

ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΓΙΑ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Γ. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Γ.1 - ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Να αναφερθεί συνοπτικά η περιοχή παρέμβασης και οι κύριες προκλήσεις που υφίστανται –οικονομικές, δημογραφικές, κοινωνικές- που οδήγησαν στην επιλογή της για την εφαρμογή του σχεδίου

Η **Δυτική Αθήνα** αποτελεί μια χωρική ενότητα της Περιφέρειας Αττικής με μείζονα και χρονίζοντα προβλήματα φτώχειας, κοινωνικών ανισοτήτων και περιθωριοποίησης. Η συγκριτική καθυστέρηση και υποβάθμιση της ως προς άλλες περιοχές του Λεκανοπεδίου είναι διαχρονικό χαρακτηριστικό της Δυτικής Αθήνας που έχει λάβει διαφορετικές εκφάνσεις μέσα στο εκάστοτε χρονικό πλαίσιο.

Η γεωγραφική διακριτικότητα της Δυτικής Αθήνας από το υπόλοιπο Λεκανοπέδιο της Αθήνας προσδιορίζεται από τον Κηφισό ποταμό, δηλαδή την Εθνική οδό Αθηνών – Θεσσαλονίκης. Αυτή η **σαφής ετερότητα σε σχέση με τον λοιπό οικιστικό ιστό του Λεκανοπεδίου**, η οποία περιγράφεται στην κοινή συνείδηση των κατοίκων ως *“πέρα από το ποτάμι”*, έχει αποκτήσει με το πέρασμα των δεκαετιών συμβολική, κοινωνική αλλά και ψυχολογική διάσταση έχοντας επίσης **προκαλέσει απτά αποτελέσματα** στα πεδία της χωροταξίας και πολεοδομίας, της οικονομίας και της ανάπτυξης, της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και των δυνατοτήτων που προσφέρονται σε ατομικό επίπεδο (και κατ’ επέκταση στο επίπεδο του τοπικού πληθυσμού) για ανοδική κοινωνική κινητικότητα.

Όπως αποτυπώνεται στην Ενότητα 2 του παρόντος, ο σημειούμενος «διαχωρισμός της ευημερίας» στη Δυτική Αθήνα υποδηλώνει την άνιση κατανομή των μη-υψηλών-εισοδηματικά νοικοκυριών σε τοπικό επίπεδο σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Αττικής, ενώ ο «διαχωρισμός της ένδειας» προσδιορίζεται από την ανομοιόμορφη κατανομή των χαμηλών εισοδηματικά οικογενειών μεταξύ των χωρικών ενοτήτων, από τον συνδυασμό των οποίων προέκυψε ένα δίκτυο «Θυλάκων» στη Δυτική Αθήνα.

Η κατοίκηση της Δυτικής Αθήνας από χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα πληθυσμού δεν είναι αποτέλεσμα άλλων πραγματικοτήτων – γεγονότων στο χώρο, αλλά αντίθετα αποτελεί τη γενεσιουργό σύμβαση της μαζικής κατοίκησης και της αστικοποίησης της συγκεκριμένης περιοχής. Η **Δυτική Αθήνα επελέγη μέσα από τους κοινωνικούς μηχανισμούς και τις κρατικές πολιτικές πριν αλλά και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ως η βασική ζώνη κατοικίας της εργατικής τάξης της αναπτυσσόμενης Πρωτεύουσας, αλλά και της χωροθέτησης μεγάλων μονάδων μεταποίησης και χονδρεμπορίου στους βασικούς οδικούς άξονες**. Παρόμοια λειτουργία «ανατέθηκε» άλλωστε και στη γειτονική περιοχή της Β' Περιφέρειας του Πειραιά.

Η επιλογή της χωροθέτησης εργοστασίων και συναφών δραστηριοτήτων στην «παρακηφίσια» ζώνη, συνοδεύτηκε από την μαζική οικοδόμηση προσφυγικών και εργατικών πολυκατοικιών στην περιοχή, μέσω της εσκεμμένης ανοχής της κρατικής εξουσίας στην αυθαίρετη δόμηση, σε συνδυασμό με την συνειδητή παραμέληση των αναγκαίων υποδομών.

Η **Δυτική Αθήνα δημιουργήθηκε υποβαθμισμένη**. Σε περιόδους συνολικής οικονομικής ανόδου του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού, η περιοχή λάμβανε το αναπτυξιακό μέρος που της αναλογούσε με αποτέλεσμα την διαμόρφωση «μεσοστρωμάτων» στην περιοχή και την υλοποίηση βελτιωτικών παρεμβάσεων στις υποδομές και στον αστικό χώρο. Σε περιόδους κρίσης, η περιοχή υφίσταται ισχυρότερα πλήγματα από το υπόλοιπο Λεκανοπέδιο και μετατρέπεται ξανά **σε ζώνη σχετικής στέρευσης και φτώχειας**.

Την προηγούμενη δεκαετία η (συγκριτική αρχικά και απόλυτη στη συνέχεια) υποβάθμιση της Δυτικής Αθήνας ενισχύθηκε λόγω δυο βασικών γεγονότων σε επίπεδο ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού συνολικά τα οποία είχαν κρίσιμη επίδραση στην συγκεκριμένη περιοχή.

Αρχικά η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα, η οποία ενίσχυσε την σχετική υποβάθμιση της Δυτικής Αθήνας. Η σχετική διαδικασία ήταν απλή: Στην περιοχή δεν χωροθετήθηκαν Ολυμπιακές εγκαταστάσεις. Σαν αποτέλεσμα δεν χωροθετήθηκαν ούτε αστικές αναπλάσεις και «μεγάλα έργα» τα οποία συνόδευσαν τους Αγώνες. Οι ιδιωτικές επενδύσεις στις υπηρεσίες και στην αναψυχή στην Αττική ακολούθησαν τις αστικές αναπλάσεις της περιόδου 1998-2004 και άρα δεν πλησίασαν καν την Δυτική Αθήνα. Η υστέρηση συγκριτικά με άλλες ζώνες μεγάλωσε με αποτέλεσμα να απομακρυνθεί ακόμη περισσότερη καταναλωτική ζήτηση, η Δυτική Αθήνα είχε καταστεί ακόμη λιγότερο ελκτική. Οι νέες οικογένειες που είχαν την οικονομική δυνατότητα απομακρύνονταν από την περιοχή και τη θέση τους έπαιρναν οικονομικοί μετανάστες. Η τοπική αγορά αποδυναμώθηκε ακόμη περισσότερο, οι υποδομές δεν ανανεώθηκαν και η ποιότητα ζωής σταδιακά υποβαθμίστηκε περαιτέρω.

Στη συνέχεια ξέσπασε η οικονομική κρίση. Η κρίση συνέτριψε κυριολεκτικά τον κλάδο της οικοδομής, των οικιακών εξοπλισμών και των κατασκευών, στον οποίο απασχολούνταν μεγάλο μέρος των κατοίκων της Δυτικής Αθήνας (αξιοσημείωτο παράδοξο: τα έργα υλοποιούνταν κυρίως σε άλλες περιοχές αλλά οι εργαζόμενοι σ' αυτά ζούσαν σε μεγάλο ποσοστό στη Δυτική Αθήνα). Επίσης η ιδιωτική ζήτηση για ακίνητα στη Δυτική Αθήνα που είχε ακολουθήσει την γενικότερη «φούσκα» της δεκαετίας του 2000 έπεσε ταχύτερα από ότι σε άλλες περιοχές, με αποτέλεσμα την απαξίωση των υφιστάμενων ιδιωτικών επενδύσεων σε κατοικίες και άρα την αίσθηση αποπτώχευσης μεγάλου μέρους των κατοίκων η οποία εκφράστηκε σε καταναλωτική περιστολή.

Ανάλογα φαινόμενα διαπιστώνονται στον κλάδο των επισκευών αυτοκινήτων που επίσης ήταν δυναμικός στην Δυτική Αθήνα, διατηρεί όμως τη δυναμική του.

Σε συνδυασμό με την μεγάλη μείωση των εισοδημάτων των δημοσίων υπαλλήλων που αποτελούσαν τα μεσοστρώματα της Δυτικής Αθήνας, οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης χτύπησαν την Δυτική Αθήνα ταχύτερα και εντονότερα από ότι άλλες παραδοσιακά μικροαστικότερες περιοχές της Αττικής.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΒΑ ο πληθυσμός που υπόκειται σε συνθήκες ακραίας φτώχειας αγγίζει το 3,9% του συνολικού πληθυσμού της Δυτικής Αθήνας, ενώ ο πληθυσμός που κινείται στα όρια της φτώχειας και στον κίνδυνο της φτώχειας είναι πολλαπλάσιος (σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα η φτώχεια στο Αιγάλεω αγγίζει το 21,9%).

Με βάση τα παραπάνω, αλλά και την τεκμηρίωση που ακολουθεί, η επιλογή υποβολής Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης με πεδίο εφαρμογής της Δυτική Αθήνα στο πλαίσιο της παραπάνω Πρόσκλησης εστιάζει στις **Υποβαθμισμένες Περιοχές της Περιφέρειας Αττικής (Τύπος Α)**.

Γ.2 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Συνοπτική περιγραφή της πορείας της παραγωγικής βάσης της περιοχής παρέμβασης, με αναφορά στην επιχειρηματική δραστηριότητα και την επίπτωση σε αυτήν των πρόσφατων εξελίξεων (2008-2016) που μπορούν να αποδοθούν στην οικονομική κρίση, με ενδεικτική αναφορά σε μεγέθη επιχειρήσεων, απασχόληση κ.α. Εντοπισμός των κυριότερων σχετικών ιδιαιτεροτήτων ή προβλημάτων.

Η Επιχειρηματικότητα στην Περιοχή Παρέμβασης διακρίνεται από την αυξημένη ύπαρξη επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου, η οποία διαφοροποιεί την πραγματική εικόνα της Περιοχής ως υποδοχέα παραγωγικών επιχειρήσεων, που λόγω της άναρχης χωροθέτησης και λειτουργίας είχε ως αποτέλεσμα τη διαχρονική υποβάθμιση της Δυτικής Αθήνας.

Πίσω από αυτή την «κύρια» εικόνα του λιανεμπορίου, συχνά παράνομου, αναδεικνύεται μια ισχυρή, παρά την οικονομική κρίση παραγωγική βάση με ειδίκευση στις μηχανολογικές εφαρμογές και στο χονδρεμπόριο, δραστηριότητας που αντίστοιχα παρέμειναν και υποκατέστησαν την απομάκρυνση των παραγωγικών μονάδων (εργοστασίων) της Περιοχής, ιδιαίτερα στην παρακρηφίσια ζώνη.

Η «απομάκρυνση» των εργοστασίων από την περιοχή παρέμβασης αποτέλεσε στις αρχές της 10ετίας του 2000 «ανάγκη» αναδιοργάνωσης λόγω των συντελούμενων απαιτήσεων του ανταγωνισμού. Το σημειούμενο από το 2010 συνεχές και αυξημένο «κλείσιμο» των υφιστάμενων επιχειρήσεων έχει διαφορετικές αιτίες και είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού της οικονομικής κρίσης και τη αδυναμίας των επιχειρήσεων να προσαρμοσθούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.

Πρακτικά, στην Περιοχή Παρέμβασης σημειώνεται συρρίκνωση της παραγωγικής και επιχειρηματικής βάσης και, μάλιστα, σε μόνιμο (αρνητικό ισοζύγιο) ανοίγματος/ κλεισίματος επιχειρήσεων. Από χωρική άποψη, οι μεγαλύτερες μειώσεις σημειώνονται στο Ίλιον, στο Περιστέρι και στο Αιγάλεω.

Η μείωση αυτή μεταφράζεται στη μείωση των βασικών οικονομικών μεγεθών. Όπως φαίνεται στο Σχήμα 8, σελ. 16, της Ενότητας Γ.2.1, η συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής (ΑΠΑ) στη Δυτική Αθήνα ανέρχεται στο 6,5% της Περιφέρειας Αττικής, είναι από άποψη χρηματικών ρών στα επίπεδα του 2001 (όπου τότε διαμόρφωνε το 7,8% της ΑΠΑ της Αττικής), παρουσιάζοντας συνεχή κάμψη με μέγιστη τιμή το 2008.

Παρόλα αυτά, από τον συνδυασμό των διαθέσιμων στατιστικών δεδομένων και των εκτιμήσεων του ΕΙΕΑΔ μέσω του Πιλοτικού Συστήματος της «Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας» (που αποτελεί Αιρεσιμότητα της Χώρας) κατά την κεντρική ημερίδα της διαβούλευσης της ΒΑΑ/ΟΧΕ (24-4-2017), προκύπτει μια αυξημένη παρουσία κυρίως ελεύθερων επαγγελματιών στα επαγγέλματα της «δημιουργικής οικονομίας», παράλληλα με εκείνους που απασχολούνται στα «τεχνικά επαγγέλματα».

Η συγκεκριμένη κατηγορία ελεύθερων επαγγελματιών (ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι), ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτες και μικροεπαγγελματίες) μαζί με τους ελεύθερους επαγγελματίες (επιστήμονες) ανέρχονται στο 29,5% των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Αττικής, ενώ η αναλογία των Τεχνικών Επαγγελματιών στη Χώρα είναι περίπου το 6,1% (συγκρινόμενο με τα στοιχεία της εποπτεύουσας αδειοδοτούσας Αρχής. Γ.Γ.Β.).

Σημειώνεται ότι στους ελεύθερους επαγγελματίες, λόγω των φορολογικών και ασφαλιστικών μέτρων, σημειώνονται μεταβολές που δεν αντικατοπτρίζουν πραγματική μείωση ή αύξηση των

κλάδων. Έτσι, μια μείωση των επαγγελματιών που αφορούν στη δημιουργική οικονομία οφείλεται σε αυτή τη συγκυρία (βλ. και σχήμα 21, Ενότητα Δ.3.3 από στοιχεία ΕΡΓΑΝΗ).

Οι κλάδοι των δημιουργικών βιομηχανιών, των city-logistics και των τεχνολογικών μηχανολογικών εφαρμογών σε συστήματα ψηφιακής καθοδήγησης του μηχανολογικού εξοπλισμού (εξέλιξη κέντρων CNC, CNC Machines, CNC software κ.λπ.) θα αποτελέσουν την αιχμή της προσπάθειας της ανασυγκρότησης της παραγωγικής βάσης της Δυτικής Αθήνας.

Σημειώνεται πάντως ότι η αύξηση των τεχνικών επαγγελματιών από άποψη καταγεγραμμένης ενασχόλησης στο πλαίσιο της απογραφής του 2011 σε σχέση με την αντίστοιχη του 2001, δείχνει την μείωση του επιπέδου εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα, η αύξηση της ανεργίας στα χαμηλά εκπαιδευτικά επίπεδα, αναδεικνύει την πραγματική μείωση των επαγγελματιών και των ανειδίκευτων, καθώς είναι πιο ευάλωτοι στις συνθήκες της οικονομικής συγκυρίας.

Στο πλαίσιο των οικονομικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Στρατηγική της ΒΑΑ της Δυτικής Αθήνας, επιζητείται η βελτίωση της απασχόλησης, τόσο μέσω της μισθωτής εργασίας, όσο και με την αύξηση της επιχειρηματικότητας. Κοινός παρονομαστής είναι η βελτίωση της θέσης των υπάρχουσών επιχειρήσεων και η δημιουργία νέων, καθώς και η βελτίωση της θέσης και η προσαρμογή (διαφοροποίηση) των τεχνικών επαγγελματιών σε νέες δραστηριότητες.

Η πρόκληση νέας/νεανικής/νεοφυούς επιχειρηματικότητας θα πρέπει να αποφύγει την «επιχειρηματικότητα ανάγκης», η οποία θα αντιμετωπισθεί πρακτικά από τις δράσεις των Τομεακών Προγραμμάτων, ενώ οι πόροι της ΒΑΑ/ΟΧΕ είναι εξαιρετικά περιορισμένοι.

Ταυτόχρονα, από την ανάλυση της Γ.Ε (Πίνακας 24, σελ.24 και Πίνακας 25, σελ. 24), προκύπτει ότι το επίπεδο εκπαίδευσης του τοπικού πληθυσμού είναι ιδιαίτερα χαμηλό, δεδομένου ότι μόλις το 46% έχει τελειώσει το γυμνάσιο. Το υψηλό ποσοστό σχολικής διαρροής (10,68%) επιτείνει το πρόβλημα και δυσχεραίνει την επίτευξη των επιθυμητών οικονομικών στόχων (αύξηση ΑΠΑ, αύξηση επιχειρηματικότητας, προσέλκυση επενδύσεων, ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της απασχόλησης κ.λπ.)

Η βελτίωση των θέσεων απασχόλησης στη Δυτική Αθήνα και μάλιστα σε μια διαφοροποιούμενη τοπική οικονομία συνδέεται, προϋποθέτει και συνδυάζεται με βελτίωση του εκπαιδευτικού επιπέδου των νέων και, όσον αφορά στους τεχνίτες και επαγγελματίες και ανειδίκευτους εργάτες με βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Για το λόγο αυτό, οι πόροι που προβλέπονται σε αυτό τον τομέα είναι αυξημένοι, ενώ οι δράσεις αυτές θα πρέπει να έχουν πρόδρομο χαρακτήρα.

Γ.2.1 - Μείωση Αριθμού Επιχειρήσεων

Τεκμηρίωση του ποσοστού μείωσης των επιχειρήσεων στην περιοχή παρέμβασης κατά την περίοδο 2008-2014. Το ποσοστό αυτό αφορά στο σύνολο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης και θα πρέπει να προκύπτει και από την ανάλυση των επί μέρους κατηγοριών επιχειρήσεων (εμπορικές, βιοτεχνικές, κ.ο.κ.). Η τεκμηρίωση αυτή θα γίνει από επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, των Επαγγελματιών και Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων, Επαγγελματιών Ενώσεων και άλλων επίσημων επαγγελματικών φορέων όπως Εμπορικών συλλόγων κ.α. ή από επίσημες/εγκεκριμένες μελέτες και έρευνες καθώς και επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α. Σε περίπτωση που είναι δυνατή με βάση τις παραπάνω πηγές να τεκμηριωθεί μείωση του ποσοστού και μετά το 2014, αυτή είναι επιθυμητή και αποδεκτή.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων με αναφορά στην πηγή από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΒΕΑ για το 2002-2016 (Πίνακας 8) ο συνολικός αριθμός Επιχειρήσεων εγγεγραμμένων το ΕΒΕΑ για το 2016 ανέρχονταν στην Περιφέρεια Αττικής σε 98.535. Τα στοιχεία

αυτά δεν αφορούν τους εγγεγραμμένους των Π.Ε. Πειραιά, Νήσων και Δυτικής Αττικής, καθώς στις περιοχές αυτές δραστηριοποιείται έντονα το ΒΕΠ, με αποτέλεσμα τα στοιχεία του ΕΒΕΑ να μην είναι ενδεικτικά.

Στο Δυτικό Τομέα ο αντίστοιχος αριθμός είναι 9.604 επιχειρήσεις, ήτοι το 9,57% του συνόλου των εγγεγραμμένων επιχειρήσεων, που αποτελεί ελαφρά υποχώρηση από το 9,72% του 2002. Την ίδια περίοδο το ποσοστό πληθυσμού της Περιφέρειας που κατοικεί στην Δυτική Αθήνα έπεσε από το 15,24% (2001) στο 12,84% (2011). Παρά την πτώση αυτή το ποσοστό των επιχειρήσεων στη Δυτική Αθήνα απέχει ακόμα από το αντίστοιχο του πληθυσμού.

Πίνακας 1. Αριθμός επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο ΕΒΕΑ – 2002-2016

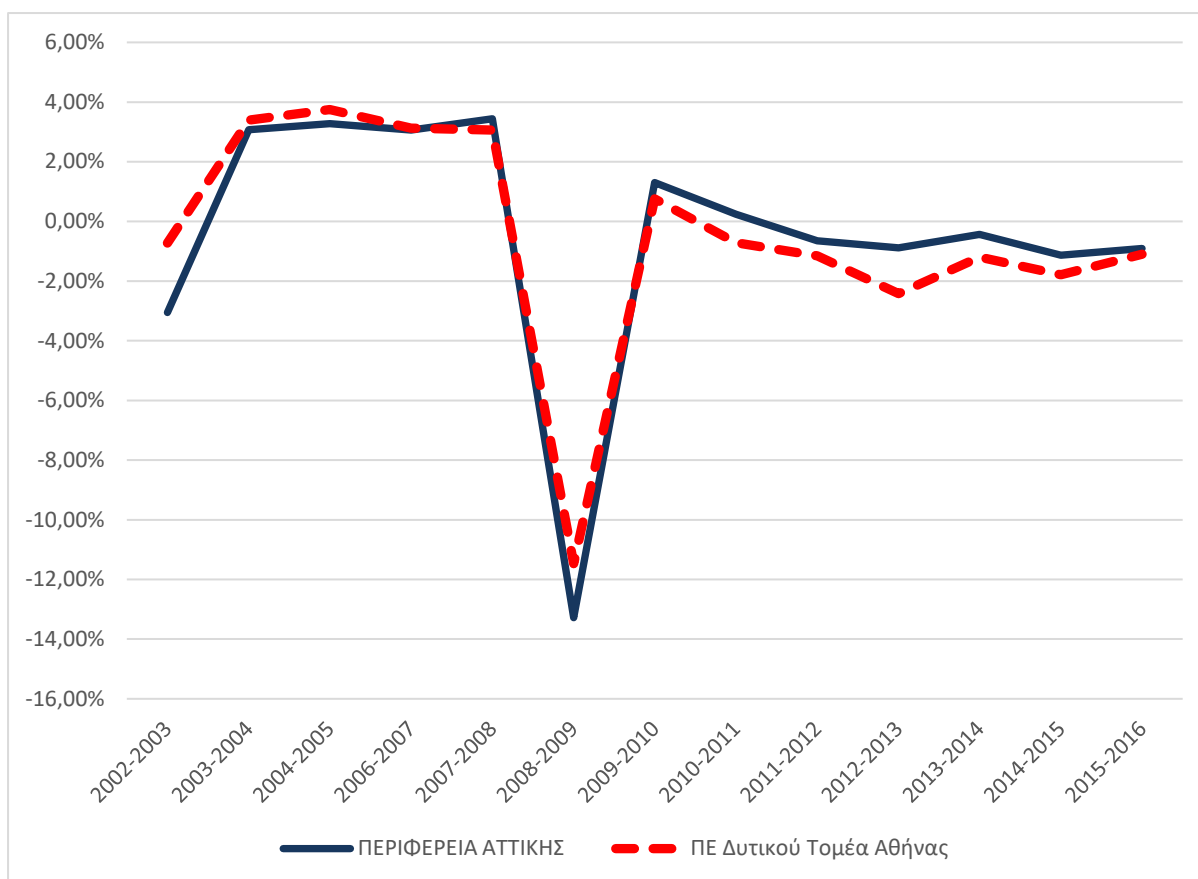
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	Λεκανοπέδιο Αθηνών	ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας
2002	108.051	88.187	10.499
2003	104.757	84.541	10.423
2004	107.974	86.823	10.777
2005	111.509	89.279	11.181
2006	114.927	91.634	11.530
2007	118.880	94.418	11.883
2008	103.092	80.354	10.520
2009	104.437	81.280	10.599
2010	104.684	81.382	10.523
2011	104.000	80.812	10.402
2012	103.077	80.129	10.150
2013	102.625	79.802	10.028
2014	101.461	78.927	9.849
2015	100.538	78.210	9.741
2016	100.309	78.157	9.604

Πηγή: Στοιχεία ΕΒΕΑ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Από το παρακάτω σχήμα γίνεται φανερό ότι η Δυτική Αθήνα, από το 2009 και μετά έχει μεγαλύτερο ποσοστό απωλειών απ' ό,τι η Περιφέρεια.

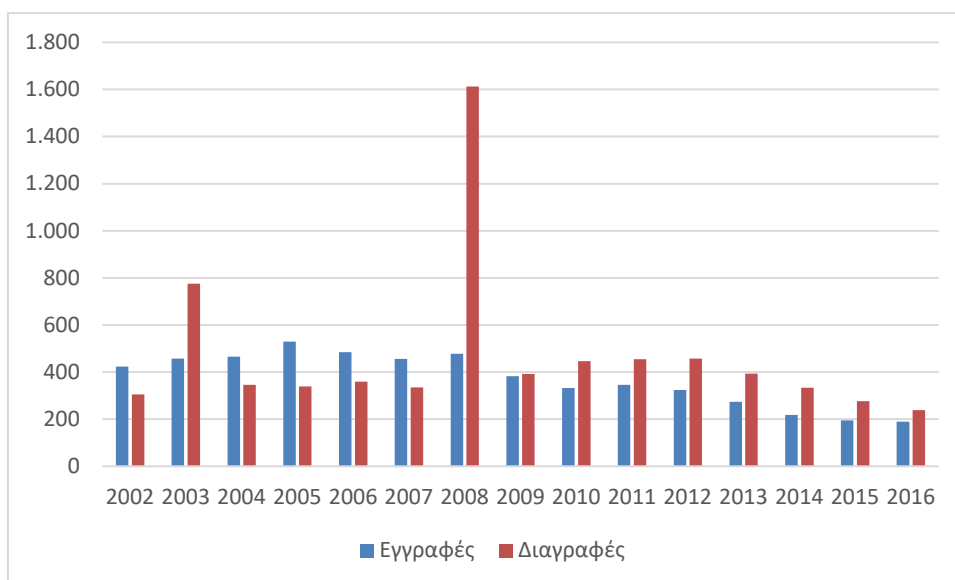

Σχήμα 1. Μεταβολή αριθμού επιχειρήσεων ΕΒΕΑ 2002-2016

Πηγή: Στοιχεία ΕΒΕΑ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Αυτό όμως ο ρυθμός μεταβολής κρύβει τη ζοφερή πραγματικότητα των επιχειρήσεων που έκλειναν, καθώς καλύπτεται, σε ένα βαθμό, από τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, αν και από το 2008 και έπειτα οι διαγραφές είναι αρκετά περισσότερες από τις εγγραφές, όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 2. Δυτική Αθήνα – Εγγραφές / Διαγραφές ΕΒΕΑ 2002-2016

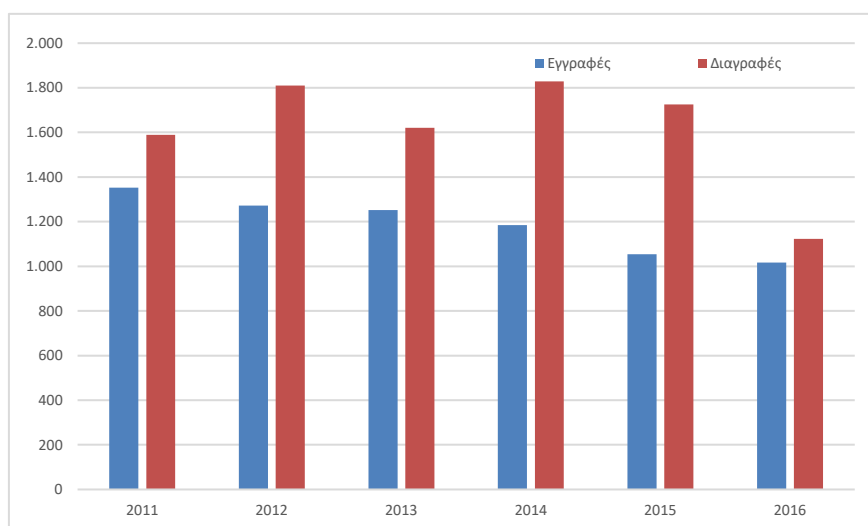
Πηγή: Στοιχεία ΕΒΕΑ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Όπως φαίνεται παρακάτω (Πίνακας 9), το Ισοζύγιο Διακύμανσης Εγγεγραμμένων Επιχειρήσεων στο ΕΕΑ καταγράφεται αρνητικό, αφού στην περιοχή παρέμβασης σημειώνεται καθολική αρνητική εξέλιξη, ιδίως κατά τα έτη 2014 και 2015. Η τάση φαίνεται να πλησιάζει την ισορροπία το 2016, χωρίς όμως να γνωρίζουμε ακόμα τα στοιχεία του 2017.

Πίνακας 2. Δυτική Αθήνας – Εγγραφές – Διαγραφές ΕΕΑ 2011-2016

	Εγγραφές	Διαγραφές	Ισοζύγιο
2011	1.353	1.589	-236
2012	1.272	1.810	-538
2013	1.252	1.621	-369
2014	1.185	1.829	-644
2015	1.054	1.725	-671
2016	1.017	1.123	-106

Πηγή: Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών, Επεξεργασία Ομάδας Αστικής Αρχής

Σχήμα 3. Δυτική Αθήνας – Εγγραφές – Διαγραφές ΕΕΑ 2011-2016

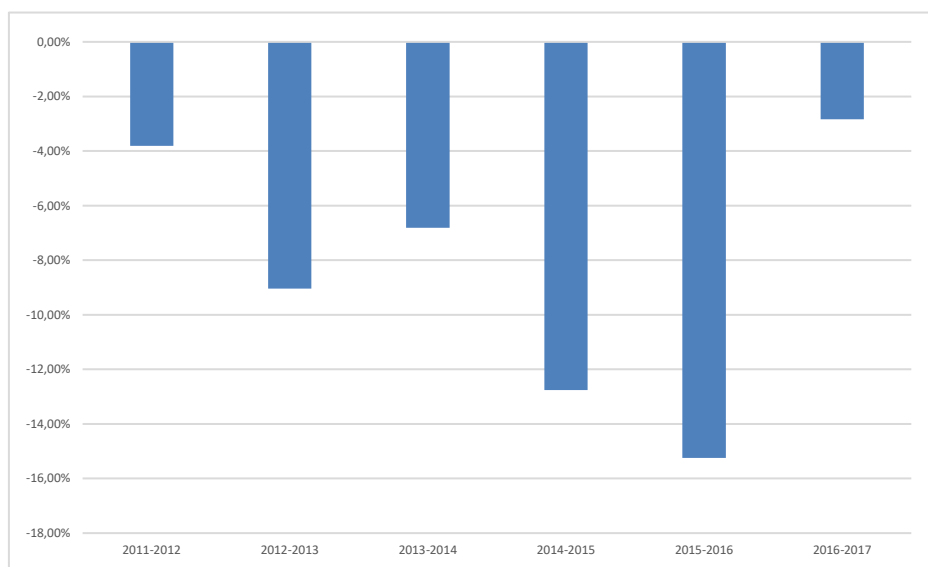
Σαν αποτέλεσμα του ανωτέρω αρνητικού ισοζυγίου εγγραφών – διαγραφών, ο αριθμός των επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο ΕΕΑ εμφανίζει στο διάστημα συνεχή μείωση, όπως φαίνεται παρακάτω πίνακα και το αντίστοιχο γράφημα.

Πίνακας 3. Δυτική Αθήνα - Εξέλιξη αριθμού επιχειρήσεων εγγεγραμμένων ΕΕΑ 2011-2017

2011-2012	-3,81%
2012-2013	-9,04%
2013-2014	-6,81%
2014-2015	-12,76%
2015-2016	-15,24%
2016-2017	-2,84%

Πηγή: Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών, Επεξεργασία Ομάδας Αστικής Αρχής

Σχήμα 4. Δυτική Αθήνα - Εξέλιξη αριθμού επιχειρήσεων εγγεγραμμένων

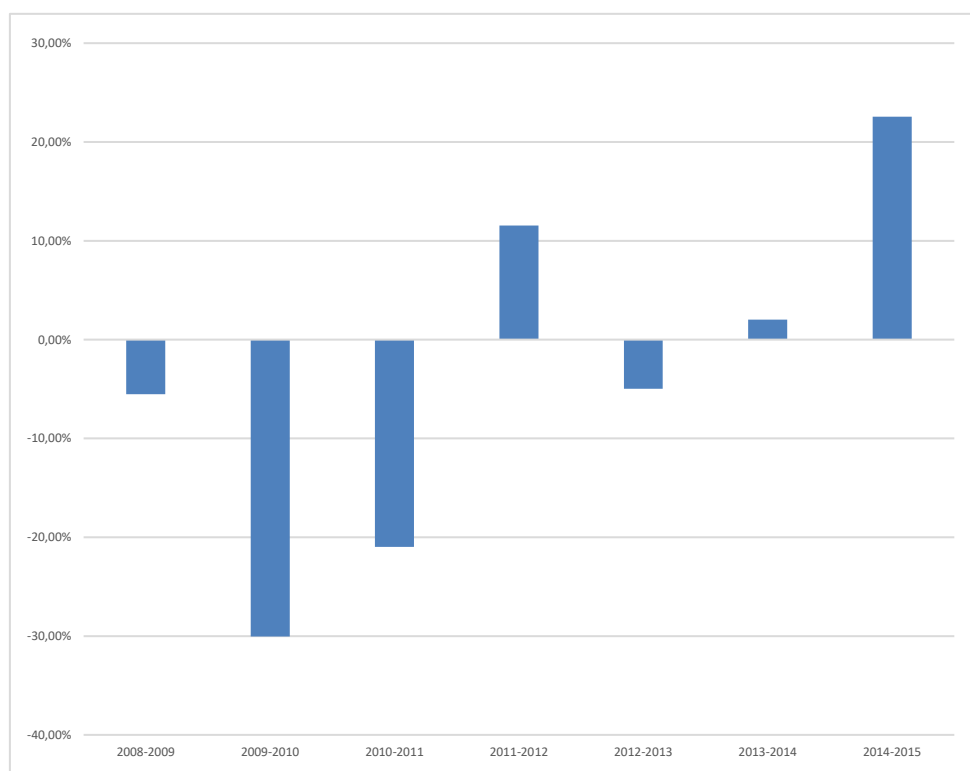
Πέρα από τη μείωση του αριθμού επιχειρήσεων παρουσιάζεται και μείωση του μέσου κύκλου εργασιών ανά επιχείρηση στο ίδιο διάστημα (Πίνακας 11), που φτάνει στο 30,79% για το χρονικό διάστημα 2008-2015, παρουσιάζοντας ελαφρά άνοδο το 2014 και μεγαλύτερη το 2015¹ (Σχήμα 6).

¹ Το στοιχείο αυτό με επιφύλαξη καθώς δεν υπάρχουν στοιχεία για όλες τις επιχειρήσεις, ούτε ο αριθμός αυτών για τις οποίες δίνονται στοιχεία είναι σταθερός. Από τα στοιχεία έχουν εξαιρεθεί δύο μεγάλες επιχειρήσεις (Σκλαβενίτης και Mart Cash & Carry) που έχουν την έδρα τους στη Δυτική Αθήνα, η οικονομική τους όμως δραστηριότητα ασκείται κύρια εκτός αυτής.

Πίνακας 4. Δυτική Αθήνα Μεταβολή κύκλου επιχειρήσεων ΕΕΑ 2008-2015

	Ετήσια μεταβολή	Μεταβολή από 2008
2008-2009	-5,52%	-5,52%
2009-2010	-30,05%	-33,91%
2010-2011	-20,98%	-47,78%
2011-2012	11,56%	-41,75%
2012-2013	-4,99%	-44,65%
2013-2014	2,01%	-43,54%
2014-2015	22,57%	-30,79%

Πηγή: Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών,
Επεξεργασία Ομάδας Αστικής Αρχής

Σχήμα 5. Δυτική Αθήνα Μεταβολή κύκλου επιχειρήσεων ΕΕΑ 2008-2015

Στο κλάδο των επιχειρήσεων υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις όσον αφορά τις αυτές που είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ) και σε αυτό του Επαγγελματικό Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ). Συγκεκριμένα, στο ΕΒΕΑ από το 2014 έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 1.267 εγγραφές επιχειρήσεων και 1.530 διαγραφές. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, οι επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε κάποιον από τους Δήμους του «Τομέα Παρέμβασης» και είναι εγγεγραμμένες στο ΕΕΑ μειώθηκαν κατά 2.564.

Όπως διαπιστώνουμε από τα παρακάτω στοιχεία, ο κύριος όγκος των εγγεγραμμένων στο ΕΕΑ επιχειρήσεων στη Δυτική Αθήνα δραστηριοποιούνται στην κατηγορία 7² – 47,69% των επιχειρήσεων,

² Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσυκλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης

με 54,07% του κύκλου εργασιών και στην κατηγορία 4³ - 26,73% των επιχειρήσεων με 37,72% του κύκλου εργασιών.

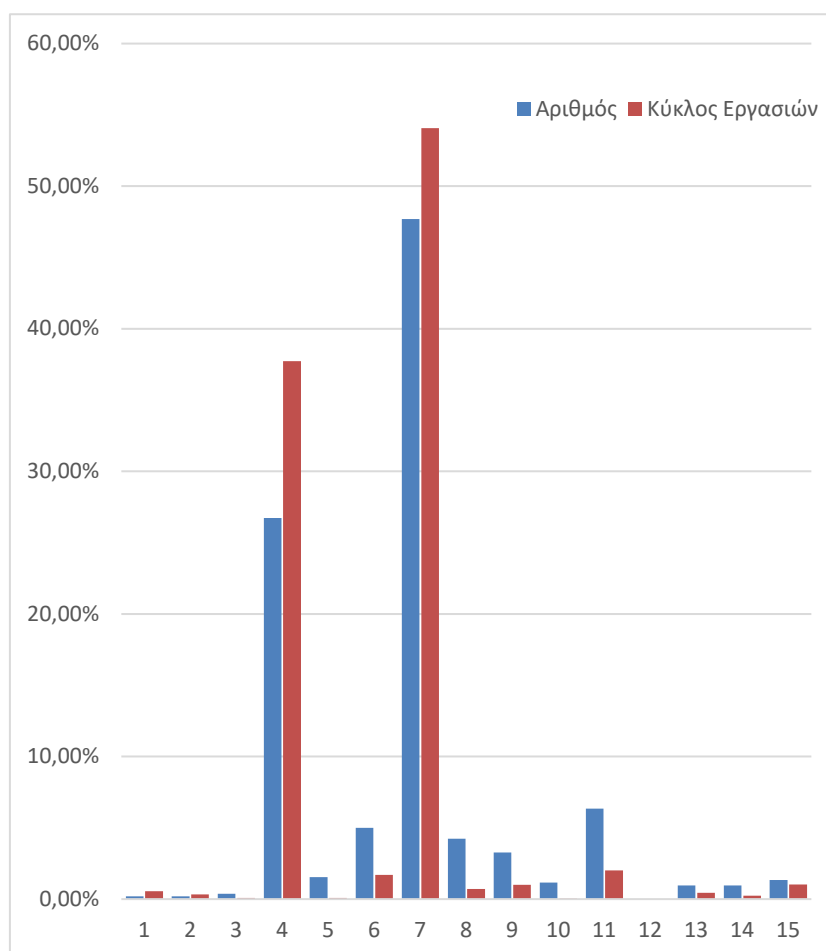
Πίνακας 5. ΕΕΑ: % Αριθμού Επιχειρήσεων και Κύκλου Εργασιών κατά ΣΤΑΚΟΔ – Δυτική Αθήνα - 2015

	Αριθμός	Κύκλος Εργασιών
1	0,19%	0,56%
2	0,19%	0,32%
3	0,38%	0,07%
4	26,73%	37,72%
5	1,54%	0,08%
6	5,00%	1,70%
7	47,69%	54,07%
8	4,23%	0,72%
9	3,27%	1,00%
10	1,15%	0,04%
11	6,35%	2,02%
12	0,00%	0,00%
13	0,96%	0,44%
14	0,96%	0,23%
15	1,35%	1,04%

Πηγή: Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών,
Επεξεργασία Ομάδας Αστικής Αρχής

³ Βιομηχανία τροφίμων και ποτών, παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, κατασκευή ειδών ένδυσης, κατεργασία και βαφή γουναρικών, κατεργασία και δέψη δέρματος, κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευων, τσαντών, ειδών σελλοποιίας, ειδών σαγαμοποιίας και υποδημάτων, βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, ακτός από τα έπειλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής, παραγωγή χαρτοπολυτού, παραγωγή χαρτιού και προϊόντων από χαρτί, εκδοτικές και εκτυπωτικές δραστηριότητες, παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων, κατασκευή προϊόντων από ελστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες, κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά, κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού, Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ., κατασκευή ηλεκτρικού εξοπλισμού και πτικών συσκευών,

Σχήμα 6. ΕΕΑ: % Αριθμού Επιχειρήσεων και Κύκλου Εργασιών κατά ΣΤΑΚΟΔ – Δυτική Αθήνα - 2015

Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον Δυτικό Τομέα Αθηνών παρουσιάζει την δεύτερη μικρότερη αύξηση (μετά τον τομέα Πειραιάς - Νήσοι). Στην Περιφέρεια η αύξηση της ΑΠΑ για το διάστημα 2000-2014 είναι 32,60% ενώ στον Δυτικό Τομέα Αθηνών η αύξηση είναι μόλις 12,58%.

Πίνακας 6. Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο (Α10) - NACE REV.2

	2000-2014
Αττική	32,60%
Βόρειος Τομέας Αθηνών	51,27%
Δυτικός Τομέας Αθηνών	12,58%
Κεντρικός Τομέας Αθηνών	26,35%
Νότιος Τομέας Αθηνών	24,35%
Ανατολική Αττική	88,78%
Δυτική Αττική	40,07%
Πειραιάς, Νήσοι	8,63%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Στον «Χάρτη Ειδικής Αναφοράς» 8 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται οι συγκεντρώσεις των επιχειρήσεων στην Περιοχή Παρέμβασης, με βάση αξιοποίηση στοιχείων ΕΒΕΑ και ΕΕΑ από την Αστική Αρχή). Είναι εμφανείς οι επιχειρηματικές συγκεντρώσεις κατά μήκος των

κύριων οδικών αξόνων και στις προτεινόμενες «εστίες παρέμβασης» της προτεινόμενης Στρατηγικής ΒΑΑ (Διαδημοτικό Λειτουργικό Τόξο και Αστικοί Αναπτυξιακοί Άξονες, βλ. Ενότητα Δ.1 και Χάρτη 7).

Πίνακας 7. Εξέλιξη Επιχειρήσεων Δυτικού Τομέα Αθηνών που Δραστηριοποιούνται στην Πολιτιστική και Δημιουργική Οικονομία – 2010-2015

Είδος Επιχείρησης	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2015 (€)	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2014 (€)	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2013 (€)	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2012 (€)	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2011 (€)	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις) 2010 (€)
ΑΤΟΜ.	0	0	0	4.132.458	0	0
Α.Ε.	76.876.130	94.919.350	97.489.644	99.117.316	135.938.038	185.611.537
Ε.Ε.	2.000.000	1.780.000	1.130.000	3.150.000	1.509.000	453.000
Ε.Π.Ε.	18.693.405	21.611.602	21.286.521	20.625.530	20.562.868	15.797.713
ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.	1.156.824	5.992.261	6.467.148	6.835.545	4.974.002	3.943.412
Ο.Ε.	4.262.972	6.774.439	1.600.000	2.080.000	4.215.000	6.927.020
Λοιποί	664.084	566.995	0	0	0	0
Σύνολα Δυτικού Τομέα	103.653.415	131.644.648	127.973.312	135.940.848	167.198.907	212.732.682

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Επιχειρήσεων επιλεγμένων ΚΑΔ που είναι εγκατεστημένες στη Δυτική Αθήνα από την Αστική Αρχή

Πίνακας 8. Σύνολο επιχειρήσεων και ενεργές επιχειρήσεις στην Αττική και στην Δυτική Αθήνα ανά ΣΤΑΚΟΔ

ΣΤΑΚΟΔ	ΑΤΤΙΚΗ		ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΝΕΡΓΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (με καταγ/νο κύκλο εργασιών 2015)	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΝΕΡΓΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (με καταγ/νο κύκλο εργασιών 2015)
Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και δασοκομία	162	23	5	1
Αλιεία	140	10	5	1
Ορυχεία και Λατομεία	87	23	2	2
Μεταποιητικές βιομηχανίες	7.582	1.397	790	139
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	1.211	228	22	8
Κατασκευές	4.074	502	219	26
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	20.991	2.974	1.876	252
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	2.853	347	152	22
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	3.596	615	154	17
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	1.436	257	54	6
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες	9.011	1.534	241	35
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	151	5	10	0
Εκπαίδευση	591	108	47	5
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	869	140	43	5
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου και άλλων υπηρεσιών κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	1.879	236	106	7
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό και μη διαφοροποιημένες παραγωγικές δραστηριότητες νοικοκυριών για ίδια χρήση	0	0	0	0
Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	2	0	0	0
	54.635	8.399	3.726	526

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων από iMENTOR

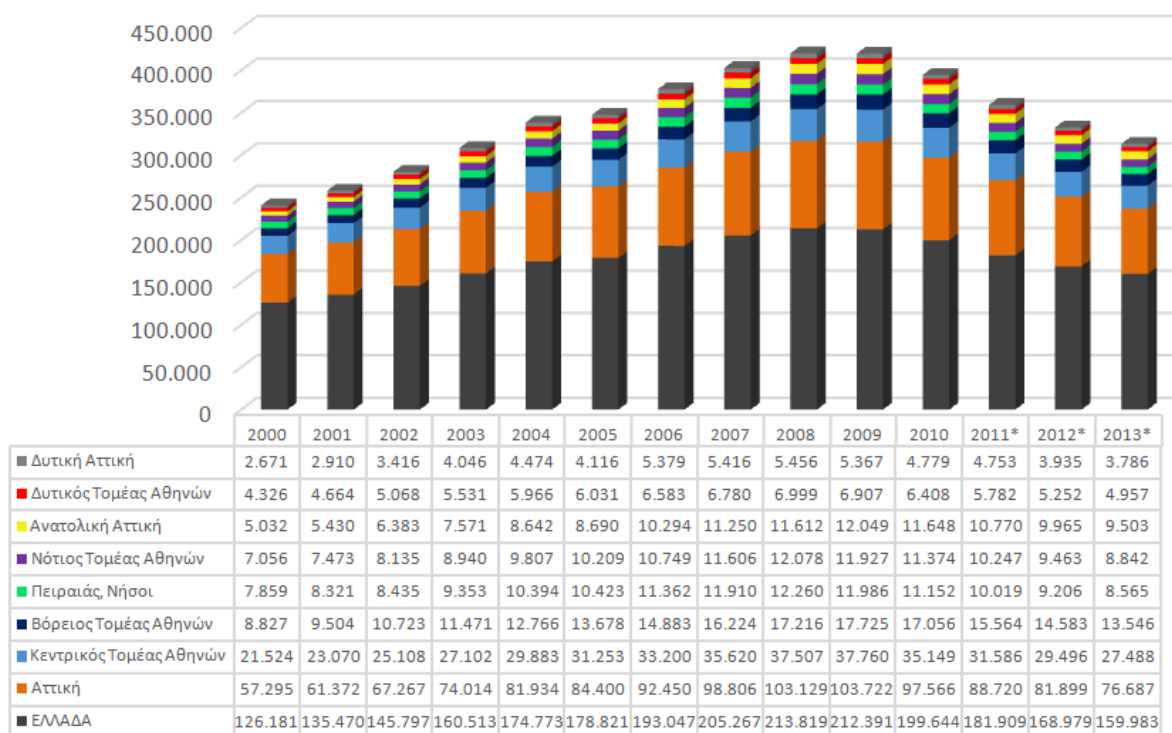
Πίνακας 9. Αριθμός ενεργών επιχειρήσεων, κύκλος εργασιών 2015 αυτών και εργαζόμενοι ανά ταχυδρομικό κώδικο Δήμων - Εταίρων Δυτικού Τομέα Αθηνών

ΔΗΜΟΣ - ΕΤΑΙΡΟΣ	Ταχυδρ. Κώδικας	Όνομασία Συνοικίας Περιοχής	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		
			ΕΝΕΡΓΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ (με καταγ/νο κύκλο εργασιών 2015)	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	12351	Αγία Βαρβάρα	8	16.814.474,21 €	684
ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	13451	Καματερό	11	33.369.139,77 €	433
	13561	Γεροβουνό	8	7.967.526,96 €	361
	13562	Μυκονιάτικα - Κέντρο	11	46.572.323,79 €	284
ΑΙΓΑΛΕΩ	12241	Κάτω Αιγάλεω / Κύπρου / Ελαιώνας	45	472.461.404,87 €	2.683
	12242	Άγιος Σπυρίδωνας / Εσταυρωμένος / Προύσης	42	191.512.362,21 €	1.619
	12243	Λιούμη / Αναγέννηση / Άλσος Αιγάλεω - Μπαρουτάδικο	14	10.150.310,59 €	344
	12244	Ιερά Πόλη / Αγίου Κωνσταντίνου / Νταμαράκια	22	161.229.635,36 €	1.663
ΙΛΙΟΥ	13121	Παλατιανή / Βερακείκα	13	12.707.849,56 €	457
	13122	Κέντρο / Ρίμινι / Πολυτέκνων / Αγίου Φανουρίου / Ραδιοφωνία	22	42.754.492,12 €	1.356
	13123	Μιχελή	7	11.576.396,53 €	86
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	12131	Τσαλαβούτα	64	363.593.153,45 €	3.186
	12132	Αγ. Αντώνιος / Κέντρο	70	2.013.084.904,15 €	14.915
	12133	Μπουρνάζι	43	261.685.594,04 €	1.598
	12134	Κέντρο	13	20.065.160,07 €	978
	12135	Ανθούπολη	8	8.385.148,02 €	343
	12136	Λόφος/Νέα Ζωή	13	23.754.394,00 €	565
	12137	Χρυσούπολη/Κηπούπολη	5	2.104.664,26 €	181
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	13231	Αγία Τριάδα / Νησάκι / Παλατιανή / Μιχελή 1 / Μιχελή 2 / Κάτω Πετρούπολη / Πανόραμα / Άνω Πετρούπολη	7	11.094.867,02 €	248
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	12461	Κέντρο / Σκαραμαγκάς / Αφαία	24	37.008.852,93 €	1.351
	12462	Άνω Δάσος / Δάσος / Δαφνί / Γρηγορούσα	17	63.290.267,16 €	444
ΣΥΝΟΛΑ			467	3.811.182.921,07 €	33.779

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων από iMENTOR

Σχήμα 7. Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ

Γ.2.2 - Μείωση Αριθμού Επαγγελματιών

Τεκμηρίωση του ποσοστού μείωσης των ελευθέρων επαγγελματιών στην περιοχή παρέμβασης κατά την περίοδο 2008-2014. Το ποσοστό αυτό αφορά στο σύνολο των ελευθέρων επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης και θα πρέπει να προκύπτει και από την ανάλυση των επί μέρους κατηγοριών επαγγελματιών (γιατροί, μηχανικοί, δικηγόροι κ.α.). Η τεκμηρίωση αυτή θα γίνει από επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, των Επαγγελματικών και Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων, Επαγγελματικών Ενώσεων και άλλων επίσημων επαγγελματικών φορέων όπως Τ.Ε.Ε, Ιατρικοί Σύλλογοι κ.α. ή από επίσημες/εγκεκριμένες μελέτες και έρευνες καθώς και επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α. Σε περίπτωση που είναι δυνατή με βάση τις παραπάνω πηγές να τεκμηριωθεί μείωση του ποσοστού και μετά το 2014 αυτή είναι επιθυμητή και αποδεκτή.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων με αναφορά στην πηγή από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση

Οι «ελεύθεροι επαγγελματίες» διακρίνονται σε επιστημονικό, τεχνικό και βοηθητικό δυναμικό. Ως προς την άσκηση του επαγγέλματος των επιστημόνων, αυτή γίνεται από αντίστοιχα Επιμελητήρια ή Συλλόγους (Τεχνικό, Οικονομικό, Δικηγορικοί και Ιατρικοί Σύλλογοι κ.ο.κ.), ενώ των τεχνιτών από την οικεία Διεύθυνση Ανάπτυξης της Π.Ε. Η έναρξη επαγγέλματος γίνεται στην οικεία ΔΟΥ με βάση τη διεύθυνση έδρας άσκησης του επαγγέλματος.

Με αυτή τη λογική, η αποτίμηση της συμπεριφοράς των επαγγελμάτων στη Δυτική Αθήνα δεν είναι στατιστικά πλήρης και αντικειμενική. Επιπρόσθετα, στη Δυτική Αθήνα δεν θα είχε νόημα η στατιστική «σύλληψη» του μεγέθους των επιστημόνων ελευθέρων επαγγελματιών, αλλά λόγω της φύσης της τοπικής οικονομίας, των λοιπών ελευθέρων επαγγελματιών που απασχολούνται σε τεχνικά και συναφή επαγγέλματα (31% έναντι 26,5% στην Περιφέρεια Αττικής, 2011, βλ. συνέχεια, Πίνακας Γ.2.2.γ). Η μεταβολή της απασχόλησης αυτής της κατηγορίας έναντι του 2001 είναι -39,8% στη Δυτική Αθήνα, έναντι -37,3% στην Περιφέρεια Αττικής (βλ. συνέχεια, Πίνακας 21, σελ. 20, σημειωμένα με πορτοκαλί χρώμα).

Συνάγεται ότι η Δυτική Αθήνα βρίσκεται σε δυσμενή θέση και τάση έναντι της Περιφέρειας Αττικής, δεδομένης μιας μεγαλύτερης μείωσης της απασχολησιμότητας τεχνικών ελεύθερων επαγγελματιών, οι οποίοι ταυτόχρονα συνιστούν μεγαλύτερο αναλογικά μέγεθος απασχολούμενων στη Δυτική Αθήνα.

Η αύξηση αυτή σε **συνδυασμό** με την διατήρηση της διαφοράς / υστέρησης από την Υπόλοιπη Περιφέρεια Αττικής **καταδεικνύει ότι η περιοχή παρέμβασης παραμένει εξίσου υποβαθμισμένη συγκριτικά με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής όσο και πριν 20 χρόνια.** Αν είχαμε μια αύξηση του αριθμού των επαγγελματιών που καλύπτει σταδιακά τη διαφορά με την υπόλοιπη Αττική, θα είχαμε ένδειξη αντιστροφής της σχετικής υποβάθμισης. Τα στοιχεία δείχνουν ότι έχουμε **διατήρηση της σχετικής υποβάθμισης μέσα στο πλαίσιο της συνολικής κοινωνικής κρίσης.** Άρα έχουμε αύξηση της υποβάθμισης σε απόλυτο βαθμό, παρά την στατιστική ανωμαλία της αύξησης του ποσοστού των επαγγελματιών.

Επίσης πρέπει να λάβουμε υπόψη μας την ελληνική ιδιαιτερότητα, ιδιαίτερα τα χρόνια της κρίσης, που συνίσταται στην μεταμφίεση της μισθωτής εργασίας σε «επάγγελμα», δηλαδή τα μπλοκάκια. Μέρος της μείωσης των κατηγοριών 4, 6, 7+8+9 οφείλεται στην μετατροπή της τυπικής εργασιακής σχέσης των εργαζόμενων αυτών σε «μπλοκάκι», κάτι που βέβαια δεν τους καθιστά επαγγελματίες αλλά αντίθετα εκφράζει υποβάθμιση των εργασιακών δικαιωμάτων τους.

Εάν υπήρχε δυνατότητα διαχωρισμού των πραγματικά αυτοαπασχολούμενων από τα «μπλοκάκια», το κριτήριο αυτό θα έδινε μια περισσότερο πραγματική εικόνα της κατάστασης, ιδίως μετά το 2012.

Πράγματι, από φορολογική άποψη και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία της Γ.Γ.Π.Σ. 2009-2012, παρατηρείται ότι από το 2009 έως το 2012 έχει μειωθεί σημαντικά ο συνολικός αριθμός των Ελεύθερων Επαγγελματιών, τόσο στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας, όσο και στην Περιφέρεια Αττικής.

Παρά τις μειώσεις του πλήθους των ελεύθερων επαγγελματιών από το 2009 στο 2010 και από το 2010 στο 2011 ο μέσος όρος δηλωθέντος εισοδήματος αρχικά παρουσιάζει αύξηση, αλλά από το 2011 σημειώνεται σημαντική μείωση της τάξης του 13,3% στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας και του 12,4% στην Περιφέρεια Αττικής.

Επισημαίνεται ότι οι μειώσεις του πλήθους των ελεύθερων επαγγελματιών είναι μεγαλύτερες στη Δυτική Αθήνα σε σχέση με την Περιφέρεια Αττικής.

Πίνακας 10. Μεταβολή αριθμού επαγγελματιών Δυτική Αθήνα και Περιφέρεια Αττικής 2009-2012

Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ				
	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	Ρυθμός Μεταβολής Πλήθους	Μ.Ο. Ετήσιου Εισοδήματος Ελ. Επαγγελματιών	Ρυθμός Μεταβολής Εισοδήματος
2009	14.965		26.487,17 €	
2010	14.427	-3,60%	28.513,41 €	7,65%
2011	13.592	-5,79%	29.392,01 €	3,08%
2012	12.976	-4,53%	25.491,16 €	-13,27%

Περιφέρεια Αττικής				
	Ελεύθεροι Επαγγελματίες	Ρυθμός Μεταβολής Πλήθους	Μ.Ο. Ετήσιου Εισοδήματος Ελ. Επαγγελματιών	Ρυθμός Μεταβολής Εισοδήματος
2009	167.797		34.682,41 €	
2010	163.507	-2,56%	36.241,11 €	4,49%
2011	155.027	-5,19%	37.394,53 €	3,18%
2012	148.135	-4,45%	32.762,01 €	-12,39%

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων ΓΓΠΣ (2009-2012)

Αναλυτικά:

Διαχρονικά το ποσοστό των απασχολούμενων στον πληθυσμό στη Δυτική Αθήνα (Πίνακας 18) είναι ελαφριά χαμηλότερο του αντίστοιχου ποσοστού τόσο της Περιφέρειας όσο και του Λεκανοπεδίου (για το 2011 37,27% έναντι 37,93% και 38,47% αντίστοιχα).

Πίνακας 11. Απασχολούμενοι ως % του πληθυσμού – 1991-2011

	1991	2001	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	35,09%	39,50%	34,47%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	35,90%	42,42%	37,93%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	36,37%	42,88%	38,47%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	37,83%	44,32%	39,03%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	37,34%	43,84%	40,70%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	35,43%	41,78%	37,27%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	36,89%	43,14%	38,84%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	34,00%	42,06%	37,45%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	32,12%	38,08%	33,25%
ΠΕ Πειραιά	32,01%	39,04%	35,12%
ΠΕ Νήσων	28,12%	32,32%	29,00%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ

Για διάστημα 1991 - 2011 ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων των Δήμων του Δυτικού Τομέα Αθηνών αυξήθηκε κατά 15.449 άτομα. Αυτή η αύξηση είναι αποτέλεσμα της μεγάλης αύξησης του αριθμού των απασχολούμενων το διάστημα 1991-2001 (+44.315), καθώς το διάστημα 2001-2011 υπήρξε σοβαρή μείωση των απασχολούμενων (-28.866). Η αύξηση (9,25%) αυτή είναι μικρότερη από την αντίστοιχη της Περιφέρειας (12,5%) για το ίδιο χρονικό διάστημα.

Πίνακας 12. Μεταβολή απασχόλησης 1991-2011

	1991-2001	2001-2011	1991-2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	21,32%	-14,35%	3,92%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	29,46%	-13,08%	12,52%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	25,20%	-16,66%	4,34%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	16,69%	-23,99%	-11,30%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	37,56%	-7,12%	27,76%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	26,53%	-13,66%	9,25%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	30,94%	-13,14%	13,73%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	73,63%	14,94%	99,57%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	46,07%	-6,77%	36,17%
ΠΕ Πειραιά	26,99%	-17,07%	5,32%
ΠΕ Νήσων	31,20%	-6,18%	23,08%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ

Το 68,20% των απασχολούμενων το 2011 στο Δυτικό Τομέα (Πίνακας 20) ανήκει στις κατηγορίες 4. Υπάλληλοι γραφείου, 5. Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές, 7. Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, 8. Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι) και 9. Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες. Το ποσοστό αυτό είναι σημαντικά μεγαλύτερο τόσο από της Χώρας (58,58%) όσο και από της Περιφέρειας (59,57%) ή του Λεκανοπεδίου (58,81%), ενώ αντίστοιχα μειωμένα τα ποσοστά των άλλων κατηγοριών.

Το ποσοστό των απασχολούμενων ελευθέρων επαγγελματιών (κατηγορίες 2. Επαγγελματίες + 3. Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα ΕΛΣΤΑΤ) στη Δυτική Αθήνα (26,43%) είναι ιδιαίτερα

χαμηλό σε σχέση τόσο με την Περιφέρεια Αττικής (33,18%) όσο και το Λεκανοπέδιο Αθηνών (34,61%).

Πίνακας 13. Κατηγορίες απασχόλησης ως % του συνόλου - 2011

	1	2+3	4	5	6	7+8+9
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5,86%	27,07%	7,87%	22,66%	8,49%	28,06%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	6,17%	33,18%	10,46%	22,63%	1,08%	26,48%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	5,98%	34,61%	10,85%	22,75%	0,60%	25,22%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	4,75%	33,21%	10,55%	22,91%	0,64%	27,95%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	8,74%	46,72%	10,38%	17,59%	0,64%	15,92%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	4,82%	26,43%	10,84%	26,44%	0,55%	30,92%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	7,02%	36,70%	11,89%	22,11%	0,56%	21,72%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	7,77%	30,31%	9,13%	21,10%	2,60%	29,08%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	4,59%	17,14%	8,41%	23,22%	3,69%	42,95%
ΠΕ Πειραιά	4,86%	26,42%	10,99%	26,77%	0,53%	30,43%
ΠΕ Νήσων	6,47%	19,34%	5,75%	28,33%	7,81%	32,31%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα οι κλάδοι που παρουσίασαν αύξηση απασχολούμενων το διάστημα 2001-2011 είναι οι «Επαγγελματίες, Τεχνικοί, και ασκούντες συναφή επαγγέλματα» (27,37%) και οι «Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές» (50,17%). Οι κλάδοι αυτοί όμως αποτελούσαν το 1/3 των απασχολούμενων το 2001, ενώ το 2011 αποτελούν πλέον το ½. Η αύξηση αυτή είναι η μεγαλύτερη στο Λεκανοπέδιο Αθηνών, όπου όμως οι κλάδοι αυτοί αποτελούσαν το 40,36% του συνόλου των απασχολούμενων το 2001.

Πίνακας 14. Μεταβολή απασχόλησης κατά κατηγορία 2001-2011 - %

	1	2+3	4	5	6	7+8+9
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-42,88%	17,17%	-30,44%	52,66%	-43,20%	-33,66%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	-44,88%	15,45%	-32,82%	43,57%	-30,03%	-37,32%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	-48,51%	9,58%	-36,42%	35,02%	-27,11%	-40,05%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	-54,68%	-5,05%	-43,40%	19,04%	-25,89%	-40,99%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	-40,06%	19,38%	-30,18%	54,34%	-26,11%	-40,61%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	-48,78%	27,37%	-31,87%	50,17%	-31,25%	-39,77%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	-46,67%	16,05%	-33,20%	35,74%	-25,79%	-38,81%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	-19,67%	78,85%	5,88%	109,79%	-29,69%	-23,47%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	-38,54%	38,20%	-15,40%	96,44%	-34,65%	-28,41%
ΠΕ Πειραιά	-53,54%	10,51%	-34,62%	41,51%	-29,15%	-38,81%
ΠΕ Νήσων	-37,17%	24,81%	-26,26%	80,36%	-36,35%	-28,26%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ

Η εμφανιζόμενη αυτή σημαντική αύξηση, σε σχέση με το Λεκανοπέδιο εκκινεί από το γεγονός ότι διαχρονικά (Πίνακας 22) το ποσοστό των ασκούντων ελευθέρου επαγγέλματος στη Δυτική Αθήνα ήταν ιδιαίτερα χαμηλό: 11,13% έναντι 19,95% για το 1991, 17,91% έναντι 26,32% για το 2001 και τέλος, παρά τη μεγάλη συγκριτικά ποσοστιαία αύξηση, η διαφορά παραμένει: 26,43% έναντι 34,61%! Έχουμε δηλαδή μία σταθερή διαφορά περίπου 8%.

Πίνακας 15. Επαγγελματίες ως ποσοστό των απασχολούμενων

	1991	2001	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	14,10%	19,79%	27,07%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	18,97%	24,98%	33,18%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	19,95%	26,32%	34,61%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	22,45%	26,59%	33,21%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	26,90%	36,35%	46,72%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	11,13%	17,91%	26,43%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	18,83%	27,47%	36,70%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	13,28%	19,48%	30,31%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	7,89%	11,57%	17,14%
ΠΕ Πειραιά	14,84%	19,82%	26,42%
ΠΕ Νήσων	10,67%	14,53%	19,34%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ

Με δεδομένο ότι σε εθνικό επίπεδο το διάστημα 2011-2016 υπάρχει σημαντική μείωση των αυταποσχολούμενων και των απασχολούμενων (με «μπλοκάκι»), η αύξηση αυτή σήμερα ενδεχομένως να έχει ήδη εξανεμιστεί. Οι υπόλοιποι κλάδοι παρουσιάζουν σημαντική μείωση, με χαρακτηριστικότερη περίπτωση τον κλάδο των «Ανώτερων διευθυντικών και διοικητικών στελεχών» που η μείωση των εργαζομένων πλησιάζει το 50% (48,8%).

Στις υπόλοιπες κατηγορίες επαγγελματιών στο Δυτικό Τομέα Αθηνών οι «Υπάλληλοι γραφείου» έχουν μειωθεί κατά 31,87%, και οι «Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι), οι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες» κατά 39,77%. Σε επίπεδο Χώρας η αντίστοιχη μείωση στις ίδιες κατηγορίες επαγγελματιών είναι 30,44%, και 33,66%, ενώ στη Περιφέρεια Αττικής 32,82% και 37,32% αντίστοιχα.

Η αύξηση των επαγγελματιών από άποψη καταγεγραμμένης ενασχόλησης στο πλαίσιο της απογραφής του 2011 σε σχέση με την αντίστοιχη του 2001, αντανακλά στην μείωση του επιπέδου εκπαίδευσης, ενώ ταυτόχρονα, η αύξηση της ανεργίας στα χαμηλά εκπαιδευτικά επίπεδα, αναδεικνύει την πραγματική μείωση των επαγγελματιών και των ανειδίκευτων, καθώς είναι πιο ευάλωτοι στις συνθήκες της οικονομικής συγκυρίας.

Στους «Χάρτες Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 9 και 10 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται οι αναλογίες ανώτερων στελεχών και εργατοτεχνιτών σε επίπεδο Δήμου (επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ απογραφής 2011 από την Αστική Αρχή). Προκύπτει ότι στην περιοχή παρέμβασης κατοικούν κυρίως εργαζόμενοι τεχνίτες, ανειδίκευτοι εργάτες κ.λπ.

Σημείωση: Οι Χάρτες δεν είναι συγκρίσιμοι μεταξύ τους, λόγω χρήσης διαφορετικών ορίων στις χρησιμοποιούμενες κατανομές.

Πίνακας 16. Εργαζόμενοι ανά Κατηγορία Επαγγέλματος

(Τμήμα Α')

	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη			Επαγγελματίες, Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ΧΩΡΑ	65.990	382.413	218.437	505.781	861.117	1.008.981
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	36.598	162.492	89.564	244.870	417.419	481.891
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	2.356	17.192	8.805	18.588	37.864	48.227

Τμήμα Β'

	Υπάλληλοι γραφείου			Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ΧΩΡΑ	438.763	421.648	293.288	797.478	553.331	844.702
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	238.581	226.145	151.926	341.752	228.939	328.691
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	25.704	29.038	19.784	43.282	32.137	48.261

Τμήμα Γ'

	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς			Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα, Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι), Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ΧΩΡΑ	682.429	556.979	316.390	1.096.656	1.576.447	1.045.835
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	19.976	22.369	15.652	408.838	613.444	384.479
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	1.003	1.456	1.001	76.115	93.676	56.419

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφές 1991, 2001 και 2011. Επεξεργασία ΑΣΔΑ

Γ.3 - ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Συνοπτική περιγραφή της πορείας εξέλιξης των δημογραφικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης και της κατάστασης που διαμορφώνεται σήμερα με αναφορά σε πληθυσμιακά δεδομένα, κοινωνική διαστρωμάτωση, στην ανεργία, φτώχεια, στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και την παραβατικότητα. Επίσης συνοπτική αποτίμηση της επάρκειας των κοινωνικών υποδομών που καλύπτουν την περιοχή παρέμβασης σήμερα, ανεξάρτητα αν αυτές βρίσκονται εκτός της συγκεκριμένης περιοχής ή ανήκουν σε άλλους φορείς πλην του οικείου/ων Δήμου/ων.

Εντοπισμός των κυριότερων σχετικών ιδιαιτεροτήτων ή προβλημάτων.

Ο συνολικός πληθυσμός του Δυτικού Τομέα Αθηνών ανέρχεται 489.675. Το 14,66% είναι έως 14 ετών, το 18,62% είναι από 15 έως 29 ετών, το 32,74% είναι από 30 έως 49 ετών, το 18,10% από 50-64 ετών, ενώ το υπόλοιπο 15,88% είναι ηλικίας 65+. Όπως και στο σύνολο της Επικράτειας έτσι και στη Δυτική Αθήνα το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού παρατηρείται στις ηλικίες 30-49. Ο πληθυσμός ηλικίας 65+ καταλαμβάνει μεγαλύτερο μέρος σε σχέση με τα παιδιά έως 14 ετών.

Συγκρίνοντας τις απογραφές του 2001 και του 2011 σε όλους τους Δήμους του Δυτικού Τομέα Αθηνών αλλά και στην Περιφέρεια Αττικής τα άτομα ηλικίας 65+ έχουν αυξηθεί κατά 77,4% το λιγότερο (στον Δήμο Χαϊδαρίου) ενώ η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στον Δήμο Αιγάλεω (116,7%). Μείωση παρατηρείται και στον πληθυσμό ηλικίας 15-29 ετών, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό εντοπίζεται στην Αγία Βαρβάρα (33,3%), ενώ στον ίδιο Δήμο τα παιδιά ηλικίας έως 14 ετών έχουν μειωθεί κατά 23,4%. Ο μοναδικός Δήμος τον οποίο παρατηρείται αύξηση των παιδιών έως 14 ετών είναι αυτός της Πετρούπολης (αυξήθηκαν κατά περίπου 1.000 άτομα).

Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης σε όλους τους Δήμους – Εταίρους οι τελειόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άνω, είναι κάτω από το μέσο όρο της Περιφέρειας Αττικής με το υψηλότερο ποσοστό επιτυχόντων να σημειώνεται στο Δήμο Χαϊδαρίου (20,25%) και το χαμηλότερο στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (11,15%). Για την ίδια κατηγορία το ποσοστό μεταξύ ανδρών και γυναικών παρουσιάζει ελάχιστη διαφοροποίηση (15,14% στους άνδρες και 15,26% στις γυναίκες).

Σε μία άλλη σημαντική κατηγορία που αφορά το «Ποσοστό ατόμων που Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση» το ποσοστό της Δυτικής Αθήνας είναι υψηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό στην Περιφέρεια Αττικής. Το ποσοστό αυτό διαφέρει σημαντικά σε άντρες και γυναίκες καθώς στους Δήμους του Δυτικού Τομέα Αθηνών το 9,27% των ανδρών και το 12,04% των γυναικών ανήκει σε αυτή την κατηγορία.

Στους «Χάρτες Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 1 και 2 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται οι πληθυσμιακές πυκνότητες σε επίπεδο Δήμου και ΜΟΧΑΠ (επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ απογραφής 2011) από την Αστική Αρχή).

Στους «Χάρτες Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 11 έως και 14 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται χωρικά οι μαθητικές διαρροές στα Επίπεδα Γυμνασίου και Λυκείου σε επίπεδο Δήμου και ΜΟΧΑΠ (επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ απογραφής 2011 από την Αστική Αρχή).

Πίνακας 17. Ηλικιακά Δεδομένα Απογραφών 1991,2001,2011

1991		Σύνολα	0-14	15-29	30-49	50-64	65-84	85+
		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.072.922	558.662	704.920	856.086	557.465	364.736
	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	456.747	93.447	115.599	123.938	80.604	39.784	3.375
2001		Σύνολα	0-14	15-29	30-49	50-64	65-84	85+
		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.894.573	554.939	889.061	1.198.236	675.430	532.624
	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	499.883	78.819	117.763	157.958	80.719	60.423	4.201
2011		Σύνολα	0-14	15-29	30-49	50-64	65-84	85+
		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434	532.336	684.151	1.218.281	728.236	590.046
	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	489.675	71.803	91.179	160.318	88.616	70.020	7.739

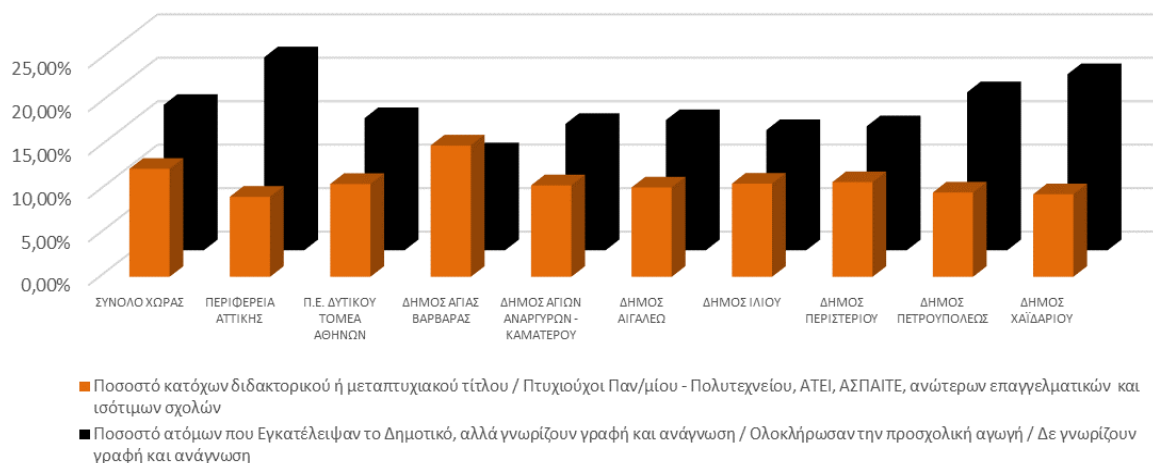
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (1991, 2001), Eurostat (2011)

Πίνακας 18. Επίπεδο εκπαίδευσης των Πολιτών στη Δυτική Αθήνα (Σύνολο)

		Σύνολα (Άνδρες - Γυναίκες)								
Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Ποσοτό κατόχων διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Απόφοιτοι Δημοτικού	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Ποσοτό ατόμων που Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)
ΧΩΡΑ	10.816.286	1.809.087	16,73%	502.079	2.532.396	1.428.490	2.524.345	1.343.534	12,42%	676.355
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434	849.653	22,19%	238.129	1.028.488	477.337	646.441	352.623	9,21%	235.763
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	489.675	74.427	15,20%	25.856	133.091	68.907	103.736	52.309	10,68%	31.349

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2011

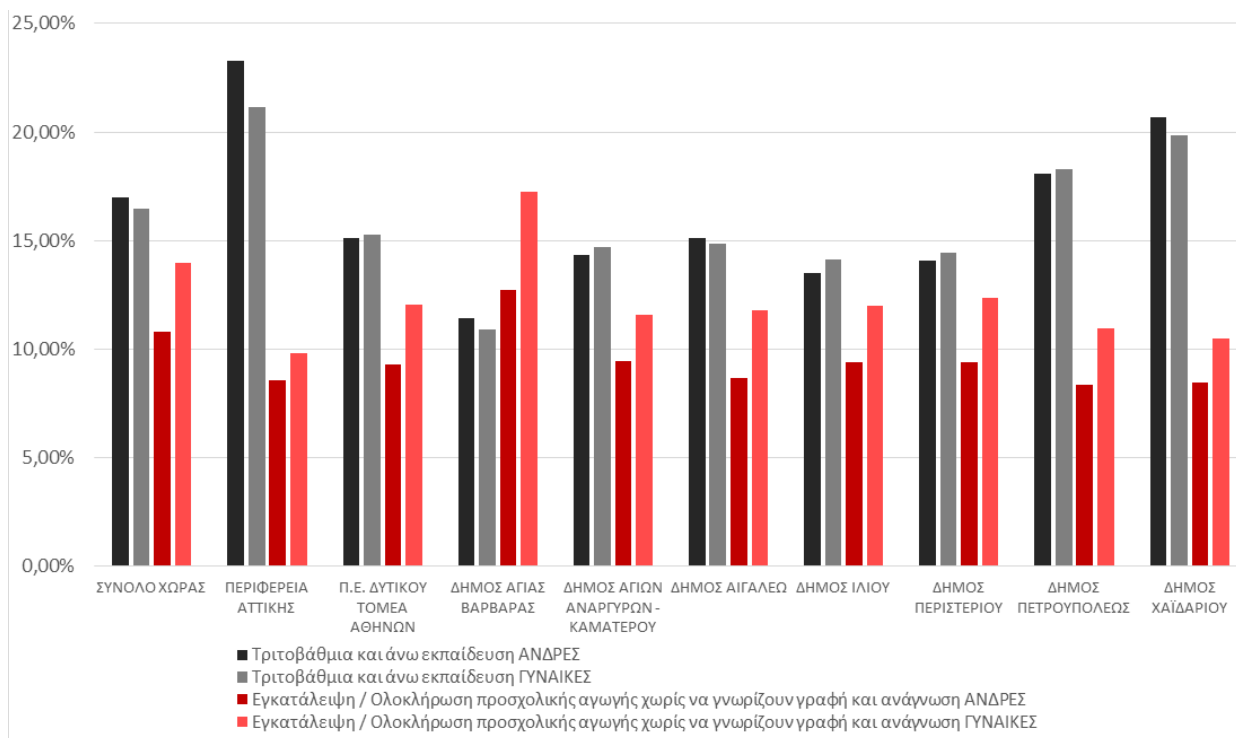
Σχήμα 8. Ποσοστά επιτυχόντων τριτοβάθμιας και άνω εκπαίδευσης και ποσοστό εγκατάλειψης προσχολικής αγωγής / μη γνώση ανάγνωσης και γραφής**Πίνακας 19. Επίπεδο Εκπαίδευσης Ανδρών και Γυναικών στη Δυτική Αθήνα ανά Δήμο**

ΑΝΔΡΕΣ										
Τόπος μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Ποσοστό κατόχων διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.)	Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Απόφοιτοι Δημοτικού	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Ποσοστό ατόμων που Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή / Δε	Μη κατατασσόμενοι (άτομα γεννηθέντα μετά την 1/1/2005)
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.303.223	900.366	16,98%	218.321	1.255.554	817.650	1.192.884	572.291	10,79%	346.157
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1.845.663	429.907	23,29%	102.892	485.927	264.925	283.723	157.774	8,55%	120.515
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	239.567	36.262	15,14%	11.850	66.463	40.166	46.524	22.207	9,27%	16.095
ΓΥΝΑΙΚΕΣ										
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.513.063	908.721	16,48%	283.758	1.276.842	610.840	1.331.461	771.243	13,99%	330.198
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1.982.771	419.746	21,17%	135.237	542.561	212.412	362.718	194.849	9,83%	115.248
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	250.108	38.165	15,26%	14.006	66.628	28.741	57.212	30.102	12,04%	15.254

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2011

Σχήμα 9. Σύγκριση Ανδρών και Γυναικών σε επίπεδο Τριτοβάθμιας και άνω εκπαίδευσης και Σχολικής Εγκατάλειψης στους Δήμους Εταίρους

Γ.3.1 - Μείωση πληθυσμού

Να τεκμηριωθεί το ποσοστό μείωσης του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να καλύπτει την περίοδο των δύο τελευταίων επίσημων απογραφών της ΕΛΣΤΑΤ, 2001-2011. Σε περίπτωση που είναι δυνατή με βάση αξιόπιστες πηγές επιπλέον της ΕΛΣΤΑΤ να τεκμηριωθεί μείωση του ποσοστού και μετά το 2011, η τεκμηρίωση αυτή είναι επιθυμητή και γίνεται αποδεκτή. Στις αξιόπιστες πηγές περιλαμβάνονται εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

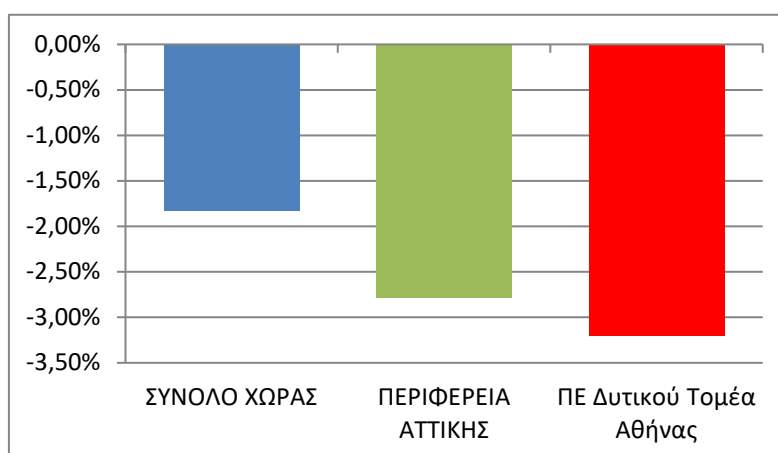
Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων με αναφορά στην πηγή από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Από το 2001 έως το 2011 ο μόνιμος πληθυσμός της Δυτικής Αθήνας μειώθηκε κατά 16.229 κατοίκους, ήτοι κατά 3,21% ενώ της Περιφέρειας Αττικής μειώθηκε κατά 109.905 κάτους, ήτοι 2,79%. Η μείωση αυτή καθίσταται ακόμα πιο σημαντική, καθώς στο διάστημα 1991-2001 ο πληθυσμός της Δυτικής Αθήνας αυξήθηκε κατά 7,31%, υπολοιπόμενη σημαντικά του 9,56% της Περιφέρειας

Πίνακας 20. Μεταβολή Πληθυσμού 2001-2011

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-1,83%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	-2,79%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	-7,11%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	-13,67%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	0,04%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	-3,21%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	-3,54%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	29,10%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	6,76%
ΠΕ Πειραιά	-7,80%
ΠΕ Νήσων	4,54%

Σχήμα 10. Μεταβολή Πληθυσμού 2001-2011

Γ.3.2 - Γήρανση/εξάρτηση πληθυσμού

Να τεκμηριωθεί ο υπολογισμός του δείκτη γήρανσης του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρεται στην επίσημη απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2011. Σε περίπτωση που είναι δυνατή με βάση αξιόπιστες πηγές η τεκμηρίωση δείκτη γήρανση για έτος μεταγενέστερο του 2011 τότε η τεκμηρίωση αυτή είναι επιθυμητή και γίνεται αποδεκτή. Στις αξιόπιστες πηγές περιλαμβάνονται εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων με αναφορά στην πηγή από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, το Λεκανοπέδιο Αθήνας⁴ σαν σύνολο έχει οριακά μεγαλύτερο δείκτη γήρανσης από ότι η Χώρα (1,35 έναντι 1,32), με τον Δυτικό Τομέα να έχει τον μικρότερο, δηλαδή 1,08.

Πίνακας 21. Δείκτης Γήρανσης 1991-2011

	1991	2001	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	0,69	1,08	1,32
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	0,57	0,94	1,14
Λεκανοπέδιο Αθηνών	0,68	1,09	1,35
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	0,89	1,34	1,62
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	0,60	0,98	1,25
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	0,45	0,82	1,08
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	0,63	1,04	1,33
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	0,52	0,82	0,90
ΠΕ Δυτικής Αττικής	0,43	0,63	0,75
ΠΕ Πειραιά	0,63	1,07	1,28
ΠΕ Νήσων	0,92	1,38	1,76

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Αν όμως εξετάσουμε την εξέλιξη του δείκτη γήρανσης διαχρονικά (απογραφές 1991-2011 - Πίνακας 29, σελ. 29) διαπιστώνουμε ότι ο Δυτικός Τομέας έχει τη γρηγορότερη επιδείνωση του (+142,05%) έναντι 90,21% στη Χώρα και 97,85% στο Λεκανοπέδιο Αθηνών.

Αυτό δηλαδή που συμβαίνει διαχρονικά είναι το εξής: Ο Δυτικός Τομέας και η Δυτική Αττική, οι δυο πλέον υποβαθμισμένες περιοχές του λεκανοπεδίου, είχαν το 1991 τον πιο νεανικό πληθυσμό, με δείκτη γήρανσης 0,43 για τη Δυτική Αττική και 0,45 για τον Δυτικό Τομέα της Αθήνας. Τα αίτια αυτής της «νεανικότητας» των υποβαθμισμένων περιοχών ήταν κοινωνικά. **Οι οικογένειες με χαμηλότερα εισοδήματα και χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο τεκνοποιούσαν και τεκνοποιούν περισσότερο από ότι η μεσαία τάξη, φαινόμενο άλλωστε διεθνές.**

Η τάση αυτή διατηρείται και σήμερα, προκαλώντας την μικρή σε απόλυτους αριθμούς τιμή του δείκτη γήρανσης για τον Δυτικό Τομέα το 2011. Όμως με δεδομένη αυτή την τάση των χαμηλότερων κοινωνικών στρωμάτων, η ραγδαία επιδείνωση του δείκτη γήρανσης του Δυτικού Τομέα (κατά 142%) δείχνει ότι **λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική σύνθεση της, η περιοχή παρέμβασης γερνάει ταχύτατα.**

⁴ Οι περιοχές δηλαδή επιλέξιμες για την ΟΧΕ/ΒΑΑ σύμφωνα με την προκήρυξη

Αν εξετάσουμε συγκριτικά την άλλη υποβαθμισμένη περιοχή, την Δυτική Αττική, βλέπουμε πολύ μικρή επιδείνωση του δείκτη γήρανσης της, από 0,43 σε 0,75.

Ο λόγος του δείκτη γήρανσης της Περιφέρειας Αττικής προς τον δείκτη γήρανσης του Δυτικού Τομέα της Αθήνας ήταν $0,57/0,45=1,26$ το 1991 και μειώθηκε σε $1,14/1,08=1,05$ το 2011.

Ο Δυτικός Τομέας παραμένοντας κοινωνικά υποβαθμισμένος (άρα με τάση προς αυξημένη τεκνοποίηση) πλησιάζει τον δείκτη γήρανσης του συνόλου της Αττικής.

Επισημαίνουμε ότι η συγκριτική βαθμολόγηση της πρότασης ΟΧΕ του Δυτικού Τομέα με το κριτήριο του δείκτη γήρανσης παρουσιάζει πρόβλημα στην εφαρμογή της διότι **το κριτήριο αφορά μόνον προτάσεις που εντάσσονται στις Υποβαθμισμένες περιοχές** και όχι στις περιοχές Αναπτυξιακής Δυναμικής. Δηλαδή το κριτήριο μπορεί να είναι χρήσιμο εργαλείο **για να αξιολογηθούν συγκριτικά δυο Υποβαθμισμένες περιοχές** και να βαθμολογηθεί υψηλότερα εκείνη η οποία παρουσιάζει μεγαλύτερη γήρανση. Όταν βαθμολογούνται συγκριτικά προτάσεις που εντάσσονται στις Υποβαθμισμένες περιοχές και προτάσεις Αναπτυξιακής Δυναμικής, το κριτήριο λειτουργεί υποχρεωτικά ως τεχνητή μείωση της βαθμολογίας των προτάσεων Υποβαθμισμένης περιοχής.

Πίνακας 22. Δείκτης Γήρανσης 1991-2011 Εξέλιξη

	1991-2011	2001-2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	90,21%	22,56%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	101,46%	21,96%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	97,85%	23,47%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	82,56%	20,97%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	108,96%	27,51%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	142,05%	31,60%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	109,89%	27,69%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	71,97%	9,67%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	74,61%	19,46%
ΠΕ Πειραιά	104,41%	19,39%
ΠΕ Νήσων	90,63%	27,57%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Στα ίδια συμπεράσματα μας οδηγεί ένας ακόμα σημαντικός δείκτης το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών. Ο Δυτικός Τομέας είχε (3,09 – 1991) και έχει (2,60 – 2011) το μεγαλύτερο μέσο μέγεθος νοικοκυριών στο Λεκανοπέδιο, που όμως, όπως και στην υπόλοιπη χώρα βαίνει μειούμενο. Πρόκειται ακριβώς για την έκφραση της προαναφερόμενης τάσης των χαμηλότερων στρωμάτων να δημιουργούν μεγαλύτερες οικογένειες. Και όπως συμβαίνει και με τον δείκτη γήρανσης, και ο ρυθμός μείωσης του μεγέθους στο Δυτικό τομέα (16,00% 1991-2011) είναι ο μεγαλύτερος στο Λεκανοπέδιο και μεγαλύτερος τόσο του μέσου όρου της Χώρας (-14,12), όσο και της Περιφέρειας Αττικής (-12,77%).

Πίνακας 23. Μέσο μέγεθος νοικοκυριών

	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	2,97	2,80	2,55	-5,85%	-8,78%	-14,12%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	2,83	2,68	2,47	-5,31%	-7,87%	-12,77%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	2,79	2,63	2,40	-5,74%	-8,60%	-13,84%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	2,55	2,43	2,22	-4,80%	-8,42%	-12,81%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	2,98	2,77	2,50	-7,09%	-9,49%	-15,90%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	3,09	2,86	2,60	-7,38%	-9,31%	-16,00%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	2,84	2,66	2,42	-6,39%	-8,85%	-14,68%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	3,21	3,02	2,82	-5,90%	-6,68%	-12,18%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	3,33	3,23	3,03	-3,07%	-6,37%	-9,25%
ΠΕ Πειραιά	2,90	2,72	2,49	-6,23%	-8,51%	-14,21%
ΠΕ Νήσων	2,82	2,68	2,54	-4,81%	-5,52%	-10,06%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Η Γεννητικότητα είναι άλλος ένας δείκτης που δίνει ενδείξεις για την πορεία της Γήρανσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ 2014-2015 ο Δυτικός Τομέας (8,99) εμφανίζει ακόμα γεννητικότητα μεγαλύτερη από το μέσο όρο της Ελλάδας (8,69) και του Λεκανοπεδίου (8,84), αλλά χαμηλότερη πλέον από της Περιφέρειας (9,17). Διαπιστώνουμε ότι ο ρυθμός μείωσης της γεννητικότητας στο Δυτικό Τομέα (-2,68%) είναι ο μεγαλύτερος στο Λεκανοπέδιο, ενώ υπάρχουν τομείς του Λεκανοπεδίου που εμφανίζουν βελτίωση (Κεντρικό Τομέας, Νότιος Τομέας).

Δηλαδή με δεδομένη την «νεανική» εκκίνηση του Δυτικού Τομέα για τους γνωστούς λόγους κοινωνικής διαστρωμάτωσης, έχουμε μια ξεκάθαρη εικόνα της τάσης γήρανσης του την τελευταία 20ετία μέσω της επιταχυνόμενης μείωσης των γεννήσεων.

Πίνακας 24. Γεννητικότητα 2014-2015

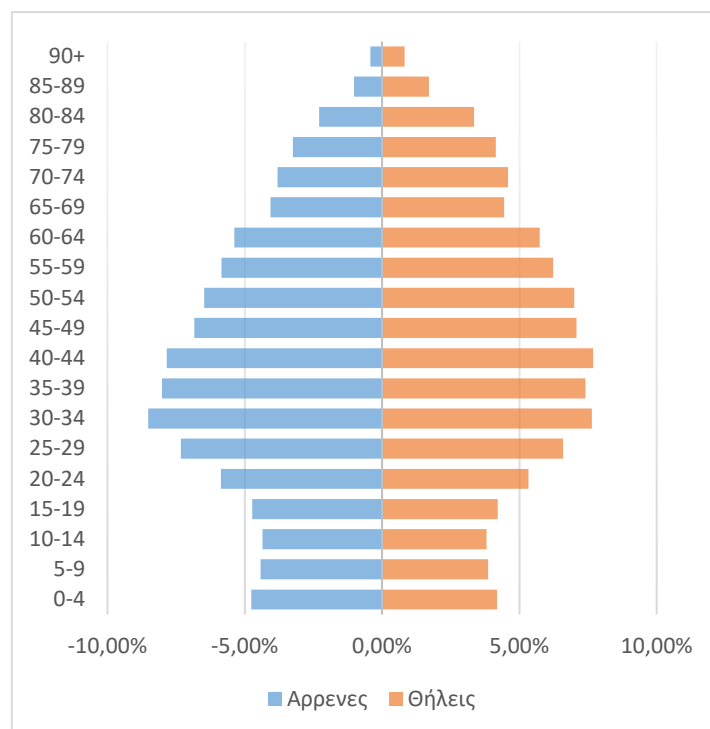
	2014	2015	2014-2015
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8,72	8,69	-0,33%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	9,22	9,17	-0,55%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	8,87	8,84	-0,29%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	7,72	7,83	1,44%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	10,41	10,21	-1,92%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	9,24	8,99	-2,68%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	9,01	9,03	0,21%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	10,61	10,37	-2,22%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	12,44	12,67	1,79%
ΠΕ Πειραιά	8,89	8,97	0,95%
ΠΕ Νήσων	7,38	6,94	-5,98%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Οι πυραμίδες ηλικιών του 2011, τόσο για το Λεκανοπέδιο Αθηνών (Σχήμα 12) όσο και για τον Δυτικό Τομέα (Σχήμα 13), απεικονίζουν ουσιαστικά την ίδια κατάσταση, με αμελητέες διαφορές. Αν και η βάση (ηλικία 0-4) έχει βελτιωθεί, σε σχέση με τις ηλικίες 5-19, παραμένει αδύναμη σε σχέση με τις παραγωγικές ηλικίες, με αποτέλεσμα, αν δεν υπάρξουν πολιτικές αντιμετώπισης του προβλήματος σύντομα, να οξύνεται τόσο η μείωση των παραγωγικών ηλικιών όσο και η αύξηση των συνταξιούχων.

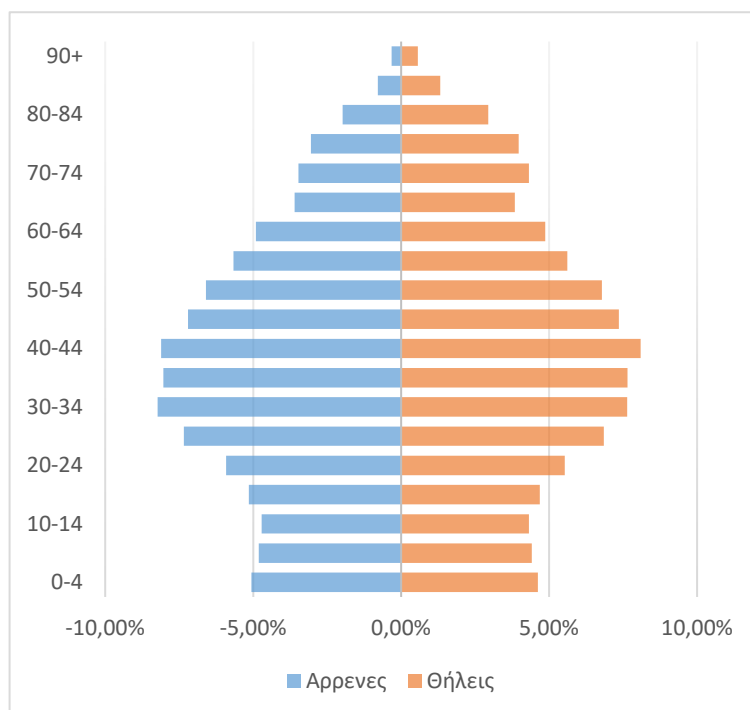

Σχήμα 11. Λεκανοπέδιο – Πυραμίδα ηλικιών 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Σχήμα 12. Δυτικός Τομέας – Πυραμίδα ηλικιών 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2011. Επεξεργασία από ΑΣΔΑ.

Από τα ανωτέρω γίνεται φανερό ότι ο Δυτικός Τομέας αν και υπολείπεται ακόμα στο δείκτη Γήρανσης σε σχέση με τις άλλες Περιφερειακές Ενότητες του Λεκανοπεδίου, δεν θα αργήσει να τις φτάσει, χωρίς όμως, όπως

φαίνεται από τα υπόλοιπα στοιχεία της ανάλυσης, και ιδιαίτερα τα οικονομικά, να έχει τους αντίστοιχους δείκτες, που θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού της περιοχής.

Πίνακας 25. Δείκτης Αντικατάστασης

Α' ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ				Β' ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ			
	1991	2001	2011		1991	2001	2011
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1,41	0,96	0,80	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1,93	1,67	1,16
Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	2,17	1,22	0,92	Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	2,91	1,95	1,30

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Απογραφών ΕΛΣΤΑΤ

Γ.3.3 - Ποσοστό Ανεργίας

Να τεκμηριωθεί ο υπολογισμός του ποσοστού ανεργίας στην περιοχή παρέμβασης. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρεται στα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ ή σε άλλες αξιόπιστες πηγές κατά περίπτωση. Στις αξιόπιστες πηγές περιλαμβάνονται εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Υπάρχουν δύο πηγές για την μέτρηση της ανεργίας. Η πρώτη είναι η ΕΛΣΤΑΤ, που δίνει στοιχεία σε επίπεδο Δήμου σε κάθε απογραφή, και σε επίπεδο Περιφέρειας κάθε μήνα. Η δεύτερη πηγή είναι ο ΟΑΕΔ, που όμως μετρά μόνο όσους είναι εγγεγραμμένοι σε αυτόν (εγγεγραμμένη ανεργία). Τα στοιχεία των δύο «πηγών», δεν είναι κατ'αρχήν μεταξύ τους συγκρίσιμα.

Με βάση τους Πίνακες που ακολουθούν και τους συγκριτικούς της Δυτικής Αθήνας με την Αττική και την Χώρα, έχουμε τα ακόλουθα διαθέσιμα στοιχεία.

Πίνακας 26. ΕΛΣΤΑΤ – Ανεργία σύνολο 2010-2016 - Ελλάδα, Αττική, Δυτική Αθήνα

	Ελλάδα		Αττική		Δυτική Αθήνα	
	ΟΕΠ	Άνεργοι	ΟΕΠ	Άνεργοι	ΟΕΠ	Άνεργοι
2010		639.354		175.008		
2011	4.586.636	881.831	1.771.562	240.541	227.400	44.903
2012		1.195.100		481.819		
2013		1.330.337		527.473		
2014		1.274.406		498.966		
2015		1.196.966		449.127		
2016		1.130.934		405.796		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Απογραφή 2011, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – Άνεργοι (1981-2016), επεξεργασία ΑΣΔΑ

Πίνακας 27. ΟΑΕΔ - Ανεργία σύνολο 2010-2016 - Ελλάδα, Αττική, Δυτική Αθήνα

	Ελλάδα	Αττική	Δυτική Αθήνα
2010	653.552	219.744	34.958
2011	730.621	257.881	42.759
2012	797.578	291.126	48.782
2013	859.408	311.088	51.926
2014	858.125	295.269	49.725
2015	858.802	299.236	47.479
2016	910.468	311.919	50.168

Πηγή: ΟΑΕΔ – ΟΠΣ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Ο συνδυασμός των δύο αυτών πινάκων μας επιτρέπει, με σχετική ακρίβεια, να συμπληρώσουμε τη στήλη με την ετήσια ανεργία ΕΛΣΤΑΤ για την Δυτική Αθήνα, χρησιμοποιώντας τον τύπο:

$$ΑΔΑ_i = \frac{[(ΕΛΛΟΑΕΔ_i / ΕΛΛΕΛΣΤΑΤ_i) + (ΑττΟΑΕΔ_i / ΑττΕΛΣΤΑΤ_i)]}{2} * \frac{1}{ΔΑ_ΟΑΕΔ_i}$$

Όπου:

i - Έτος αναφοράς

ΑΔΑi – Ανεργία Δυτικής Αθήνας έτους αναφοράς

ΕΛΛΟΑΕΔi = Άνεργοι ΟΑΕΔ Χώρα έτους αναφοράς / ΟΕΠ Χώρας απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2011

ΕΛΛΕΛΣΤΑΤi = Άνεργοι ΟΑΕΔ Χώρας έτους αναφοράς / ΟΕΠ Χώρας απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2011

ΑττΟΑΕΔi = Άνεργοι ΟΑΕΔ Αττικής έτους αναφοράς / ΟΕΠ Αττικής απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2011

ΑττΕΛΣΤΑΤi = Άνεργοι ΕΛΣΤΑΤ Αττικής έτους αναφοράς / ΟΕΠ Αττικής απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2011

ΔΑ_ΟΑΕΔi = Άνεργοι ΟΑΕΔ Δυτικής Αθήνας έτους αναφοράς / ΟΕΠ Δυτικής Αθήνας απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2011

Η εφαρμογή του ανωτέρω τύπου μας δίνει τον παρακάτω πίνακα για την εξέλιξη της ανεργίας 2010 - 2016:

Πίνακας 28. Ανεργία Ελλάδα, Αττική, Δυτική Αθήνα – Εξέλιξη 2010-2016 ΕΛΣΤΑΤ & ΟΑΕΔ

	Ελλάδα		Αττική		Δυτική Αθήνα	
	ΕΛΣΤΑΤ ⁵	ΟΑΕΔ	ΕΛΣΤΑΤ	ΟΑΕΔ	ΕΛΣΤΑΤ	ΟΑΕΔ
2010	13,94%	14,25%	9,88%	12,40%	13,50%	15,37%
2011	19,23%	15,93%	13,58%	14,56%	19,75%	18,80%
2012	26,06%	17,39%	27,20%	16,43%	33,74%	21,45%
2013	29,00%	18,74%	29,77%	17,56%	36,96%	22,83%
2014	27,79%	18,71%	28,17%	16,67%	34,57%	21,87%
2015	26,10%	18,72%	25,35%	16,89%	30,18%	20,88%
2016	24,66%	19,85%	22,91%	17,61%	28,04%	22,06%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Απογραφή 2011, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – Άνεργοι (1981-2016), ΟΑΕΔ – ΟΠΣ, Επεξεργασία ΑΣΔΑ

Όπως διαπιστώνουμε, από το συνδυασμό των στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ και ΟΑΕΔ το ποσοστό ανεργίας στη Δυτική Αθήνα ήταν πάντα μεγαλύτερο από αυτό της Αττικής και της Χώρας, ξεκινώντας από το 13,50% το 2010, με υψηλότερη τιμή το 2013 (36,96%) και με τάσεις μείωσης από τότε, ώπου να φτάσει στο 28,04% το 2016.

Μια προσέγγιση με λιγότερες αναγωγές είναι η εξής:

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το 2011 η ανεργία στη Δυτική Αθήνα ήταν 19,75% και στην Αττική 13,58%.

Το 2016 σε σχέση με το 2011 σύμφωνα με τον ΟΑΕΔ οι άνεργοι στη Δυτική Αθήνα αυξήθηκαν κατά $(50168-42759)=7.409$. Το ποσοστό αύξησης του απόλυτου αριθμού των ανέργων είναι 17,32%. Εάν δεχθούμε ως σταθερό το ΟΕΠ (για Δυτική Αθήνα και Αττική, οπότε δεν αναμένουμε σοβαρό στατιστικό σφάλμα), το ποσοστό της ανεργίας αυξήθηκε στο $19,75 \times 1,1732 = 23,17\%$.

Το 2016 σε σχέση με το 2011 σύμφωνα με τον ΟΑΕΔ οι άνεργοι στην Αττική αυξήθηκαν κατά $(311.919-257.881)=54038$. Το ποσοστό αύξησης του απόλυτου αριθμού των ανέργων είναι 20,95%. Εάν δεχθούμε ως σταθερό το ΟΕΠ το ποσοστό της ανεργίας στην Αττική αυξήθηκε στο $13,58 \times 1,2095 = 16,42\%$.

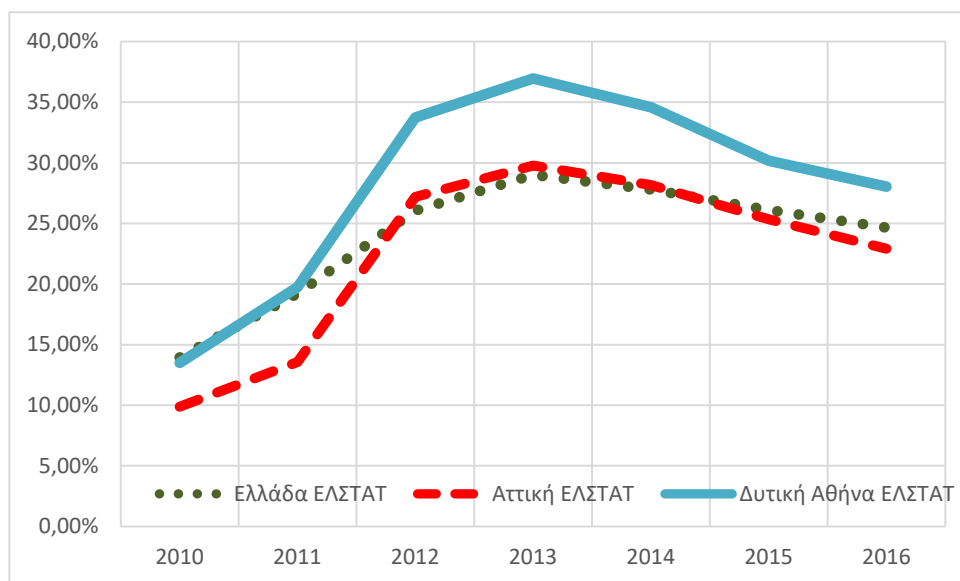
Στοιχεία δηλαδή αντίστοιχα του προηγούμενου υπολογισμού για τα στοιχεία του ΟΑΕΔ, με ποσοστό

⁵ Ποσοστό ανέργων στον ΟΕΠ της απογραφής 2011

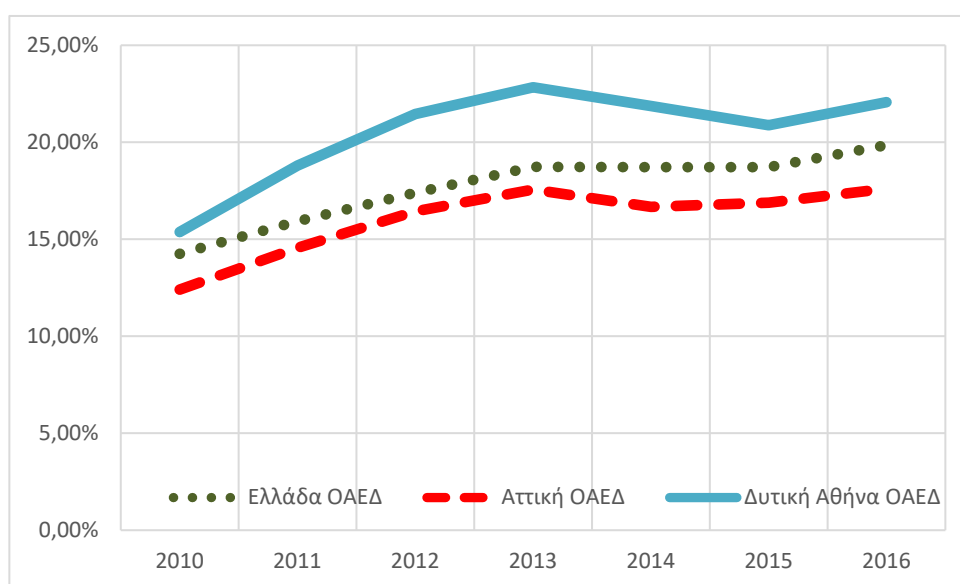

ανεργίας στη Δυτική Αθήνα πάντα μεγαλύτερο από αυτό της Αττικής.

Σχήμα 13. Ανεργία Ελλάδα, Ανεργία Ελλάδα, Αττική, Δυτική Αθήνα – Εξέλιξη 2010-2016 ΕΛΣΤΑΤ

Σχήμα 14. Ανεργία Ελλάδα, Ανεργία Ελλάδα, Αττική, Δυτική Αθήνα – Εξέλιξη 2010-2016 ΟΑΕΔ

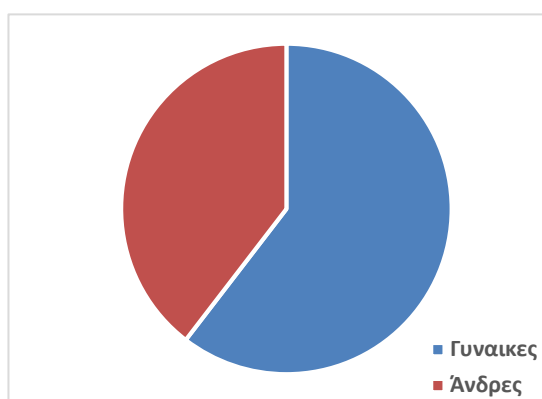
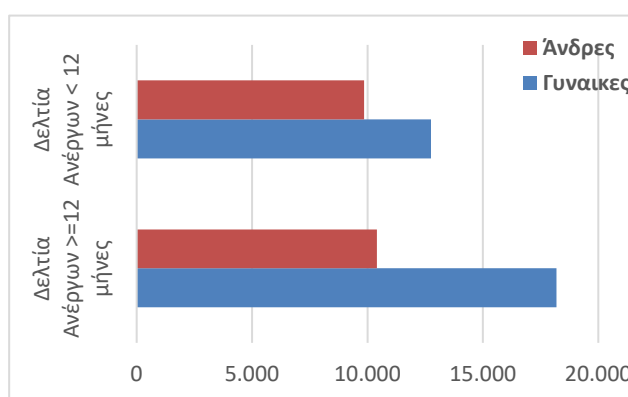
Τα ποσοστά στον ΟΑΕΔ εμφανίζονται χαμηλότερα από της ΕΛΣΤΑΤ, γιατί περιλαμβάνουν μόνο τους εγγεγραμμένους στον ΟΑΕΔ ανέργους. Γι' αυτό εξάλλου η πορεία των δύο δεικτών είναι αρκετά διαφορετική, καθώς οι ρυθμοί εγγραφής στον ΟΑΕΔ είναι διαφορετικοί από την εξέλιξη της ανεργίας σύμφωνα με τις μετρήσεις της ΕΛΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΑΕΔ για το Σεπτέμβριο 2014 (Πίνακας 36), από τους εγγεγραμμένους ανέργους το 60,43% είναι γυναίκες και το 39,57% άνδρες (**Error! Reference source not found.**) από τις γυναίκες το 58,80% είναι άνεργες για πάνω από 12 μήνες και το 41,20% για λιγότερο από 12 μήνες. Στους άνδρες τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 51,30% και 48,64% (Σχήμα 17γράφημα Γ.3.3.δ.)

Πίνακας 29. ΟΑΕΔ - Εγγεγραμμένοι Άνεργοι Δυτική Αθήνα ανά φύλλο - Σεπτέμβριος 2014

	Γυναίκες	Άνδρες	
Δελτία Ανέργων ≥ 12 μήνες	18.190	10.403	28.593
Δελτία Ανέργων < 12 μήνες	12.746	9.854	22.600
Σύνολο	30.936	20.257	51.193

Πηγή: ΟΑΕΔ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Σχήμα 15. Άνεργοι κατά φύλλο**Σχήμα 16. Μακροχρόνια και μη άνεργοι κατά φύλλο**

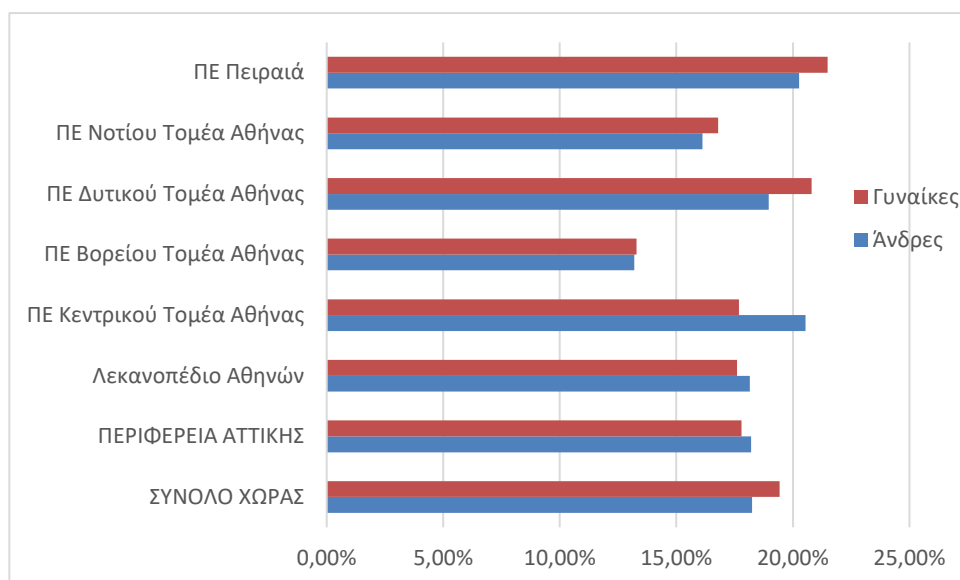
Στο Δυτικό Τομέα Αθηνών το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται στους Πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) με 39,6% και ακολουθούν οι Πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου με 28,3%.

Όσον αφορά στην ανεργία κατά φύλλο το 2011 (Πίνακας 37), στην Δυτική Αθήνα εμφανίζονται ποσοστά ανεργίας υψηλότερα της Περιφέρειας και στους άνδρες (18,96%) και στις γυναίκες (20,81%). Το ίδιο ισχύει και στους νέους άνεργους (5,87% και 6,80% αντίστοιχα).

Πίνακας 30. Περιφέρεια Αττικής – Ανεργία κατά φύλλο – 2011

	Άνεργοι		Νέοι άνεργοι	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	18,24%	19,43%	6,56%	7,96%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	18,21%	17,80%	5,79%	5,82%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	18,15%	17,60%	5,69%	5,59%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	20,54%	17,68%	6,80%	5,70%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	13,19%	13,30%	4,14%	4,04%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	18,96%	20,81%	5,87%	6,80%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	16,12%	16,79%	4,79%	4,98%
ΠΕ Πειραιά	20,27%	21,49%	6,12%	7,40%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Σχήμα 17. Περιφέρεια Αττικής – Ανεργία κατά φύλλο – 2011

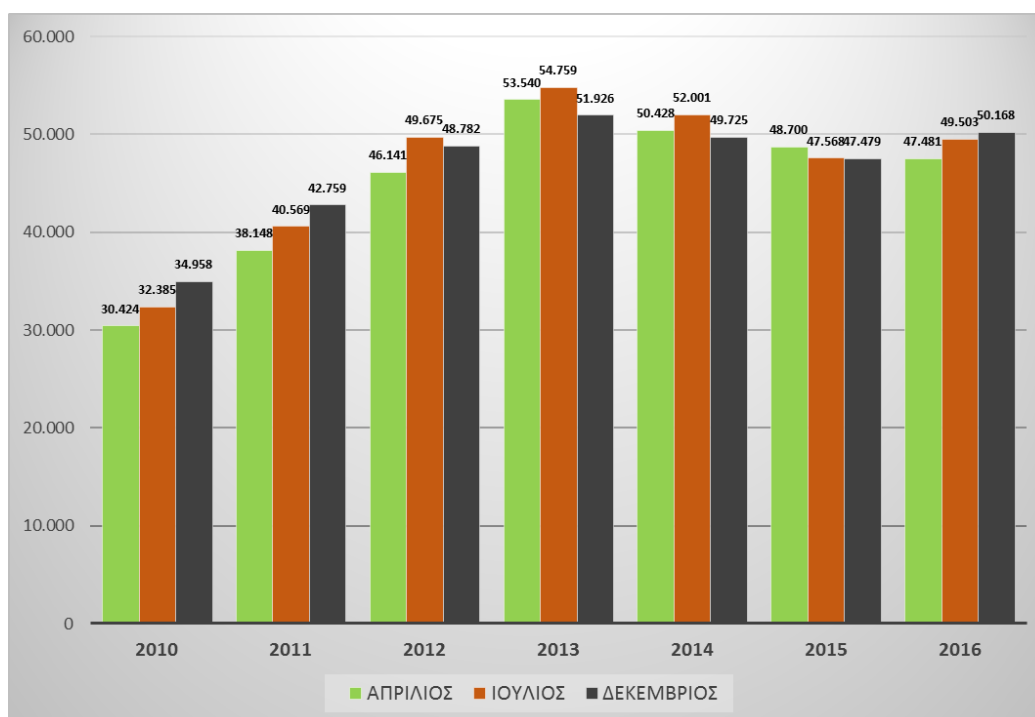
Ηλικιά οι περισσότεροι άνεργοι εμφανίζονται μεταξύ των ηλικιών 30 και 44, συνολικά 20.613 άνεργοι εκ των οποίων οι 9.411 είναι άνεργοι λιγότερο από 12 μήνες και οι 11.202 περισσότερο από 12 μήνες (μακροχρόνια άνεργοι 53,4%).

Από τον Απρίλιο του 2010 έως τον Δεκέμβριο του 2016 (Πίνακας 38) η μεγαλύτερη αύξηση ανέργων στο Δυτικό Τομέα Αθηνών εμφανίστηκε τον Ιούλιο του 2013 (54.759) ενώ η μεγαλύτερη ετήσια αύξηση παρουσιάζεται από τον Δεκέμβριο του 2010 έως τον Δεκέμβριο του 2011 (7.801 άνεργοι). Χαρακτηριστικό της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή παρέμβασης είναι ότι από τον Απρίλιο του 2010 έως τον Δεκέμβριο του 2016 οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά περίπου 65%.

Πίνακας 31. Εξέλιξη Εγγεγραμμένης Ανεργίας στη Δυτική Αθήνα από Απρίλιο 2010 έως Δεκέμβριο 2016

	Απρίλιος	Ιούλιο	Δεκέμβριος	Διαφορά
2010	30.424	32.385	34.958	-
2011	38.148	40.569	42.759	7.801
2012	46.141	49.675	48.782	6.023
2013	53.540	54.759	51.926	3.144
2014	50.428	52.001	49.725	-2.201
2015	48.700	47.568	47.479	-2.246
2016	47.481	49.503	50.168	2.689

Πηγή: ΟΑΕΔ, Επεξεργασία ΑΣΔΑ

Σχήμα 18. Διαγραμματική απεικόνιση εξέλιξης της Εγγεγραμμένης Ανεργίας στη Δυτική Αθήνα

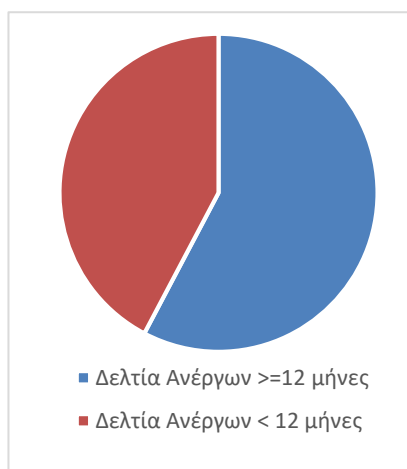
Σημαντικά επίσης είναι τα ποιοτικά και διαρθρωτικά ευρήματα της μακροχρόνιας ανεργίας (Πίνακας 39). Οι μακροχρόνια άνεργοι αντιπροσωπεύουν το 57,73% των ανέργων, ενώ οι βραχυχρόνιοι το 42,27% (Σχήμα 20). Είναι χαρακτηριστικό ότι στη Δυτική Αθήνα οι μακροχρόνια άνεργοι με ηλικία πάνω από 30 έτη είναι μεγαλύτερη των ανέργων μέχρι 12 μήνες. Όσο μεγαλύτερες είναι οι ηλικίες, τόσο δυσανάλογη είναι η μακροχρόνια ανεργία, αφού στην περιοχή των 45-54 ετων είναι 1,8 φορές μεγαλύτερη και στις ηλικίες 55-64 είναι 2,7 φορές μεγαλύτερη (!) (**Error! Reference source not found.**). Η ιδιαίτερα αυτή αρνητική κατάσταση απαιτεί εξειδικευμένες, έντονες και συνεχείς πολιτικές κοινωνικής ένταξης των μακροχρόνια ανέργων και στοχευμένης προετοιμασίας τους για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας, σε συνδυασμό ηλικίας και επιπέδου εκπαίδευσης.

Πίνακας 32. Δυτική Αθήνα – Μακροχρόνιοι και βραχυχρόνιοι άνεργοι – Σεπτέμβρης 2014

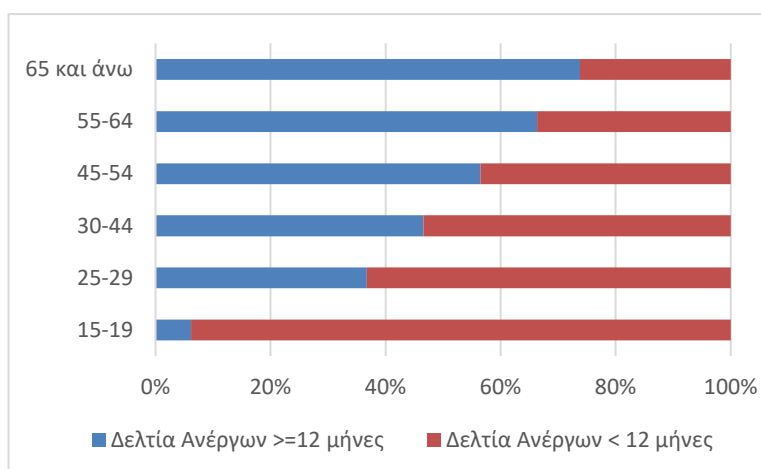
	15-19	25-29	30-44	45-54	55-64	65 και άνω	
Δελτία Ανέργων >=12 μήνες	0,19%	10,33%	41,19%	29,48%	17,35%	1,46%	57,73%
Δελτία Ανέργων < 12 μήνες	2,90%	17,80%	47,26%	22,71%	8,81%	0,52%	42,27%
	1,34%	13,49%	43,76%	26,62%	13,74%	1,06%	

Πηγή: ΟΑΕΔ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Σχήμα 19. Μακροχρόνια και μη άνεργοι

Σχήμα 20. Μακροχρόνια ή μη άνεργοι κατά ηλικία

Στο Δυτικό Τομέα Αθηνών το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται στους Πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) με 39,6% και ακολουθούν οι Πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου με 28,3%.

Πίνακας 33. Ποσοστά ανεργίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης – 2011

	1	2	3	4	5	6	7
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	23,04%	5,98%	10,94%	14,06%	20,05%	18,35%	29,25%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	21,99%	5,87%	9,55%	12,80%	16,51%	17,68%	26,03%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	21,81%	5,86%	9,68%	12,98%	16,54%	18,27%	26,31%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	23,84%	7,14%	11,08%	15,26%	17,27%	22,06%	27,89%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	15,26%	4,09%	8,09%	9,71%	14,14%	13,68%	22,08%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	24,60%	8,95%	11,85%	14,18%	17,00%	19,77%	27,86%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	19,66%	6,02%	9,37%	12,31%	15,96%	15,72%	24,98%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	20,36%	5,25%	8,37%	10,95%	15,34%	13,83%	22,43%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	30,19%	14,43%	14,77%	16,10%	20,02%	19,55%	30,49%
ΠΕ Πειραιά	26,23%	9,60%	12,43%	14,68%	18,56%	18,01%	29,53%
ΠΕ Νήσων	25,85%	17,54%	10,04%	14,05%	19,02%	16,09%	33,75%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΑΣΔΑ

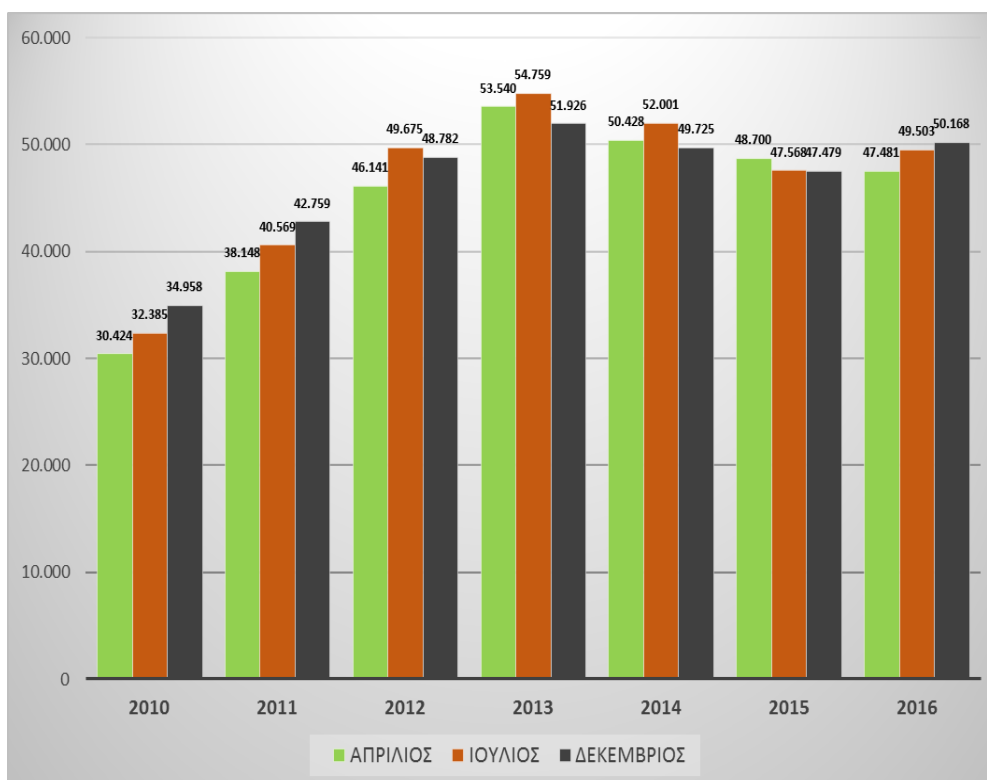
	8	9	10	11	12	13	14	15
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	23,54%	32,53%	24,42%	29,08%	25,75%	39,20%	36,63%	50,52%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	22,63%	31,96%	23,69%	34,91%	36,81%	51,35%	38,23%	57,88%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	22,70%	32,46%	23,78%	35,52%	38,18%	52,22%	42,06%	56,75%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	24,61%	34,53%	24,62%	36,73%	39,95%	55,28%	48,40%	57,47%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	18,27%	27,26%	21,37%	30,26%	31,36%	39,78%	23,53%	58,65%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	22,89%	32,44%	22,29%	35,69%	38,04%	56,22%	32,99%	59,31%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	21,01%	30,20%	24,00%	33,03%	32,87%	43,41%	38,89%	50,60%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	20,83%	28,57%	22,98%	31,55%	31,67%	45,05%	23,84%	55,51%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	26,81%	34,25%	24,27%	37,15%	37,63%	53,35%	51,09%	65,08%
ΠΕ Πειραιά	24,52%	34,28%	25,13%	38,30%	43,34%	48,80%	42,73%	54,09%
ΠΕ Νήσων	23,98%	30,53%	23,15%	30,48%	32,22%	48,02%	69,23%	63,22%

1. Σύνολο ανέργων
2. Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου
3. Κάτοχοι Μεταπτυχιακού
4. Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου και ισοτίμων σχολών
5. Πτυχιούχοι ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και ισοτίμων σχολών
6. Πτυχιούχοι ανώτερων επαγγελματικών σχολών
7. Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)
8. Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού κλπ.)
9. Πτυχιούχοι Επαγγελματικού Λυκείου
10. Πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών
11. Απόφοιτοι τριταξίου Γυμνασίου
12. Απόφοιτοι Δημοτικού
13. Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
14. Ολοκλήρωσαν την προσχολική αγωγή
15. Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση

Στους «Χάρτες Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α) 16 και 17 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται οι κατανομές της ανεργίας σε επίπεδο Δήμου και ΜΟΧΑΠ (επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ απογραφής 2011) από την Αστική Αρχή). Στον Χ.Ε.Α. 18 αποτυπώνεται η μεταβολή της ανεργίας, η οποία συμπίπτει με τους «θύλακες» που ενσωματώνονται στην περιοχή παρέμβασης της προτεινόμενης ΒΑΑ.

Σχήμα 21. Διαγραμματική απεικόνιση εξέλιξης της Εγγεγραμμένης Ανεργίας στη Δυτική Αθήνα

Γ.3.4 - Φτώχεια

Να τεκμηριωθεί ο υπολογισμός του δείκτη στέρησης (δείκτης Townsend) στην περιοχή παρέμβασης. Η μεθοδολογία υπολογισμού του δείκτη αυτού αναφέρεται στη μελέτη ΠΕΣΚΕ. Σχετική έρευνα του δείκτη στέρησης αλλά και μεθοδολογία μέτρησής του περιλαμβάνεται στο Κεφάλαιο 4 της ΠΕΣΚΕ. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να αναφέρεται στην επίσημη απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ το 2011. Σε περίπτωση που είναι δυνατή με βάση αξιόπιστες πηγές η τεκμηρίωση δείκτη στέρησης για έτος μεταγενέστερο του 2011 τότε η τεκμηρίωση αυτή είναι επιθυμητή και γίνεται αποδεκτή. Σε κάθε περίπτωση ο υπολογισμός του δείκτη θα πρέπει να γίνεται με βάση αξιόπιστα στοιχεία από επίσημες πηγές όπως η ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία Δήμων, ή εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Γ.3.4.1 Συνθήκες και Χαρακτηριστικά της Φτώχειας, των Κοινωνικών Ανισοτήτων και της Ακραίας Φτώχειας στη Δυτική Αθήνα

Σύμφωνα με τον Οδηγό, οι συνθήκες φτώχειας στην Αττική θα «μετρηθούν» με βάση το Δείκτη Στέρησης (δείκτης Townsend) που περιλαμβάνεται στην ΠΕΣΚΕ της Αττικής και έχει εκτιμηθεί σε επίπεδο Δήμου. Με βάση τη βαθμολογία του δείκτη Townsend που έχει δημοσιευθεί, οι «φτωχότεροι» Δήμοι της Αττικής είναι οι Δήμοι Ύδρας, Αθηναίων και Καλλιθέας. Συγκεκριμένα, στους Δήμους αυτούς, με βάση την θεωρητική ερμηνεία του δείκτης Townsend, κατοικεί το φτωχότερο (ως προς τα υλικά αγαθά) 20% του πληθυσμού της Περιφέρειας Αττικής.

Σύμφωνα με την ΠΕΣΚΕ, ότι η ανάλυση του δείκτη Townsend δείχνει «..τη μεγάλη εικόνα του επιπέδου φτώχειας / στέρησης υλικών αγαθών γεγονός που δεν σημαίνει ότι όλοι οι κάτοικοι ενός Δήμου με υψηλό δείκτη στέρησης είναι φτωχοί και όλοι οι κάτοικοι ενός Δήμου με χαμηλό δείκτη στέρησης είναι πλούσιοι. Επίσης θα πρέπει η χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας να γίνεται με προσοχή από τους ασκούντες πολιτική οι οποίοι θα πρέπει να εξετάζουν και άλλους παράγοντες φτώχειας..».

Επιπρόσθετα, η Πρόταση ΒΑΑ/ΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας αντιπροσωπεύει επτά Δήμους, οπότε ο υπολογισμός, η σύγκριση και η αξιολόγηση του επιπέδου της φτώχειας (ως προς την στέρηση υλικών αγαθών που εκφράζει ο Δείκτης) θα πρέπει να επανακινηθεί και να εφαρμοσθεί σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων, προφανώς σε σχέση με τον αντίστοιχο της Περιφέρειας Αττικής. Όμως, ταυτόχρονα εγείρονται σοβαρά ζητήματα ως προς την σκοπιμότητα, πληρότητα και αντικειμενικότητα του ίδιου του δείκτη.

Ο Δείκτης Townsend εκφράζει την στέρηση υλικών αγαθών με χωρική διάσταση, η εκτίμησή του δε βασίστηκε σε τέσσερις επιμέρους παράγοντες (με βάση στοιχεία απογρ. ΕΛΣΤΑΤ 2011):

- Το ποσοστό (%) των ανέργων στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω
- Το ποσοστό (%) των νοικοκυριών που δεν έχουν δικό τους αυτοκίνητο
- Το ποσοστό (%) των νοικοκυριών που δεν έχουν ιδιόκτητη κατοικία

- Την πυκνότητα του νοικοκυριού, οριζόμενη ως το ποσοστό των πολυπληθών νοικοκυριών (με περισσότερα από 1 άτομο ανά δωμάτιο). Σημειώνεται ότι στον υπολογισμό αυτό δεν συμπεριλαμβάνονται περιθωριοποιημένες ομάδες που διαβιούν σε καταυλισμούς.

Στον Πίνακα Γ.3.4.γ υπολογίζεται ο Δείκτης Townsend με τα στοιχεία της ΠΕΣΚΕ σε επίπεδο Π.Ε. Για λόγους κατανόησης υπολογίζεται και αριθμοδείκτης με μ.ο. = 100 την Περιφέρεια Αττικής. Η Δυτική Αθήνα εμφανίζει τιμές του Δείκτη χαμηλότερες από την Περιφέρεια Αττικής.

Οι μετρήσεις της φτώχειας γίνονται μεθοδολογικά με πολλαπλούς τρόπους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στην ΠΕΣΚΕ, σύμφωνα με τον συνθετικό δείκτη της φτώχειας του ΟΗΕ (στον οποίο συνυπολογίζονται η πιθανότητα επιβίωσης του πληθυσμού από τη γέννηση μέχρι την ηλικία των 60 ετών, το ποσοστό όσων δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση στον πληθυσμό ηλικίας 15 - 64 ετών, το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων και το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας), η Φυλή είναι αντίστοιχα 1^{ος} και 2^{ος} Δήμος στην Αττική, ενώ η Αγία Βαρβάρα 3^η στην κατάταξη και στους δύο δείκτες, ενώ ο Δήμος Αθηναίων 6^{ος}.

Η ακραία φτώχεια είναι συνυφασμένη με τη «διατροφική ανασφάλεια», που αποτελεί κοινό τόπο οποιασδήποτε προσέγγισης. Ο υποσιτισμός αποτελεί την πιο οδυνηρή εκδοχή της φτώχειας. Αντίθετα, η εξασφάλιση επαρκούς και υγιεινής διατροφής σε όλους είναι ένας από τους σημαντικότερους (και ευρύτερα αποδεκτούς) στόχους της δημόσιας πολιτικής. Αυτό ισχύει σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό για τα παιδιά, αφού η ελλιπής διατροφή έχει δυνητικά καταστροφική επίδραση στη σωματική και στη διανοητική ανάπτυξή τους, στις σχολικές επιδόσεις τους και, κατ' επέκταση, στις μελλοντικές εργασιακές προοπτικές τους, διακινδυνώνοντας έτσι τον φαύλο κύκλο της κοινωνικής μειονεξίας (Ματσαγγάνης και άλλοι 2016). Για άλλες προσεγγίσεις της φτώχειας βλέπε και σε έρευνα της «dianeosis» (2016).

Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι οι συνήθεις δείκτες φτώχειας βασίζονται αποκλειστικά στο χρηματικό εισόδημα παραμένει ένα σοβαρό πρόβλημα. Ακόμη και όταν το πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί, είναι σημαντικό κατά την ερμηνεία των σχετικών στατιστικών να λαμβάνονται πάντοτε υπόψη τυχόν διαφορές ή μεταβολές στα μη χρηματικά εισοδήματα και, ιδίως, στον «κοινωνικό μισθό»: ιατρική περίθαλψη, φάρμακα, φροντίδα ηλικιωμένων, σχολική εκπαίδευση, βρεφονηπιακοί σταθμοί κ.ά.

Όπως θα αποδειχθεί στη συνέχεια της παρούσας Ενότητας, η Δυτική Αθήνα, τόσο σε σχέση με την υλική στέγηση (2011, ανά Π.Ε.), όσο και με την ακραία φτώχεια (ΤΕΒΑ 2015, ΚΕΑ 2016) που προκύπτει από μια σειρά κριτηρίων που απορρέδουν από οικείες Υπουργικές Αποφάσεις, όσο και με βάση το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (κκ ΑΕγΠ, ΕΛΣΤΑΤ, 2011-2014), υπόκειται σε συνθήκες φτώχειας χειρότερες της Περιφέρειας Αττικής και, ως προς το ύψος και τις μειώσεις του κκ ΑΕγΠ, έχει τις χειρότερες επιδόσεις όλων των Π.Ε. και της Αττικής συμπεριλαμβανομένης.

Ειδικότερα, με βάση το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (κκ ΑΕγΠ), η Δυτική Αθήνα κατατάσσεται τελευταία σε σχέση με τις υπόλοιπες Π.Ε. της Αττικής (βλ. Πίνακα Γ.3.4.α, Τμήμα 1^ο), το δε κκ ΑΕγΠ βαίνει συνεχώς μειούμενο, τόσο ποσοτικά, όσο και ποσοστιαία: το 2011 ανερχόταν στο 38,2% του μ.ο. της Αττικής, ενώ το 2014 στο 35,7% του μ.ο. της Αττικής, παρουσιάζοντας ταχύτατη συρρίκνωση (βλ. και Πίνακα Γ.3.4.α, Τμήμα 2^ο).

Πίνακας 34. Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά Περιφέρεια και Νομό (Π.Ε.) 2011-2014**Τμήμα 1°**

		2011	2012	2013	2014
000	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	18.643	17.311	16.475	16.336
351	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	25.380	23.530	22.540	22.377
45	ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	33.845	32.278	31.448	31.604
46	ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	28.747	26.974	25.694	25.179
47	ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	12.938	11.822	11.321	11.271
48	ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	21.166	19.578	18.729	18.498
49	ΠΕ Ανατολικής Αττικής	23.212	21.056	19.972	19.652
50	ΠΕ Δυτικής Αττικής	31.966	26.004	24.673	24.257
51	ΠΕ Πειραιά & ΠΕ Νήσων	20.989	19.422	18.398	18.550
	% κκ ΑΕγΠ Π.Ε. Δυτ. Αθ. Ως προς την Περιφέρεια Αττικής	38,2%	36,6%	36,0%	35,7%

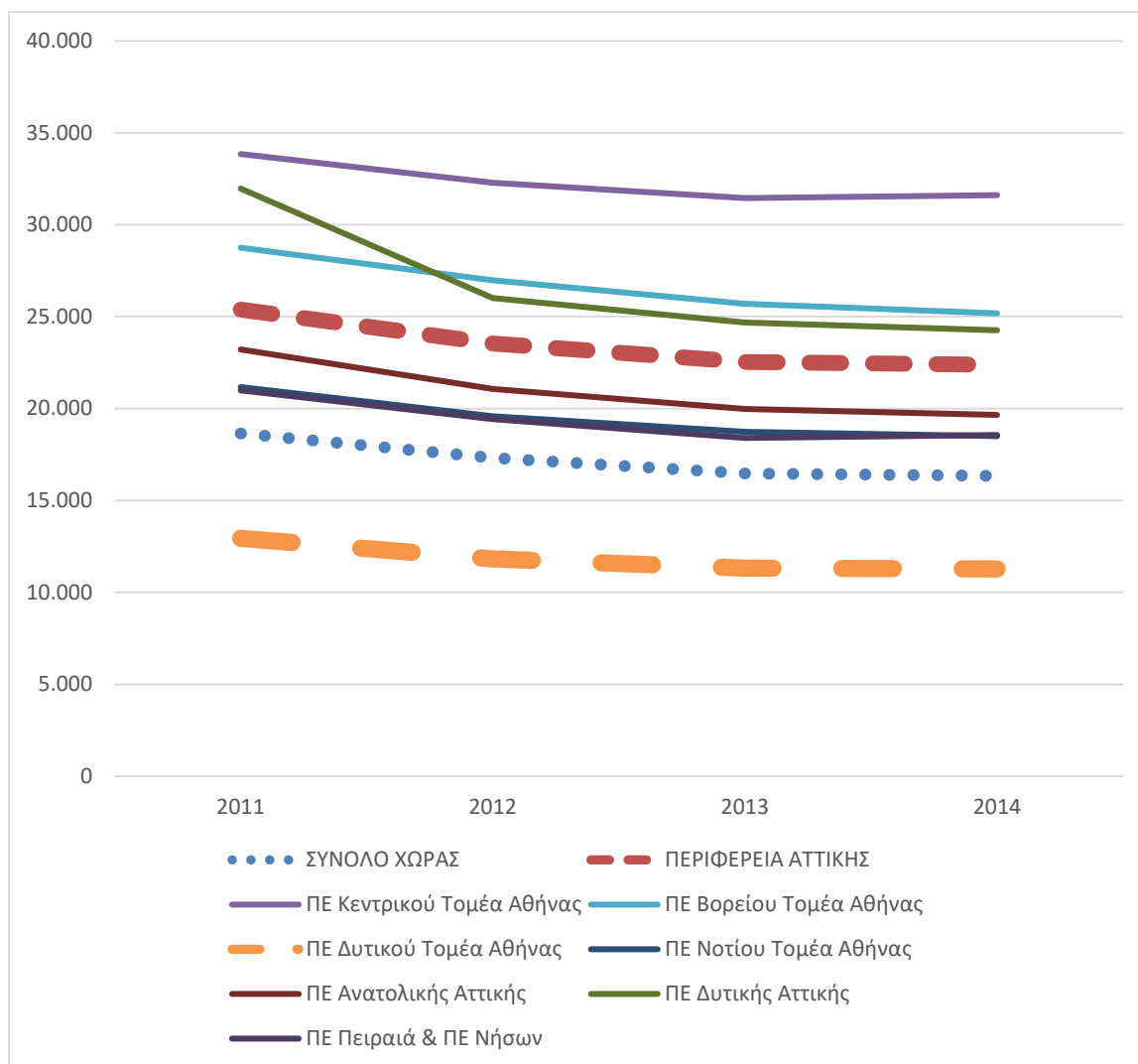
Προσωρινά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

Τμήμα 2°

		2011-2012	2012-2013	2013-2014	2011-2014
000	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	-7,14%	-4,83%	-0,84%	-12,37%
351	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	-7,29%	-4,21%	-0,72%	-11,83%
45	ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	-4,63%	-2,57%	0,50%	-6,62%
46	ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	-6,17%	-4,75%	-2,00%	-12,41%
47	ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	-8,62%	-4,24%	-0,44%	-12,88%
48	ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	-7,50%	-4,34%	-1,23%	-12,61%
49	ΠΕ Ανατολικής Αττικής	-9,29%	-5,15%	-1,60%	-15,34%
50	ΠΕ Δυτικής Αττικής	-18,65%	-5,12%	-1,68%	-24,11%
51	ΠΕ Πειραιά & ΠΕ Νήσων	-7,47%	-5,27%	0,83%	-11,62%

Πηγή: Προσωρινά στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ

Από την άλλη πλευρά, σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κατάσταση Ακραίας Φτώχειας και είναι ωφελούμενα μέσω ΤΕΒΑ φτάνουν τα 6.129 έναντι 184.867 που καταγράφονται συνολικά στην «Περιοχή Παρέμβασης» (3,32%). Ο συνολικό ωφελούμενος πληθυσμός 12.360 (μέλη οικογενειών) έναντι πληθυσμού 489.675 ή 2,52%.

Από τον υπολογισμό των ωφελουμένων της Ακραίας Φτώχειας μέσω ΤΕΒΑ & ΚΕΑ (μη-τελικά αποτελέσματα) στην Αττική ανά Περιφερειακή Ενότητα (Πίνακας 44, σελ. 46), προκύπτει ότι η Δυτική Αθήνα έχει τον υψηλότερο πληθυσμό μετά το Δήμο Αθηναίων που υπόκειται σε συνθήκες ακραίας φτώχειας (25.894 άτομα), ενώ ποσοστιαία ως προς τον πληθυσμό της Π.Ε. Δυτικής Αθήνας, ο ακραία φτωχός πληθυσμός ανέρχεται στο 5,29% έναντι 3,68% της Περιφέρειας Αττικής, υπολείπεται δε μόνο εκείνου της Δυτικής Αττικής.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται και μία εκτίμηση του δείκτη Gini. Συνοπτικά τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

Πίνακας 35. Δείκτης GINI

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	GINI
Σύνολο μέσου φορολογούμενου εισοδήματος Δυτικού Τομέα Αθηνών	0,039
Εισοδηματίες	0,082
Έμποροι, Βιομήχανοι, Βιοτέχνες, επιτηδευματίες κλπ	0,037
Γεωργοί Κτηνοτρόφοι, Αλιείες, Εκμεταλλευτές Δασών κλπ	0,031
Μισθωτοί	0,036
Ελεύθεροι Επαγγελματίες	0,050
Συνταξιούχοι	0,036

Πηγή: Γενική Γραμματεία Εσόδων, 2012, Επεξεργασία ΑΣΔΑ

Πίνακας 36. Επανεκτίμηση του Δείκτη Στέρησης (Townsend) στην Αττική ανά Περιφερειακή Ενότητα

Περιφερειακές Ενότητες	ΟΕΠ	Άνεργοι	Νοικοκυριά	Χωρίς ΙΧ	Χωρίς Κατοικία	>1 ανά δωμάτιο	Δείκτης Townsend	Αριθμοδείκτης Townsend
Κεντρικού Τομέα Αθηνών	497.617	95.792	450.110	188.526	181.157	41.513	3,481	882
Βόρειου Τομέα Αθηνών	277.938	36.802	232.272	43.994	65.287	13.846	-4,220	-1069
Δυτικού Τομέα Αθηνών	227.400	44.903	184.972	51.882	53.639	12.765	-0,425	-108
Νότιου Τομέα Αθηνών	246.253	40.458	215.518	59.960	68.760	16.943	-0,711	-180
Ανατολικής Αττικής	226.409	38.292	171.836	24.603	38.110	19.960	-2,532	-642
Δυτικής Αττικής	69.669	16.154	51.885	11.260	11.358	9.463	1,296	328
Πειραιώς	199.030	41.361	176.923	60.046	53.341	20.569	2,080	527
Νήσων	27.246	5.597	28.581	9.502	6.058	3.979	1,032	261
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	1.771.562	319.359	1.512.097	449.773	477.710	139.038	0,395	100

Πίνακας 37. Υπολογισμός Ωφελουμένων Ακραίας Φτώχειας ΤΕΒΑ & ΚΕΑ στην Αττική ανά Περιφερειακή Ενότητα

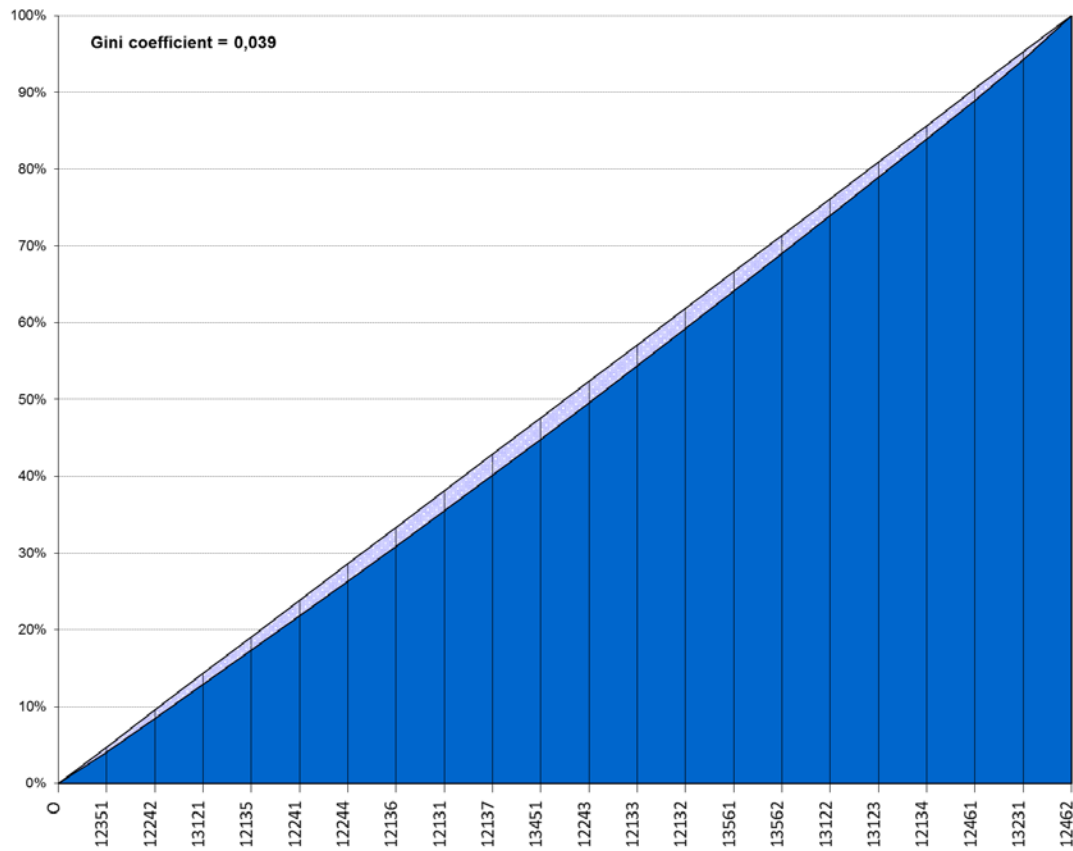
Κοινωνική Σύμπραξη	Πληθυσμοί 2011	Ωφελούμενα Νοικοκυριά ΤΕΒΑ	Ωφελούμενοι ΤΕΒΑ (Μέλη Νοικοκυριών)	Ωφελούμενα Νοικοκυριά ΚΕΑ /ΤΕΒΑ	Ωφελούμενοι ΚΕΑ (Μέλη Νοικοκυριών)	Σύνολο Ωφελουμένων Ακραίας Φτώχειας	% Ωφελούμενων ως προς τον Πληθυσμό
Π.Ε Βορείου Τομέα	592.490	1.785	2.955	1.168	2.653	6.745	1,14%
Π.Ε Δυτικού Τομέα Αθηνών	489.675	7.033	12.360	2.994	6.767	25.894	5,29%
Π.Ε Κεντρικού Τομέα (Δήμος Αθηναίων)	664.046	9.641	17.450	4.872	11.011	33.180	5,00%
Π.Ε. Κεντρικού Τομέα/Λοιποί Δήμοι	365.474	3.188	5.770	1.103	2.493	9.331	2,55%
Π.Ε Νοτίου Τομέα Αθηνών	529.826	4.163	7.535	2.570	5.808	15.832	2,99%
Π.Ε. Πειραιώς και Νήσων	523.648	6.601	11.948	3.549	8.021	23.407	4,47%
Π.Ε. Ανατολικής Αττικής	502.348	4.792	8.674	1.933	4.369	14.915	2,97%
Π.Ε. Δυτικής Αττικής	160.927	4.950	8.960	1.985	4.486	14.568	9,05%
Σύνολο Περιφέρεια Αττικής	3.828.434	42.153	75.651	20.174	45.607	140.804	3,68%
Σύνολο Χώρας	10.816.286	195.087	353.107	78.318	176.999	574.356	5,31%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Σ.Α. ΤΕΒΑ και Υπ. Εργασίας (ΚΕΑ). Οι διαφορές μεταξύ των στοιχείων του ΤΕΒΑ σε σχέση με άλλους Πίνακες οφείλονται σε επικαιροποίηση στοιχείων από την πλευρά της Δ.Α.

Στους «Χάρτες Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 19 έως και 22 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνονται οι χωρικές κατανομές των ωφελουμένων του ΤΕΒΑ, συνολικά και κατά ηλικία (επεξεργασία στοιχείων ΤΕΒΑ 2015 από την Αστική Αρχή). Η διακριτή αναφορά στα παιδιά γίνεται διότι έχει καταγραφεί υψηλό ποσοστό παιδικής φτώχειας (27,4%), μεταξύ των ωφελουμένων του ΤΕΒΑ, η αντιμετώπιση της οποίας κατατάσσεται υψηλά στην στρατηγική αντιμετώπισης της φτώχειας της προτεινόμενης ΒΑΑ.

Σχήμα 22. Δείκτης GINI για το σύνολο των φορολογουμένων του Δυτικού Τομέα Αθηνών

Γ.3.4.2 Ενεργειακή Φτώχεια στη Δυτική Αθήνα

Η **ενεργειακή φτώχεια** και η εμφάνιση έλλειψης ενέργειας στα νοικοκυριά και των πολιτών της Δ. Αθήνας συνδέεται άμεσα όπως και στις άλλες περιοχές της Ευρώπης με την εμφάνιση χαμηλών εισοδημάτων, τη χρήση κατοικιών με πολύ κακή ενεργειακή συμπεριφορά (μεγάλη απώλεια ενέργειας λόγω παλαιότητας κατασκευών) στην περιοχή και με ταυτόχρονα υψηλούς λογαριασμούς ενέργειας όπως σχηματικά αποτυπώνεται στο Σχήμα.

Σχήμα 23. Αλληλεπίδραση της Ενεργειακής Φτώχειας με την Εισοδηματική Ελαστικότητα των Νοικοκυριών

Τέσσερις Δήμοι (Αγ. Βαρβάρα, Άγιοι Ανάργυροι – Καματερό, Ίλιον και Περιστερί) συγκεντρώνουν το 75% των ωφελούμενων του ΤΕΒΑ στην περιοχή παρέμβασης. Στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ, καταγράφονται 5.550 οικογένειες με 11.918 μέλη με κατοικία στους Δήμους-Εταίρους της Δυτικής Αθήνας ενώ το ποσοστό ακραίας φτώχειας φαίνεται στο πίνακα που ακολουθεί ανά Δήμο. Στον ίδιο Πίνακα εμφανίζονται τα ποσοστά (Πίνακες ΕΛΣΤΑΤ) των νοικοκυριών που δεν χρησιμοποιούν καμία πηγή θέρμανσης που είναι δείκτης μέτρησης της ενεργειακής φτώχειας.

Πίνακας 38. Αποτύπωση της Ενεργειακής Φτώχειας στη Δυτική Αθήνα ανά Δήμο

ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (2011)	ΑΚΡΑΙΑ ΦΤΩΧΕΙΑ	ΑΚΡΑΙΑ ΦΤΩΧΕΙΑ (%)	Θέρμανση Καμία Πηγή	
				Νοικοκυριά	Μέλη
Αγία Βαρβάρα	26.550	925	3,48%	4,87%	4,52%
Άγιοι Ανάργυροι - Καματερό	62.529	846	1,35%	8,62%	8,37%
Αιγάλεω	69.946	705	1,01%	3,65%	3,36%
Ίλιο	84.793	1272	1,50%	8,41%	8,04%
Περιστέρι	139.981	1.115	0,80%	3,41%	3,19%
Πετρούπολη	58.979	388	0,66%	1,81%	1,52%
Χαϊδάρη	46.897	299	0,64%	2,48%	2,14%
ΣΥΝΟΛΟ	489.675	5.550	1,13%	4,64%	4,27%

Η αντιμετώπιση με ειδικά τιμολόγια της ΔΕΗ (κοινωνικό τιμολόγιο) αποτυπώνεται στο Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 39. Κοινωνικά Τιμολόγια ΔΕΗ στη Δυτική Αθήνα

ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	ΑΚΡΑΙΑ ΦΤΩΧΕΙΑ (Πληθυσμός)	Σύνολο καταγραμμένων Κοινωνικού Τιμολογίου
Αγία Βαρβάρα	26.550	925	
Άγιοι Ανάργυροι - Καματερό	62.529	846	220
Αιγάλεω	69.946	705	
Ίλιο	84.793	1272	
Περιστέρι	139.981	1.115	2.820
Πετρούπολη	58.979	388	224
Χαϊδάρη	46.897	299	432
ΣΥΝΟΛΟ	489.675	5.550	3.696

Τα τρία στοιχεία, δηλαδή τα υψηλά ποσοστά ακραίας φτώχειας (3,48 % , 1,50%, κλπ.), η ύπαρξη ήδη καταγραμμένων από τους ίδιους τους Δήμους πολιτών που εντάσσονται στο Κοινωνικό Τιμολόγιο και το ποσοστό της ΕΛΣΤΑΤ 4,27% που δεν έχουν καμία πηγή θέρμανσης, αναδεικνύουν την ανάγκη να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας στα πλαίσια της επέμβασης με στόχο την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης αυτής της ομάδας πολιτών. Η επιλογή βελτίωσης των κατοικιών με ενεργειακή αναβάθμισή τους μαζί με άλλες δράσεις, όπως η μείωση της ανεργίας και η αύξηση του ελάχιστου εισοδήματος θα απομακρύνει αυτούς και άλλους πολίτες της περιοχής (που δεν είναι καταγραμμένοι) από την ενεργειακή φτώχεια, ένα βασικό χαρακτηριστικό των πλέον υποβαθμισμένων κοινωνικών ομάδων. Η εγκατάσταση επιπλέον πηγών ανανεώσιμης ενέργειας (ΑΠΕ) όπως φωτοβολταϊκά, γεωθερμικές μονάδες κλπ. θα μετατρέψει τους αδύναμους καταναλωτές σε μικρο-παραγωγούς (prosumers) όπως είναι και η σύγχρονη Ευρωπαϊκή κατεύθυνση.

Γ.3.5 - Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες

Να τεκμηριωθεί και αξιολογηθεί η παρουσία ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στην περιοχή παρέμβασης. Για τη τεκμηρίωση-αξιολόγηση θα πρέπει να δοθούν ποσοτικά στοιχεία (πλήθος ατόμων κ.α.) τα οποία θα προέρχονται από αξιόπιστες πηγές όπως στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία Δήμων, ή εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, έρευνες/μελέτες ΜΚΟ, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α. Σημαντική βάση αναφοράς αποτελεί η ΠΕΣΚΕ από την οποία μπορεί να αντληθούν επίσης στοιχεία και συμπεράσματα σχετικά με τις ομάδες αυτές. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση-αξιολόγηση θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο επίκαιρη.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Σύμφωνα με τον Συνήγορο του Πολίτη, **Ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ευπαθείς** ή ομάδες υψηλού κινδύνου ονομάζονται εκείνες οι ομάδες του πληθυσμού που έχουν περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε κοινωνικά και δημόσια αγαθά και δυσκολεύονται ή αδυνατούν σε πολλά επίπεδα και σε διάφορους τομείς να έχουν ποιότητα ζωής (π.χ. στέγη, εργασία, ικανοποιητικό εισόδημα, εκπαίδευση, ιατρική περίθαλψη, κοινωνική ασφάλιση κ.ά.). Πρόκειται κυρίως για αστέγους, ανέργους/μακροχρόνια άνεργους, άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), πάσχοντες (σοβαρά παθολογικά προβλήματα, ψυχικές ασθένειες), αποφυλακισμένους, χρήστες και πρώην χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, οροθετικούς, άτομα από θρησκευτικές ή πολιτισμικές μειονότητες, Ρομά / τσιγγάνους, μονογονεϊκές οικογένειες, ανήλικους παραβάτες, κακοποιημένες γυναίκες, θύματα εμπορίας (trafficking), πρόσφυγες, μετανάστες, παλιννοστούντες, πληγέντες από θεομηνίες και φυσικές καταστροφές (πυρόπληκτοι, σεισμοπαθείς, πλημμυροπαθείς)⁶.

Ο Νόμος [4019/2011 \(ΦΕΚ 216 Α'\)](#) για την Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 4 τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού:

α) «**Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού**», γενικά, νοούνται οι κοινωνικές ομάδες πληθυσμού, των οποίων η συμμετοχή στην κοινωνική και οικονομική ζωή δυσχεραίνεται, είτε εξαιτίας κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων ή σωματικών ή ψυχικών διαταραχών, είτε εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν την εύρυθμη λειτουργία της τοπικής ή ευρύτερα περιφερειακής οικονομίας.

β) Οι Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

i) Στις **Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού** και ii) Στις **Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού**

γ) «**Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού**» νοούνται οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού που η ένταξή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή εμποδίζεται από σωματικά και ψυχικά αίτια. Σε αυτές ανήκουν άτομα ιδίως με αναπηρίες, με προβλήματα ψυχικής υγείας ή νοητικής υστέρησης και άτομα εξαρτημένα ή απεξαρτημένα από ουσίες,

δ) «**Ειδικές Ομάδες Πληθυσμού**» νοούνται οι ομάδες εκείνες του πληθυσμού οι οποίες βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ως προς την ομαλή ένταξή τους στην αγορά εργασίας από οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά αίτια. Σε αυτές ανήκουν ιδίως οι άνεργοι νέοι, οι άνεργοι άνω των 50 ετών, οι γυναίκες άνεργες, οι αρχηγοί μονογονεϊκών οικογενειών, οι αναλφάβητοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και νησιωτικών περιοχών, οι πρώην ή οι νυν

⁶ΕΚΚΕ, Δ. Μπαλούρδος, Ν. Σαρρής, Α. Τραμουντάνης, Μ. Χρυσάκης «Ευάλωτες Κοινωνικά Ομάδες και διακρίσεις στην αγορά εργασίας», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2014.

τρόφιμοι φυλακών, οι ανήλικοι παραβάτες, τα άτομα με γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και οι μετανάστες.

Στον Δυτικό Τομέα Αθηνών τα μέλη οικογενειών που αντιστοιχούν σε Ωφελούμενες Οικογένειες από Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης ανέρχονται σε 41.480. Ιδιαίτερα αυξημένο είναι το πλήθος των μονογονεϊκών οικογενειών, με ποσοστό 16,9% επί των πυρηνικών οικογενειών, ενώ στην Περιφέρεια το αντίστοιχο ποσοστό είναι 15,9% και στη Χώρα 15,35% (Πίνακας 47). Το ποσοστό Παιδιών Μονογονεϊκών οικογενειών ως προς τα Παιδιά των Πυρηνικών στη Δυτική Αθήνα είναι υψηλότερο της Περιφέρειας και της χώρας (20,00%, 19,60% και 18,95% αντίστοιχα) (Πίνακας 48).

Οι Ωφελούμενοι Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης που βρίσκονται στον Δυτικό Τομέα Αθηνών είναι συνολικά 14.565.

Πίνακας 40. Μονογονεϊκές Οικογένειες 2011

	Πυρηνικές Οικογένειες	Μονογονεϊκές Οικογένειες με πατέρα	Ποσοστό Μονογονεϊκών Οικογενειών με πατέρα	Μονογονεϊκές Οικογένειες με μητέρα	Ποσοστό Μονογονεϊκών Οικογενειών με μητέρα	Σύνολο Μονογονεϊκών Οικογενειών	Ποσοστό Μονογονεϊκών οικογενειών ως προς τις Πυρηνικές
Δυτική Αθήνα	136.762	3.282	14,18%	19.864	85,82%	23.146	16,9%
Περιφέρεια Αττικής	2.231.783	57.556	16,24%	296.883	83,76%	354.439	15,9%
ΧΩΡΑ	3.021.425	74.438	16,05%	389.337	83,95%	463.775	15,35%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 41. Παιδιά Μονογονεϊκών Οικογενειών 2011

	Παιδιά Πυρηνικών Οικογενειών	Παιδιά Μονογονεϊκών Οικογενειών με πατέρα	Ποσοστό Παιδιών Μονογονεϊκών Οικογενειών με πατέρα	Παιδιά Μονογονεϊκών Οικογενειών με μητέρα	Ποσοστό Παιδιών Μονογονεϊκών Οικογενειών με μητέρα	Σύνολο Παιδιών Μονογονεϊκών Οικογενειών	Ποσοστό Παιδιών Μονογονεϊκών οικογενειών ως προς τα Παιδιά των Πυρηνικών
Δυτική Αθήνα	157.682	4.404	13,99%	27.074	86,01%	31.478	20,00%
Περιφέρεια Αττικής	2.436.330	78.522	16,47%	398.206	83,53%	476.728	19,60%
ΧΩΡΑ	3.284.520	101.297	16,27%	521.252	83,73%	622.549	18,95%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 42. Υπηρεσίες Κοινωνικής Φροντίδας στη Δυτική Αθήνα Περίοδος 2016 – 2017: Ωφελούμενες Μητέρες & Εξυπηρετούμενα Παιδιά ανά Δήμο και Τ.Κ.

ΔΗΜΟΣ	Ταχυδρ. Κώδικας	Όνομασία Συνοικίας Περιοχής	ΣΥΝΟΛΟ ΔΟΜΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΕΞ ΑΥΤΩΝ ΑΜΕΑ	ΜΗΤΕΡΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΟΥΝ/ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ				ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ/ΑΝΕΡΓΙΑ			Ωφελούμενοι Ευάλωτων Ομάδων			
							0-6 χιλ.	6-12 χιλ.	12-26 χιλ.	> 26 χιλ.	ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΗ ΣΧΕΣΗ	ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΛΠ.	ΑΝΕΡΓΗ ΟΑΕΔ	Τρίτεκνες / Πολύτεκνες	Γυναίκες ΑΜΕΑ (>35%)	Γυναίκες με τέκνο ΑΜΕΑ (>35%)	Γυναίκες με σύζυγο ΑΜΕΑ (>50%)
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	12351	Αγία Βαρβάρα	6	214	0	152	65	54	31	2	46	21	84	31	2	8	1
ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	13451	Καματερό	2	49	0	35	15	12	7	0	11	5	19	7	0	2	0
	13561	Γεροβουνό	10	119	0	84	36	30	17	1	26	12	47	17	1	4	1
	13562	Μυκονιάτικα - Κέντρο	2	75	0	53	23	19	11	1	16	7	29	11	1	3	0
ΑΙΓΑΛΕΩ	12241	Κάτω Αιγάλεω / Κύπρου / Ελαιώνας	1	9	0	6	3	2	1	0	2	1	4	1	0	0	0
	12242	Άγιος Σπυρίδωνας / Εσταυρωμένος / Προύσης	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	12243	Λιούμη / Αναγέννηση / Άλσος Αιγάλεω - Μπαρουτάδικο	10	330	0	234	101	83	47	2	72	33	129	48	2	12	2
	12244	Ιερά Πόλη / Αγίου Κωνσταντίνου / Νταμαράκια	1	51	0	36	16	13	7	0	11	5	20	7	0	2	0
ΙΛΙΟΥ	13121	Παλατιανή / Βερακείκα	1	46	0	33	14	12	7	0	10	5	18	7	0	2	0
	13122	Κέντρο / Ρίμινι / Πολυτέκνων / Αγίου Φανουρίου / Ραδιοφωνία	16	425	0	301	130	107	61	3	92	42	167	61	3	15	2
	13123	Μιχελή	1	5	0	4	2	1	1	0	1	0	2	1	0	0	0
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	12131	Τσαλαβούτα	2	74	0	52	23	19	11	1	16	7	29	11	1	3	0
	12132	Αγ. Αντώνιος / Κέντρο	1	32	0	23	10	8	5	0	7	3	13	5	0	1	0
	12133	Μπουρνάζι	3	120	0	85	37	30	17	1	26	12	47	17	1	4	1
	12134	Κέντρο	11	216	0	153	66	54	31	2	47	21	85	31	2	8	1
	12135	Ανθούπολη	2	210	0	149	64	53	30	1	46	21	82	30	1	7	1
	12136	Λόφος/Νέα Ζωή															
	12137	Χρυσούπολη/Κηπούπολη	3	18	0	13	5	5	3	0	4	2	7	3	0	1	0
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	13231	Αγία Τριάδα / Νησάκι / Παλατιανή / Μιχελή 1 / Μιχελή 2 / Κάτω Πετρούπολη / Πανόραμα / Άνω Πετρούπολη	14	473	0	335	144	119	68	3	103	47	186	68	3	17	3
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	12461	Κέντρο / Σκαμαμαγκάς / Αφαία	12	824	0	583	251	208	118	6	179	81	323	119	6	29	5
	12462	Άνω Δάσος / Δάσος / Δαφνί / Γρηγορούσα	2	45	0	32	14	11	6	0	10	4	18	6	0	2	0
ΣΥΝΟΛΑ			100	3.335	0	2.361	1.018	841	479	24	723	330	1.308	482	24	118	19

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων ΕΕΤΑΑ (Δομές/Παιδιά). Οι κατανομές των Ωφελούμενων μητέρων έχουν προκύψει από την αναλογία της Κατανομής τους την Περιφέρεια Αττικής

Πίνακας 43. Ωφελούμενες Οικογένειες και Πλήθος Μελών αυτών που ανήκουν στις Ευπαθείς Ομάδες και λαμβάνουν Κοινωνικές και προνοιακές Υπηρεσίες από τους Δήμους του Δυτικού Τομέα Αθηνών

ΔΗΜΟΣ	Ταχυδρ. Κώδικας	Όνομασία Συνοικίας Περιοχής	Ωφελούμενες Οικογένειες από Δράσεις Κοινωνικής Ένταξης				Εξ αυτών Μονογονεϊκές Οικογένειες			Εξ αυτών Οικογένειες χωρίς κανέναν εργαζόμενο			Ωφελούμενοι Ανθρωπιστικής κρίσης/κάρτα σίτισης			Ωφελούμενοι Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης		
			Πλήθος Οικογενειών	Μέλη που αντιστοιχούν	Εξ αυτών ανήλικα τέκνα 0-17	Εξ αυτών ηλικιωμένοι 65+	Πλήθος Οικογενειών	Μέλη που αντιστοιχούν	Εξ αυτών ανήλικα τέκνα 0-17	Πλήθος Οικογενειών	Μέλη που αντιστοιχούν	Εξ αυτών ανήλικα τέκνα 0-17	Πλήθος Οικογενειών	Μέλη που αντιστοιχούν	Εξ αυτών ανήλικα τέκνα 0-17	Πλήθος Οικογενειών	Μέλη που αντιστοιχούν	Εξ αυτών ανήλικα τέκνα 0-17
ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	12351	Αγία Βαρβάρα	1.700	4.400	800	300	550	1.600	400	900	2.400	600	670	2.000	550	825	2.221	340
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ			1.700	4.400	800	300	550	1.600	400	900	2.400	600	670	2.000	550	825	2.221	340
ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	13451	Καματερό	3.900	9.200	243	3.300	63	176	85	29	74	60	362	867	171	342	701	190
	13561	Γεροβουνό	1.700	4.050	109	2.200	42	109	88	25	75	43	222	564	121	206	422	114
	13562	Μυκονιάτικα - Κέντρο	2.500	5.050	123	2.300	45	125	115	24	78	55	225	497	129	202	414	112
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ			8.100	18.300	475	7.800	150	410	288	78	227	158	809	1.928	421	750	1.537	416
ΑΙΓΑΛΕΩ	12241	Κάτω Αιγάλεω / Κύπρου / Ελαιώνας	890	2.136	145	220	38	88	53	530	1.280	250	504	1.513	260	364	1.164	218
	12242	Άγιος Σπυρίδωνας / Εσταυρωμένος / Προύσης	840	2.016	135	200	35	77	40	500	1.210	240	470	1.428	240	341	1.019	166
	12243	Λιούμη / Αναγέννηση / Άλσος Αιγάλεω - Μπαρουτάδικο	560	1.344	90	130	39	84	42	340	800	160	320	952	160	379	1.108	175
	12244	Ιερά Πόλη / Αγίου Κωνσταντίνου / Νταμαράκια	710	1.704	120	170	38	81	45	420	1.020	200	400	1.207	200	373	1.080	186
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΑΛΕΩ			3.000	7.200	490	720	150	330	180	1.790	4.310	850	1.694	5.100	860	1.457	4.371	745
ΙΛΙΟΥ	13121	Παλατιανή / Βερακεία	154	397	82	59	8	24	21	140	277	77	401	764	204	346	1.004	323
	13122	Κέντρο / Ρίμινι / Πολυτέκνων / Αγίου Φανουρίου / Ραδιοφωνία	269	618	62	92	13	53	50	166	328	92	486	834	250	293	748	220
	13123	Μιχελή	132	309	63	46	3	10	7	102	202	56	280	622	191	195	524	166
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΙΛΙΟΥ			555	1.324	207	197	24	87	78	408	807	225	1.167	2.220	645	834	2.276	709
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	12131	Τσαλαβούτα	450	1.125	281	93	150	375	94	225	564	141	380	950	190	350	350	98
	12132	Αγ. Αντώνιος / Κέντρο	400	1.000	250	83	133	332	83	200	500	125	356	890	178	280	280	85
	12133	Μπουρνάζι	300	750	150	62	100	250	62	150	375	94	260	650	130	250	250	94
	12134	Κέντρο	400	1.000	200	83	133	332	83	200	500	125	320	800	160	199	199	84
	12135	Ανθούπολη	350	875	175	73	116	290	72	175	438	110	225	562	113	245	245	81
	12136	Λόφος/Νέα Ζωή	360	900	180	75	120	300	75	180	450	113	350	875	175	278	278	85
	12137	Χρυσούπολη/Κηπούπολη	240	600	120	50	80	200	50	120	300	75	203	507	102	220	220	75
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ			2.500	6.250	1.356	519	832	2.079	519	1.250	3.127	783	2.094	5.234	1.048	1.822	1.822	602
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	13231	Αγία Τριάδα / Νησάκι / Παλατιανή / Μιχελή 1 / Μιχελή 2 / Κάτω Πετρούπολη / Πανόραμα / Άνω Πετρούπολη	512	1.336	342	180	63	172	66	130	239	166	577	1.515	328	743	1.688	425
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ			512	1.336	342	180	63	172	66	130	239	166	577	1.515	328	743	1.688	425
ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	12461	Κέντρο / Σκαρμαγκάς / Αφαία	881	1.938	117	72	3	6	6	208	459	57	155	396	101	259	502	152
	12462	Άνω Δάσος / Δάσος / Δαφνί / Γρηγορούσα	245	732	102	35	9	33	16	62	135	17	46	117	29	77	148	44
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ			1.126	2.670	219	107	12	39	22	270	594	74	201	513	130	336	650	196
ΣΥΝΟΛΑ			17.493	41.480	3.889	9.823	1.781	4.717	1.553	4.826	11.704	2.856	7.212	18.510	3.982	6.767	14.565	3.433

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων Κ.Υ. Δήμων Δυτικής Αθήνας. Σε ορισμένες περιπτώσεις η κατανομή ανά Ο.Τ. έχει γίνει είτε με βάση την ποσοστίαση του ΤΕΒΑ, είτε με βάση μεσοσταθμική κατανομή ωφελουμένων άλλων κατηγοριών του οικείου Δήμου

Πίνακας 44. Μονογονεϊκές οικογένειες/ ποσοστιαία κατανομή ανά Δήμο και πλήθος παιδιών

Δήμος	Αριθμός παιδιών						
	1	2	3	4	5	6	7
Αγία Βαρβάρα	47,40%	37,20%	11,90%	3,20%	0,00%	0,40%	0,00%
Άγιοι Ανάργυροι - Καματερό	57,80%	28,90%	7,00%	3,10%	1,60%	0,00%	1,60%
Αιγάλεω	56,20%	32,20%	10,70%	0,80%	0,00%	0,00%	0,00%
Ίλιο	46,70%	30,20%	13,80%	6,70%	2,70%	0,00%	0,00%
Περιστέρι	48,50%	31,00%	15,80%	3,50%	0,60%	0,60%	0,00%
Πετρούπολη	54,50%	33,80%	6,50%	3,90%	1,30%	0,00%	0,00%
Χαϊδάρι	63,50%	30,80%	3,80%	1,90%	0,00%	0,00%	0,00%
Δυτικός Τομέας	51,10%	32,40%	11,40%	3,70%	1,00%	0,20%	0,20%
Εκτός Δυτικού Τομέα	49,10%	34,70%	8,70%	6,40%	1,20%	0,00%	0,00%
Δυτική Αθήνα	50,80%	32,80%	11,00%	4,10%	1,00%	0,20%	0,20%

Πηγή: Κ.Σ. Δυτικού Τομέα, ΑΣΔΑ 2015

Πίνακας 45. Πλήθος ατόμων και αιτήσεων στον ΟΚΑΝΑ κατοίκων των Δήμων Δυτικού Τομέα Αθηνών

ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	ΑΤΟΜΑ	ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΚΑΝΑ
ΑΙΓΑΛΕΩ	203	293
ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ	107	163
ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	80	122
ΙΛΙΟ	180	240
ΚΑΜΑΤΕΡΟ	99	142
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	432	646
ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ	92	148
ΧΑΙΔΑΡΙ	72	107
ΣΥΝΟΛΟ	1.386	2.049

Πηγή: ΟΚΑΝΑ

Γ.3.6 - Παραβατικότητα

Να τεκμηριωθεί και αξιολογηθεί η παραβατικότητα – αστική βία στην περιοχή παρέμβασης την τελευταία πενταετία με αναφορά σε επιμέρους κατηγορίες παραβατικότητας (ναρκωτικά, διαρρήξεις κ.ο.κ.). Η τεκμηρίωση-αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται σε αξιόπιστα στοιχεία που προέρχονται από επίσημες πηγές όπως ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία Δήμων, υπηρεσίες αρμόδιων Υπουργείων, Αστυνομικά Τμήματα, ή εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία/έρευνες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και Μ.Κ.Ο., επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α. Σημαντική βάση αναφοράς αποτελεί η ΠΕΣΚΕ από την οποία μπορεί να αντληθούν επίσης στοιχεία και συμπεράσματα σχετικά με τις ομάδες αυτές. Ιδιαίτερη βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στον εντοπισμό-περιγραφή των κυριότερων χωρικών ιδιαιτεροτήτων ή συγκεντρώσεων προβλημάτων.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει η τεκμηρίωση-αξιολόγηση της παραβατικότητας στην περιοχή να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που συλλέχθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης η παραβατικότητα ανήλικων στον Δυτικό Τομέα Αθηνών δεν είναι ιδιαίτερα υψηλή. Συγκεκριμένα από το 2014 έως το 2016 οι ανήλικοι παραβάτες ήταν συνολικά 171. Οι περισσότεροι εμφανίστηκαν στο Δήμο Περιστερίου, 17 το 2014, 30 το 2015 και 18 το 2016 και οι λιγότεροι στο Δήμο Χαϊδαρίου, 13 και για τα 3 έτη. Οι παραβάσεις αφορούσαν στο μεγαλύτερο μέρος τους ληστείες, κλοπές, αποδοχή προϊόντων εγκλήματος, ναρκωτικά, σωματικές βλάβες, μη

έκδοση ταυτότητας και φθορές.

Πίνακας 46. Παραβατικότητα Ανηλίκων στους Δήμους του Δυτικού Τομέα Αθηνών

ΛΗΣΤΕΙΕΣ / ΚΛΟΠΕΣ / ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ / ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ / ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΒΛΑΒΕΣ / ΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ / ΦΘΟΡΕΣ			
	2014	2015	2016
Δ. ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	5	6	7
Δ. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	6	7	9
Δ. ΑΙΓΑΛΕΩ	3	7	7
Δ. ΙΛΙΟΥ	2	3	10
Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	17	30	18
Δ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	3	10	8
Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	6	3	4
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	42	66	63

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας

Γ.3.7 - Κοινωνικές Υποδομές

Να τεκμηριωθεί και αξιολογηθεί η κάλυψη των αναγκών της περιοχής παρέμβασης σε κοινωνικές υποδομές/υπηρεσίες και να εντοπισθούν οι ανάγκες που δεν καλύπτονται (ποσοτικά ή/και ποιοτικά) σε ΚΑΠΗ, ΚΗΦΗ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, Βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, ΚΔΑΠ και ειδικές δράσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας (Κοινωνικά Παντοπωλεία, Κοινωνικά Συσσίτια, Ανοικτά Κέντρα Ημερήσιας Υποδοχής Αστέγων, Κοινωνικά Φαρμακεία, κλπ.). Για τη τεκμηρίωση-αξιολόγηση θα πρέπει να δοθούν ποσοτικά στοιχεία τα οποία θα προέρχονται από αξιόπιστες πηγές όπως στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, στοιχεία Δήμων ή εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες, στοιχεία επίσημων φορέων, έρευνες/μελέτες ΜΚΟ, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α. Σημαντική βάση αναφοράς αποτελεί η ΠΕΣΚΕ από την οποία μπορεί να αντληθούν επίσης στοιχεία και συμπεράσματα. Σε κάθε περίπτωση η τεκμηρίωση-αξιολόγηση θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο επίκαιρη..

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τους Δήμους στο Δυτικό Τομέα Αθηνών λειτουργούν συνολικά 234 Κοινωνικές Δομές (Πίνακας 54), οι οποίες κατά μέσο όρο εξυπηρετούν το 0,43% του συνολικού πληθυσμού, δηλαδή περίπου 2.000 άτομα.

Σε επίπεδο Κοινωνικών Δομών οι περισσότερες αφορούν την εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ, Βοήθεια στο σπίτι κ.α.) και Δημοτικούς Βρεφονηπιακούς Σταθμούς. Άλλα είδη Κοινωνικών Δομών που εμφανίζονται στον παρακάτω Πίνακα είναι Το Κέντρο Κοινότητας, το Κοινωνικό Παντοπωλείο, η Παροχή Συσσιτίου η Τράπεζα Χρόνου, τα Κέντρα Δια βίου Μάθησης κ.α.

Πίνακας 47. Κοινωνικές Δομές Δυτικής Αθήνας

ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	Συγκριτική Αξιολόγηση Μ.Ο. Πληθυσμού που εξυπηρετείται από Κοινωνικές Δομές ανά Δήμο Εταίρο	ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ	ΚΑΠΗ ΚΑΙ ΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ, ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ	ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ		ΔΟΜΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ			ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΛΟΙΠΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ*
					ΒΝΣ	ΚΔΑΠ / ΚΔΑΠ ΜΕΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ	ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΣΣΙΤΙΟΥ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ		
Αγίας Βαρβάρας	26.550	1.106	1	7	4	0	1	1	1	1	8
Αγίων Αναργύρων - Καματερού	62.529	1.646	1	9	0	2	0	4	1	1	20
Αιγάλεω	69.946	2.332	0	7	9	0	1	1	1	1	10
Ιλίου	84.793	2.735	0	9	0	0	2	2	2	0	16
Περιστερίου	139.981	2.456	0	10	15	2	1	1	1	0	27
Πετρούπολης	58.979	2.457	1	5	7	0	2	2	1	0	6
Χαϊδαρίου	46.897	1.563	0	3	7	3	4	1	0	1	11
ΣΥΝΟΛΟ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	489.675	2.093	3	50	42	7	11	12	7	4	98

*ΙΑΚ, Κοινωνικό ανταλλακτήριο, Δημοτικός Λαχανόκηπος, Τράπεζα Χρόνου, Κοινωνικό Φροντιστήριο, Κέντρα Δια Βίου Μάθησης κ.α.

Πηγή: Επεξεργασία Στοιχείων των Κ.Υ. των Δήμων Εταίρων πό την Αστική Αρχή

Γ.4 - ΕΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Συνοπτική περιγραφή των χαρακτηριστικών του αστικού χώρου της περιοχής παρέμβασης καθώς και της ένταξής της στην ευρύτερη περιοχή του/των Δήμου/Δήμων με αναφορά κατ' ελάχιστο 1) στην πολεοδομική οργάνωση και τις χρήσεις γης με ιδιαίτερη επισήμανση στη σύγκρουση χρήσεων γης, 2) στα χαρακτηριστικά του δομημένου χώρου (πυκνότητες, παλαιότητα, κατάσταση κτιριακού αποθέματος, διατηρητέα κ.α.) 3) στην οργάνωση του μεταφορικού δικτύου και των συγκοινωνιών 3) στο δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων 4) στα δίκτυα βασικών τεχνικών υποδομών (ύδρευση-αποχέτευση, ηλεκτροδότηση και τηλεπικοινωνίες) 5) στις κοινωνικές υποδομές (σχολεία, χώροι άθλησης, παιδικοί σταθμοί κ.α.), 6) στην οργάνωση των κοινόχρηστων χώρων (πράσινο, πλατείες κ.α.) 7) στην διαχείριση των απορριμμάτων.

Επίσης να αξιολογηθεί η ποιότητα του περιβάλλοντος, (ποιότητα αέρα, προβλήματα ρύπανσης, ηχορύπανση κ.ο.κ.) με εντοπισμό των περιοχών όπου εμφανίζεται συγκέντρωση προβλημάτων περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Τέλος να αναφερθούν συνοπτικά οι κυριότερες προκλήσεις-κίνδυνοι που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, όπως αυτές έχουν καταγραφεί από φυσικές καταστροφές τα τελευταία χρόνια.

Τα «**Ειδικά Χωρικά Χαρακτηριστικά**» της Περιοχής Παρέμβασης κωδικοποιούνται συνοπτικά στα ακόλουθα:

Πολεοδομική οργάνωση με έντονα προβλήματα σε αρκετές συνοικίες. Αδιάνοικτοι και αδιαμόρφωτοι δρόμοι στο Καματερό και στον Ελαιώνα Αιγάλεω, άναρχη κατάσταση μετά την αποβιομηχάνιση και την εγκατάλειψη στον Ελαιώνα Αιγάλεω και στην περιοχή Τσαλαβούτα στο Περιστερί, προβληματική ρυμοτομία συνολικά.

Πολύ υψηλές πυκνότητες στη δόμηση στο Περιστερί κυρίως και σε περιοχές του Αιγάλεω και του Ιλίου (δηλαδή στους 3 μεγάλους Δήμους). Ύπαρξη ολόκληρων οικοδομικών τετραγώνων ή και ακόμη μεγαλύτερων συγκροτημάτων από εργατικές και προσφυγικές πολυκατοικίες προπολεμικής οικοδόμησης (Περιστερί, Αγία Βαρβάρα). Σταδιακή γήρανση του αποθέματος δημοσίων και κοινωφελών κτιρίων. Πληθώρα αχρησιμοποίητων εργοστασίων που διαμορφώνουν ζώνες γκετοποίησης (παρακηφίσια ζώνη).

Ο βασικός εσωτερικός οδικός άξονας, η Λεωφόρος Θηβών, αδυνατεί να ανταποκριθεί στο κυκλοφοριακό φορτίο της. Οι εσωτερικές – διαμπερείς συγκοινωνίες της περιοχής είναι ελλιπής, συνήθως χρειάζεται η μετακίνηση μέσω κέντρου της Αθήνας. Το δίκτυο του Μετρό δεν συνδέει τον άξονα του Αιγάλεω με αυτόν του Περιστερίου. Οι υπάρχοντες πεζόδρομοι και ποδηλατόδρομοι έχουν κατασκευαστεί με πρωτοβουλίες των επιμέρους Δήμων και δεν συγκροτούν δίκτυο, σταματούν στα όρια κάθε Δήμου.

Η αντυπλημμυρική προστασία της Δυτικής Αθήνας είναι η ελλιπέστερη στο λεκανοπέδιο. Το Καματερό δεν διαθέτει καν δίκτυο όμβριων και κάθε φθινόπωρο πλημμυρίζει με την κάθοδο των όμβριων υδάτων από τις πλαγιές του Ποικίλου Όρους, συχνά υπάρχουν απώλειες ανθρώπινων ζωών. Το Ίλιον, οι Άγιοι Ανάργυροι, το Περιστερί είναι οι επόμενοι αποδέκτες της πλημμύρας και το δίκτυο όμβριων τους συχνά υπερχειλίζει. Η Πετρούπολη δέχεται τα όμβρια της άλλης πλευράς του Ποικίλου και πλημμυρίζει στο βόρειο τμήμα της Από την άλλη πλευρά της Δυτικής Αθήνας, το Χαϊδάρει αντιμετωπίζει σοβαρά πλημμυρικά προβλήματα από το Δάσος μέχρι και τα όρια με το Αιγάλεω (συνοικία Αστυθέα).

Η έλλειψη ελεύθερων χώρων για κοινωφελείς υποδομές (λόγω της άναρχης δόμησης κατά τη δεκαετία του 60, της έλλειψης ρυμοτομικού και πολεοδομικού σχεδιασμού κατά τη φάση μεγάλης πληθυσμιακής αύξησης στην περιοχή κλπ) έχει σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν σε όλη την περιοχή

ανάγκες σε κτίρια εκπαίδευσης και παιδικών σταθμών. Επίσης, το υπάρχον κτιριακό δυναμικό παλιώνει επικίνδυνα.

Για τους ίδιους λόγους υπάρχει μεγάλη έλλειψη πλατειών και ιδιαίτερα σχετικά μεγαλύτερης έκτασης χώρων πρασίνου μέσα στον οικιστικό ιστό.

Οι Δήμοι της Δυτικής Αθήνας έχουν αποφασίσει την συμμετοχή τους στον ΠΕΣΔΑ, έχουν καταστρώσει Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Απορριμμάτων και αναζητούν πόρους για τη δημιουργία Πράσινων Σημείων και υποδομών ανακύκλωσης και διαλογής στην πηγή.

Θύλακες Συνδυασμού Αστικής και Κοινωνικής Υποβάθμισης

Ο θύλακας Α χωροθετείται στα όρια του Δήμου Χαϊδαρίου. Χαρακτηρίζεται από μη ικανοποιητική ρυμοτομία και αδιάνοικτους δρόμους. Ο θύλακας γενικά πάσχει από πολεοδομική και περιβαλλοντική υποβάθμιση.

Ο **θύλακας Β** είναι διαδημοτικού χαρακτήρα (Χαϊδάρη, Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω). Ο θύλακας Β περιλαμβάνει τις περιοχές του Βοτανικού Κήπου, τη ΒΙΟΧΡΩΜ, την «κεντρική» περιοχή του Αιγάλεω με άξονα το Δημαρχείο και τη ζώνη αναψυχής του Χαϊδαρίου (οδός Καραϊσκάκη). Από άποψη συγκοινωνιακών προσβάσεων βρίσκεται σε στρατηγική θέση, τεμνόμενος από την Ιερά Οδό και περιλαμβάνοντας το νέο σταθμό «Αγία Μαρίνα» του Μετρό.

Ο **θύλακας Γ** είναι διαδημοτικός (Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω). Περιλαμβάνει περιοχές με χρήσεις κατοικίας (περισσότερο) όχι καλής ποιότητας, προβληματικό ρυμοτομικό σχέδιο και αδιάνοικτους δρόμους, εργατικές πολυκατοικίες και αδόμητες εκτάσεις κατά μήκος της οδού Θηβών. Αποτελεί θύλακα φτώχειας και περιθωριοποιημένων ομάδων.

Ο **θύλακας Δ** είναι διαδημοτικός (Άγιοι Ανάργυροι-Καματερό, Ίλιον, Περιστέρι, Αιγάλεω).

Περιλαμβάνει τις περιοχές Τσαλαβούτα (Περιστέρι), Μυκονιάτικα (Άγιοι Ανάργυροι-Καματερό), την λειτουργική επέκταση προς το Ίλιον και την Παρακηφίσια ζώνη. Χαρακτηρίζεται από βιομηχανικές χρήσεις (διατηρούμενες ή εγκαταλελειμμένες), και μια εσωτερική ζώνη συμβατικού ιστού κατοικίας, προβληματικό ρυμοτομικό σχέδιο, αδιάνοικτους δρόμους, ελλείψεις αστικών και περιβαλλοντικών υποδομών, και μια γενική υποβάθμιση, παρά το αναπτυξιακό δυναμικό του λόγω της επαφής με την Εθνική Οδό και την ύπαρξη μεγάλων ακινήτων προς αξιοποίηση.

Ο **θύλακας Ε** χωροθετείται στον Δήμο Αιγάλεω, Άγιο Σπυρίδωνα. Ο θύλακας Ε έχει ιδιαίτερη φυσιογνωμία, πολεοδομικά λόγω του πολύ μεγάλου κατακερματισμού της γης, και κοινωνικά λόγω του υψηλού ποσοστού μεταναστών, που άρχισαν να εγκαθίστανται στην περιοχή από τη δεκαετία του 70 ενώ κατά τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντικό κύμα εγκατάστασης νέων μεταναστών.

Ο **θύλακας ΣΤ** είναι διαδημοτικός (Άγιοι Ανάργυροι – Καματερό, Ίλιον). Παρεμβάλλεται μεταξύ του Στρατοπέδου 301 ΣΕΒ στα νότια και του Πάρκου Τρίτση (Πύργου Βασιλίσσης) στα βόρεια. Στο χώρο υπάρχει επίσης σταθμός του Προαστιακού. Ο θύλακας είναι «εγκλωβισμένος» μεταξύ των προαναφερόμενων εκτάσεων, έχει χαρακτήρα κυρίως κατοικίας, πυκνοδομημένης, ενώ χαρακτηρίζεται από ελλείψεις κοινόχρηστων χώρων στο εσωτερικό του.

Ο **θύλακας Ζ** ανήκει στο Δήμο Πετρούπολης. Αποτελεί μια από περιοχές του Δήμου Πετρούπολης με προβληματικά πολεοδομικά χαρακτηριστικά και τα χαμηλότερα εισοδήματα, έντονα μονολειτουργική (κατοικία) με έλλειψη χαρακτήρα και κεντρικών λειτουργιών.

Ο **Θύλακας Η** ανήκει στο Δήμο Πετρούπολης. Αποτελεί, μαζί με τον θύλακα Ζ, μια από περιοχές του Δήμου με τα λιγότερο ικανοποιητικά πολεοδομικά χαρακτηριστικά και τα χαμηλότερα εισοδήματα, έντονα μονολειτουργική (κατοικία) με έλλειψη χαρακτήρα και κεντρικών λειτουργιών.

Ο **Θύλακας Θ** ανήκει στο Δήμο Αγίων Αναργύρου-Καματερού. Περιοχή αυθαιρέτων σε λόφο, στα νότια του Ποικίλου Όρους, ο θύλακας παρουσιάζει εξαιρετικά οξυμμένα πολεοδομικά προβλήματα, αποτελώντας ταυτόχρονα τμήμα μιας περιοχής με χαμηλά εισοδήματα και αναπτυξιακό έλλειμμα.

Γ.4.1 - Ελεύθεροι Χώροι – Πράσινο

Να τεκμηριωθεί ο υπολογισμός της έκτασης πρασίνου στην περιοχή παρέμβασης και να υπολογιστεί η αναλογία τ.μ. πρασίνου ανά κάτοικο της περιοχής. Τα στοιχεία υπολογισμού θα πρέπει να ληφθούν από αξιόπιστες επίσημες πηγές όπως ΕΛΣΤΑΤ, μελέτη ΡΣΑ, εγκεκριμένες πολεοδομικές μελέτες (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, μελέτες ανάπλασης κ.α.), εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κρατικών υπηρεσιών, αρμόδιων υπηρεσιών Δήμων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση καθώς και χάρτης των υφιστάμενων χώρων πρασίνου στην περιοχή παρέμβασης.

Η Δυτική Αθήνα είναι χτισμένη στους πρόποδες του Όρους Αιγάλεω, το οποίο αποτελεί σημαντικό πνεύμονα μητροπολιτικού πρασίνου. Ο ΑΣΔΑ προβαίνει συχνά σε δράσεις με σκοπό την προστασία και την ανάδειξη του Όρους. Συγκεκριμένα, κατά τα έτη λειτουργίας του, έχει προχωρήσει στις παρακάτω δράσεις:

α) Επεμβάσεις σε ήδη αναδασωμένες εκτάσεις με καλλιεργητικές φροντίδες (κλαδεύσεις, συμπληρωματικές φυτεύσεις, ποτίσματα, βιολογική καταπολέμηση πιτυοκάμπης κλπ), στην ήδη υπάρχουσα βλάστηση (28.000 στρέμματα)

β) Άμεση αναδάσωση 10.000 περίπου στρεμμάτων σε διάφορα σημεία του βουνού.

γ) Αναδασώσεις με τη συνεργασία σχολείων της Δυτικής Αθήνας (Δημοτικά – Γυμνάσια – Λύκεια), όπου με τις περιβαλλοντικές τους ομάδες ευαισθητοποιήθηκαν και βοήθησαν έμπρακτα στις αναδασώσεις (1.000 στρέμματα)

Αντίθετα, εντός του αστικού ιστού της Περιοχής Παρέμβασης, ο οποίος είναι ιδιαίτερα πυκνοδομημένος, οι χώροι πρασίνου είναι ελάχιστοι με αποτέλεσμα αφενός να μην ευνοείται το μικροκλίμα της περιοχής (εγκλωβισμός αέριων ρευμάτων, αύξηση θερμοκρασίας κ.α.) και αφετέρου οι κάτοικοί της να μην έχουν άμεσα πρόσβαση σε φυσικούς χώρους χαλάρωσης. Ιδιαίτερη επιβάρυνση στην περιοχή αποτελεί και το κλείσιμο των ρεμάτων. Τα κλειστά ρέματα εντός του αστικού ιστού ταυτίζονται με τον υποβαθμισμένο χαρακτήρα της περιοχής, γιατί όταν κλείνεις το χρώμα η ζεστή ατμόσφαιρα αντανακλάται πιο εύκολα στους τσιμεντένιους όγκους.

Όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί, οι χώροι αστικού πρασίνου στην Δυτική Αθήνα, καταμετρημένοι από στοιχεία των αρμόδιων υπηρεσιών των Δήμων, είναι συνολικής επιφάνειας 854,562 μ² και αντιστοιχεί σε μόλις 1,75 τ.μ. ανά κάτοικο.

Πίνακας 48. Αστικό πράσινο Δήμων Δυτικής Αθήνας

Δήμοι	Συνολική έκταση	Αστικός ιστός	Αστικό Πράσινο	Κάτοικοι	μ ² / κάτοικο
Αγία Βαρβάρα	2.095.295	1.715.235	53.759	26.550	2,02

Άγιοι Ανάργυροι - Καματερό	9.131.522	7.970.450	106.623	62.529	1,71
Αιγάλεω	6.525.747	5.874.737	159.472	69.946	2,28
Ίλιον	9.262.861	6.913.380	160.146	84.793	1,89
Περιστέρη	10.692.652	9.939.753	217.051	139.981	1,55
Πετρούπολη	6.782.414	3.199.082	55.179	58.979	0,94
Χαϊδάρη	23.101.606	5.768.894	102.332	46.897	2,18
Δυτική Αθήνα			854.562	489.675	1,75

Πηγή: Δήμοι Δυτικής Αθήνας, επεξεργασία ΑΣΔΑ

Είναι σαφές πως στη Δυτική Αθήνα η έλλειψη ανοιχτών, δημόσιων χώρων πρασίνου επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα ζωής των κατοίκων της.

Τόσο η δημιουργία νέων χώρων όσο και η συντήρηση και ανάπλαση των υπαρχόντων θα βελτιώσει άμεσα το επίπεδο καθημερινής διαβίωσης των κατοίκων.

Στον σχετικό «Χάρτη Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) του Παραρτήματος αποτυπώνονται οι χώροι αστικού πρασίνου σε επίπεδο Δήμου, οι οποίοι –εφόσον εξαιρεθούν οι ορεινοί όγκοι και συγκεκριμένα Πάρκα δεν είναι επαρκείς (ιδίως στις περιοχές του «διαδημοτικού αναπτυξιακού τόξου» της Περιοχής Παρέμβασης, αλλά και σε ολόκληρους Δήμους, όπως στο Περιστέρη, το Ίλιον και το Αιγάλεω).

Γ.4.2 - Πεζόδρομοι / Ποδηλατόδρομοι

Να υποβληθεί χάρτης του υφιστάμενου δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων της περιοχής παρέμβασης και της ευρύτερης περιοχής με επισήμανση και να τεκμηριωθεί ο υπολογισμός του δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων και το συνολικό οδικό δίκτυο που διαθέτει σήμερα η περιοχή παρέμβασης και να υπολογιστεί με βάση τα στοιχεία αυτά το ποσοστό συμμετοχής του δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων (κάθε δίκτυο ξεχωριστά και σαν σύνολο) στο συνολικό οδικό δίκτυο της περιοχής παρέμβασης. Σημειώνεται ότι προκειμένου να θεωρηθεί πεζόδρομος τμήμα του οδικού δικτύου θα πρέπει κατ' ελάχιστο να διαθέτει την προβλεπόμενη σήμανση και χαρακτηρισμό στο σχέδιο πόλεως, ανεξάρτητα από τον τρόπο διαμόρφωσής του. Επίσης απλή βαθιά οδοστρώματος για διαχωρισμό ποδηλατοδρόμου ή/και πεζοδρόμου χωρίς κατασκευή διαχωριστικών διαμορφώσεων προστασίας κινήσεων δεν θεωρείται ποδηλατόδρομος.

Τα στοιχεία υπολογισμού θα πρέπει να ληφθούν από αξιόπιστες επίσημες πηγές όπως υπηρεσίες Πολεοδομίας, υπηρεσίες Δήμων εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κρατικών υπηρεσιών, αρμόδιων υπηρεσιών Δήμων, εγκεκριμένες πολεοδομικές μελέτες (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, μελέτες ανάπλασης κ.α.), επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση.

Το συνολικό οδικό δίκτυο της Δυτικής Αθήνας είναι 1.353.292 km

Σύμφωνα με στοιχεία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες των Δήμων της Δυτικής Αθήνας, οι πεζόδρομοι είναι 75.857 km, ήτοι ποσοστό 5,6 %, ενώ οι ποδηλατόδρομοι είναι 1.508 Km, ήτοι ποσοστό 0,12 % επί του συνολικού οδικού δικτύου.

Συνολικά το δίκτυο πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων είναι 77.437 Km, δηλαδή ανέρχονται σε ποσοστό 5,72% επί του συνολικού οδικού δικτύου.

Είναι εμφανές πως το ποσοστό πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων στην περιοχή είναι ιδιαίτερα χαμηλό.

Επιπλέον, προβλήματα παρουσιάζονται στην κίνηση πεζών στους πεζόδρομους, λόγω κατάληψης των χώρων από τραπεζοκαθίσματα καταστημάτων εστίασης και αναψυχής, καθώς και τη στάθμευση οχημάτων σε αυτούς παραβιάζοντας τη σχετική σήμανση. Οι λίγοι πεζόδρομοι στη Δυτική Αθήνα, σε συνδυασμό με την έλλειψη χώρων αστικού πρασίνου και αθλοπαιδιών, αποτελούν χώρους κοινωνικών συναθροίσεων, συγκεντρώσεων, περιπάτου και αναψυχής.

Επίσης, δεν ευνοείται η χωροθέτηση ποδηλατοδρόμων στην περιοχή, αφού τα πλάτη των οδών δεν επιτρέπουν την κατασκευή τους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Το σημαντικότερο δεδομένο είναι **ότι ούτε οι πεζόδρομοι ούτε οι ποδηλατόδρομοι στη Δυτική Αθήνα συγκροτούν σε οποιοδήποτε σημείο της ένα δίκτυο**, δηλαδή ένα διασυνδεδεμένο σύστημα βιώσιμης αστικής κινητικότητας και αναψυχής. Κατά κανόνα πρόκειται για τελείως αποσπασματικές παρεμβάσεις των Δήμων που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των κατοίκων μιας γειτονιάς, δημιουργώντας έναν χώρο περιπάτου ή κίνησης των ποδηλάτων χωρίς επικινδυνότητα από τα ΙΧ. Περίπατος και κίνηση ποδηλάτων όμως χωρίς κατεύθυνση και προορισμό, η υπάρχουσα πρακτική αντιμετωπίζει τους πεζόδρομους ως επιμήκεις πεκατείες. Ενώ οι ποδηλατόδρομοι είναι ούτως ή άλλως ελάχιστοι και μη διασυνδεδεμένοι.

Ο ΑΣΔΑ επιχείρησε στο παρελθόν τη δημιουργία δικτύου ποδηλατόδρομων που θα διέσχιζε τη Δυτική Αθήνα. Όμως η έλλειψη ενός εργαλείου όπως η ΟΧΕ είχε σαν αποτέλεσμα οι δράσεις να υλοποιηθούν από τους Δήμους με τα προηγούμενα κριτήρια (σημειακή ανακούφιση γειτονιάς) και χωρίς να επιτυγχάνεται διασύνδεση.

Μερικοί από τους υπάρχοντες πεζόδρομους έχουν αξιόλογο μήκος και λειτουργικότητα (π.χ. Καραϊσκάκη στο Χαϊδάρι, Εθνικής Αντιστάσεως στο Περιστέρι, Κωνσταντινουπόλεως στους Αγίους Αναργύρους, η σύνδεση των ΤΕΙ Αθήνας με το άλσος Μπαρουτάδικο κ). Αποτελούν εν δυνάμει τμήματα ενός πραγματικού δικτύου. Απαιτείται όμως σχεδιασμός σε υπερτοπικό επίπεδο.

Επιπρόσθετα, δεν υπάρχει πεζόδρομος ή ποδηλατόδρομος σε καμιά πύλη εισόδου στη Δυτική Αθήνα, ώστε να δημιουργείται η δυνατότητα διαδρομών μεγάλου μήκους.

Τα μεγάλα Πάρκα της περιοχής, το Τρίτση και το Μπαρουτάδικο, που αποτελούν χώρους περιπάτου, δεν συνδέονται με κάποιο έστω και υποτυπώδες δίκτυο πεζοδρομών ή ποδηλατοδρόμων ώστε να αυξηθεί η λειτουργικότητά τους.

Οι επισημάνσεις αυτές δείχνουν τις στοχεύσεις που θα έπρεπε να τεθούν για τη δημιουργία του πρώτου πραγματικού δικτύου πεζοδρομών / ποδηλατόδρομων στη Δυτική Αθήνα.

Γ.4.3 - Ρύπανση

Να τεκμηριωθεί από αξιόπιστες πηγές η ατμοσφαιρική ρύπανση ή/και η ηχορύπανση από σταθερές ή κινητές πηγές με βάση διαπιστωμένες υπερβάσεις των ορίων που έχουν καταγραφεί και αφορούν την περιοχή παρέμβασης ή ευρύτερες χωρικές ενότητες στις οποίες εντάσσεται η εν λόγω περιοχή (Δήμος, διαδημοτική περιοχή κ.ο.κ.) Σε περίπτωση όπου η περιοχή επηρεάζεται από οδούς με σημαντική κυκλοφορία θα γίνεται ιδιαίτερη μνεία και θα παρατίθενται, εφόσον υπάρχουν αξιόπιστα διαθέσιμα στοιχεία τα οποία θα τεκμηριώνουν την προκαλούμενη ρύπανση (μετρήσεις ρύπων, φόρτοι κ.α.) Τα στοιχεία τεκμηρίωσης θα προέρχονται από κρατικούς φορείς, μετρήσεις Δήμων, εγκεκριμένες μελέτες/ έρευνες, κυκλοφοριακές μελέτες, έρευνες ΑΕΙ, κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει η τεκμηρίωση της ατμοσφαιρική ρύπανσης / ηχορύπανσης να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση. Επίσης να επισυναφθεί χάρτης της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής όπου να σημειώνονται σημαντικές πηγές ρύπανσης / ηχορύπανσης που επηρεάζουν την περιοχή (τμήματα οδικού δικτύου, ρυπογόνες παραγωγικές δραστηριότητες κ.ο.κ..

Η Δυτική Αθήνα βρίσκεται εγγύτερα από κάθε περιοχή του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας στις βασικές πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης για την Αττική και άρα δέχεται την μεγαλύτερη επιβάρυνση.

Η ατμοσφαιρική ρύπανση λόγω της λειτουργίας βιομηχανικών εγκαταστάσεων στο παρελθόν επιβάρυνε περιοχές στο εσωτερικό του πολεοδομικού συγκροτήματος λόγω της χωροθέτησης εκεί των οχλουσών χρήσεων. Μετά την απομάκρυνση τους, η μεγαλύτερη βιομηχανική ζώνη στην Αττική βρίσκεται πλέον στο Θριάσιο Πεδίο, από όπου η πρώτη ζώνη υποδοχής των ρύπων είναι η Δυτική Αθήνα. Στην ίδια περιοχή (Ασπρόπυργος) βρίσκονται τα διυλιστήρια από τα οποία εκπέμπεται μια έντονη δυσοσμία που ανάλογα με την κατεύθυνση του ανέμου επηρεάζει το Χαϊδάρι, το Αιγάλεω και την Αγία Βαρβάρα ή ακόμη και το δυτικό τμήμα του Δήμου Αθηναίων.

Η ρύπανση λόγω της κυκλοφορίας των οχημάτων είναι διάχυτη στην Αθήνα, ωστόσο κοντά στους 2 μεγάλους Εθνικούς οδικούς άξονες που διασχίζουν τη Δυτική Αθήνα (Αθηνών – Θεσσαλονίκης και Αθηνών – Πατρών) η μόλυνση είναι μεγαλύτερη, ιδιαίτερα στον άξονα Αιγάλεω – Περιστέρι.

Η γειννίαση με την εξαιρετικά οχλούσα χρήση της χωματερής της Φυλής επιβαρύνει περαιτέρω την ατμοσφαιρική ρύπανση στη Δυτική Αθήνα, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που εκδηλώνεται πυρκαγιά στον ΧΥΤΑ, ακόμη και μικρών διαστάσεων.

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία για την ατμοσφαιρική ρύπανση και την επιβάρυνση της Δυτικής Αθήνας περιλαμβάνονται στις σημειώσεις του καθηγητή Γεώργιου Σαρηγιάννη για την ατμοσφαιρική ρύπανση στο μάθημα «ειδικά θέματα περιβάλλοντος» από το 2006-7 και μετά.

Ενδεικτικά είναι τα στοιχεία για το όζον, το οποίο αποτελεί μια επίμονη μορφή της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις (σε αντίθεση με άλλες μορφές ρύπανσης που έχουν υποχωρήσει λόγω βελτίωσης των καυσίμων κλπ). Στο σταθμό μέτρησης Περιστερίου το 2009 καταγράφηκαν 42 ημέρες με υπέρβαση του ορίου ενημέρωσης (ωριαία τιμή όζοντος μεγαλύτερη από 180), οι περισσότερες από όλες τις περιοχές της Αθήνας)στοιχεία από παρουσίαση του καθηγητή Νίκου Τσιρόπουλου, 2010).

Παραθέτουμε επίσης ενδεικτικά τις μετρήσεις μέγιστων τιμών ατμοσφαιρικών ρύπων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος για την **25^η Απριλίου 2017**. Η πρώτη στήλη μετράει το όζον, η δεύτερη το διοξείδιο του αζώτου και η τελευταία τα αιωρούμενα σωματίδια. Παρατηρούμε ότι ο σταθμός στο

Περιστέρι καταγράφει τη δεύτερη ανώτερη τιμή για το όζον (μετά τους Θρακομακεδόνες) και τη δεύτερη ανώτερη τιμή για τα σωματίδια μετά την οδό Αριστοτέλους στο κέντρο της Αθήνας.

Πίνακας 49. ΥΠΕΝ – Αττική Μέγιστες τιμές ατμοσφαιρικών ρύπων, 25/04/2017

Σταθμός Μέτρησης	Όζον	Διοξείδιο του Αζώτου	Διοξείδιο του Θείου	Διοξείδιο του Θείου	Μονοξείδιο του άνθρακα	Αιωρούμενα Σωματίδια
Πατησίων	22	141	6	4	2,0	
Πειραιάς - 1	92	102	12	5		35
Αθηνών	45	34	18	13		
Γεωπονική	110	71			0,7	
Ν. Σμύρνη	91	81			0,5	26
Λιόσια	117	64				28
Μαρούσι	112	77			0,5	23
Περιστέρι	124	75				26
Αριστοτέλους		93	10	6		35
Λυκόβρυση	125	53				24
Αγ. Παρασκευή	122	57				19
Θρακομακεδόνες	130	33				19
Ελευσίνα	82	64	52	12		23
Γουδή						
Κορωπί	83	56	6	5		24

Πηγή: <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=708>, Αναλυτική Παρουσίαση Μέγιστων Τιμών 25-4-2017

* Οι τιμές των ρύπων υπολογίζονται σε $\mu\text{g}/\text{m}^3$ εκτός του CO που υπολογίζονται σε mg/m^3

Γ.4.4 - Παλαιότητα - Εγκατάλειψη Κτιριακού Αποθέματος

Να τεκμηριωθεί η παλαιότητα του κτιριακού αποθέματος της περιοχής παρέμβασης με τον υπολογισμό του ποσοστού των κτισμάτων που ανεγέρθηκαν πριν το 1980. Επίσης να τεκμηριωθεί στην περιοχή παρέμβασης η ύπαρξη εγκαταλελειμμένων ακινήτων βιομηχανικών – βιοτεχνικών μονάδων, αποθηκών, εμπορικών εκθέσεων κ.ο.κ. καθώς και ακινήτων του δημοσίου και ΔΕΚΟ και δεν χρησιμοποιούνται σήμερα, όπως εγκαταλελειμμένα στρατόπεδα, κτίρια υπηρεσιών κ.ο.κ. Η τεκμηρίωση θα πρέπει απαραίτητως να καταγράφει το ιδιοκτησιακό καθεστώς του ακινήτου, την τελευταία χρήση και το εμβαδόν (γηπέδου και κτίσματος).

Τα στοιχεία τεκμηρίωσης θα πρέπει να ληφθούν από αξιόπιστες επίσημες πηγές, όπως ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία 2011), μελέτη ΡΣΑ, εγκεκριμένες πολεοδομικές μελέτες (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, μελέτες ανάπλασης κ.α.), στοιχεία φορέων του δημοσίου και ΔΕΚΟ, εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κρατικών υπηρεσιών, αρμόδιων υπηρεσιών Δήμων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση καθώς και χάρτης των εγκαταλελειμμένων ακινήτων στην περιοχή παρέμβασης.

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα που ακολουθούν, το κτιριακό απόθεμα της Δυτικής Αθήνας είναι αντικειμενικά γηρασμένο. Ειδικότερα, τα κτίρια που ήταν καταγεγραμμένα στην ελληνική επικράτεια μέχρι την απογραφή του 2011, και τις μέχρι τώρα αναθεωρήσεις αυτής, ανέρχονται σε 4.052.277. Από αυτά το 2,27% βρίσκεται στον Δυτικό Τομέα Αθηνών (92.159 κτίρια). Από τα κτίρια αυτά νεότευκτα (χτισμένα από το 2006 και μετά) είναι μόλις το 3,38%.

Συγκρίνοντας τα νεότευκτα κτίρια που βρίσκονται στην περιοχή παρέμβασης της ΒΑΑ/ΟΧΕ με αυτά που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής και στην Ελλάδα, το ποσοστό είναι χαμηλότερο (4,94% και 4,61% αντίστοιχα).

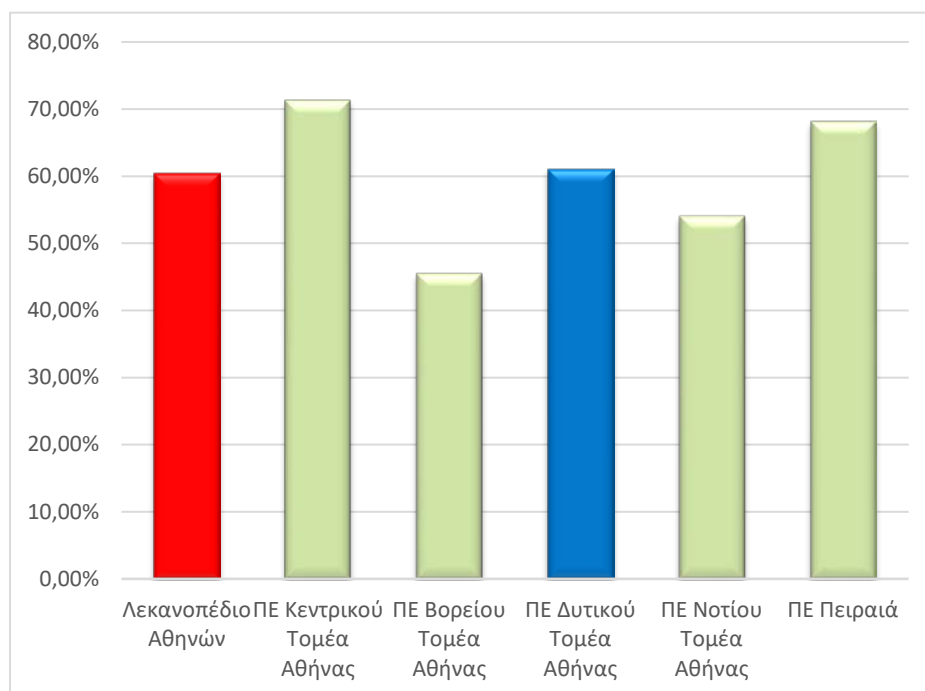
Από τα επεξεργασμένα δεδομένα (Πίνακας 57, σελ. 65, Σχήμα 25, σελ. 65), το κτιριακό απόθεμα της Δυτικής Αθήνας είναι και συγκριτικά γηρασμένο. Το 61,11% των κτιρίων είναι κατασκευασμένα πριν το 1980, ποσοστό ανώτερο από τον μέσο όρο του Λεκανοπεδίου (60,38%). Στο Λεκανοπέδιο μόνο ο Κεντρικός Τομέας και ο Πειραιάς έχουν μεγαλύτερο ποσοστό παλαιών κτιρίων (71,25% και 68,10% αντίστοιχα), όμως αυτό οφείλεται στην ύπαρξη μεγάλου αριθμού κτιρίων προ του 1945 (7,21% και 6,53 αντίστοιχα, έναντι μόλις 1,30% του Δυτικού Τομέα). Αυτό είναι αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο κατοικήθηκε και οικοδομήθηκε η Δυτική Αθήνα, ιδιαίτερα μετά τον Πόλεμο, όταν γνώρισε πρωτόγνωρους ρυθμούς αύξησης πληθυσμού. Πρώτα σημειώθηκε η «γέννηση» και συνεχής αύξηση των αυθαιρέτων, μετά την ένταξη στο σχέδιο και τέλος, τις δεκαετίες 60 και 70, την ικανοποίηση του μικροαστικού ονείρου, με την ανέγερση τριώροφων και τετραώροφων πολυκατοικιών (137.226 και 170.697 κτίρια αντίστοιχα).

Πίνακας 50. Ηλικία κτιρίων Αττικής κατά Π.Ε. - 2011

	-1945	1946-1980	1980-
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	11,79%	47,31%	40,91%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	4,00%	47,22%	48,78%
Λεκανοπέδιο Αθηνών	4,03%	56,35%	39,62%
ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	7,21%	64,04%	28,75%
ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	2,63%	42,83%	54,54%
ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	1,30%	59,81%	38,89%
ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	1,85%	52,16%	45,99%
ΠΕ Ανατολικής Αττικής	1,42%	30,53%	68,05%
ΠΕ Δυτικής Αττικής	3,28%	38,39%	58,34%
ΠΕ Πειραιά	6,53%	61,58%	31,90%
ΠΕ Νήσων	13,22%	49,36%	37,42%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011. Επεξεργασία στοιχείων από την Αστική Αρχή

Σχήμα 24. Κτίρια Αττικής προ 1980 κατά Π.Ε. - 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφή 2011. Επεξεργασία στοιχείων από την Αστική Αρχή

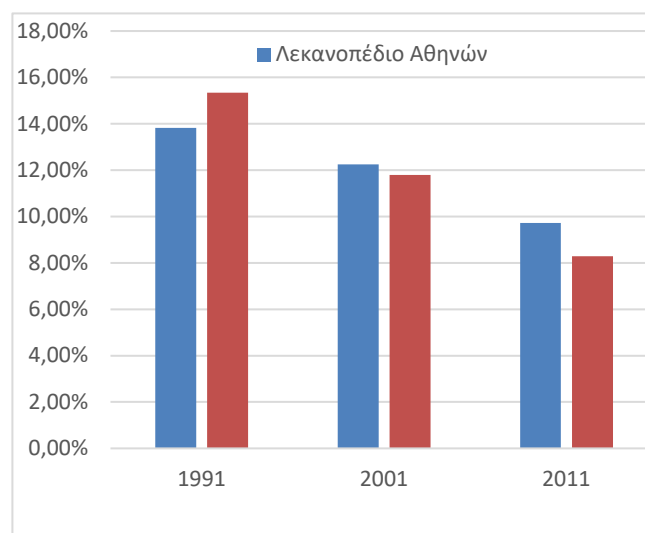
Με βάση τις απογραφές έχει μειωθεί σημαντικά ο ρυθμός οικοδόμησης νέων κτιρίων σε όλη τη Χώρα. Το ίδιο παρατηρείται και στη Δυτική Αθήνα.

Πίνακας 51. Νεότευκτα (< 10 ετών) κτίρια Αττικής κατά Π.Ε. – 1991-2011

		1991	2001	2011
000	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	17,75%	13,75%	10,47%
351	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	16,86%	13,81%	12,19%
	Λεκανοπέδιο Αθηνών	13,82%	12,25%	9,72%
35145	ΠΕ Κεντρικού Τομέα Αθήνας	10,83%	8,17%	7,48%
35146	ΠΕ Βορείου Τομέα Αθήνας	26,37%	19,62%	14,54%
35147	ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθήνας	15,34%	11,79%	8,29%
35148	ΠΕ Νοτίου Τομέα Αθήνας	20,40%	15,46%	10,81%
35149	ΠΕ Ανατολικής Αττικής	28,00%	24,79%	18,00%
35150	ΠΕ Δυτικής Αττικής	18,71%	23,43%	14,97%
35151	ΠΕ Πειραιά	13,02%	10,07%	7,76%
35152	ΠΕ Νήσων	15,01%	9,23%	6,82%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία στοιχείων από την Αστική Αρχή

Έτσι το 1991 τα Νεότευκτα κτίρια στη Δυτική Αθήνα ήταν το 15,34% του συνόλου, ενώ στο Λεκανοπέδιο 13,82%. Στις επόμενες δεκαετίες όμως η τάση αντιστράφηκε, και έτσι το 2001 ή Δυτική Αθήνα είχε 11,79% νεότευκτες κατοικίες έναντι 12,25% του Λεκανοπεδίου και το 2011 8,29% έναντι 9,72%.

Σχήμα 25. Νεότευκτα (< 10 ετών) κτίρια Λεκανοπέδιο Αθηνών και Δυτική Αθήνα – 1991-2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 1991, 2001, 2011. Επεξεργασία στοιχείων από την Αστική Αρχή

Στον «Χάρτη Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 25 του Παραρτήματος της Πρότασης ΒΑΑ/ΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας αποτυπώνονται οι «ηλικιακές κλίμακες» του κτιριακού αποθέματος της Περιοχής Παρέμβασης σε επίπεδο ΜΟΧΑΠ (επεξεργασία στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ απογραφής 2011 από την Αστική Αρχή).

Αναφορικά με το άλλο σκέλος του ζητήματος, την ύπαρξη εγκαταλελειμμένων ακινήτων βιομηχανικών – βιοτεχνικών μονάδων, αποθηκών στην περιοχή παρέμβασης, τα δεδομένα εδώ είναι εντυπωσιακά. Η ύπαρξη μεγάλου εγκαταλελειμμένου κτιριακού αποθέματος στην Δυτική Αθήνα αποτελεί μια από τις βασικές εκφάνσεις της υποβάθμισης της. Ταυτόχρονα η ίδια η ύπαρξη αυτού

του αποθέματος δημιουργεί μια από τις προϋποθέσεις αντιστροφής της υποβάθμισης, εάν το απόθεμα αυτό μεταβληθεί σε συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής μέσω της αξιοποίησης του. Αξιοποίηση που μπορεί να πάρει τη μορφή είτε προσέλκυσης επενδύσεων για νέες οικονομικές χρήσεις, με δεδομένη την πολύ χαμηλή πλέον των ακινήτων στην περιοχή παρέμβασης, είτε τη μορφή ολοκληρωμένων αστικών αναπλάσεων ανά οικοδομικό τετράγωνο ή ενότητα οικοδομικών τετραγώνων, με σκοπό την αναβάθμιση της περιοχής αλλά και την προσέλκυση μέσω αυτής της αναβάθμισης νέων δραστηριοτήτων. Οι παρεμβάσεις αυτές θα μπορούσαν αν χρηματοδοτηθούν είτε με ΣΔΙΤ είτε με ΣΔΙΤ και ταυτόχρονο δανεισμό, πχ από την ΕτΕπ.

Εστιάζουμε στα εξής σημεία:

- Πλήθος εγκαταλελειμμένων και αναξιοποίητων βιομηχανικών χώρων, ιδίως κατά μήκος του Κηφισού, από την περιοχή «Τσαλαβούτα» του Περιστερίου και καθ' όλο το μήκος μέχρι το πέρας και του Δήμου Αιγάλεω, **δηλαδή μια ζώνη εγκατάλειψης και αποβιομηχάνισης μήκους αρκετών χιλιομέτρων**. Αντίστοιχοι χώροι υφίστανται και της Λεωφόρου Αθηνών, στο τμήμα της από τον Κηφισό μέχρι τα όρια του Χαϊδαρίου και επί της Ιεράς Οδού. Ενδεικτικά αναφέρονται μεγάλες μονάδες που έχουν κλείσει (ή έχουν μεταφέρει τις δραστηριότητές τους), όπως η ΒΙΑΜΑΞ, η ΒΙΟΧΡΩΜ, η ΠΕΤΖΕΤΑΚΗΣ, η SPRIDER, η ΓΙΟΥΛΑ, η υφαντουργία ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ κλπ, αλλά και εκατοντάδες μικρότερες. Οι μεγάλες μονάδες είναι έκτασης μερικών δεκάδων στρεμμάτων η καθεμία.
- Εγκαταλελειμμένα ή υπολειτουργούντα στρατόπεδα, τα ΚΕΒΟΠ (Χαϊδάρι), ΚΕΔΒ (Χαϊδάρι) και 301 (Άγιοι Ανάργυροι). Τα δυο στρατόπεδα του Χαϊδαρίου έχουν συνολική έκταση πάνω από 2500 στρέμματα. Το 301 Ε.Β. στους Αγίους Αναργύρους έχει έκταση 250 στρέμματα, ολόκληρη στο κέντρο του οικιστικού ιστού της πόλης.
- Μερικώς εγκαταλελειμμένες ή υπολειτουργούσες μονάδες κλειστής ψυχιατρικής φροντίδας (στο πλαίσιο της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης), όπως το ΨΝΑ Δαφνί και το Δρομοκαίτειο Ψυχιατρείο (και τα δύο στο Χαϊδάρι).
- Αχρησιμοποίητες εκτάσεις παλαιών γραμμών του ΟΣΕ (λόγω της νέας χάραξης με υπογειοποίηση της γραμμής) στους Αγίους Αναργύρους.
- 21,57% κενών κατοικιών, έναντι μόλις 12,73% το 2001⁷.

Γ.4.5 - Κλιματικοί Κίνδυνοι

Να τεκμηριωθεί- αξιολογηθεί ο κίνδυνος καταστροφών στην περιοχή παρέμβασης από φυσικά φαινόμενα τα οποία οφείλονται στην κλιματική αλλαγή. Η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να γίνει ανά κατηγορία κινδύνου (πλημμυρικά φαινόμενα, κατολισθήσεις, πυρκαγιές οφειλόμενες σε ξηρασία, κ.ο.κ.) και να συσχετισθούν με δίκτυα υποδομών τα οποία κρίθηκαν ανεπαρκή για την αντιμετώπιση των κινδύνων (δίκτυα όμβριων, προσπελασιμότητα περιοχής από οδικό δίκτυο κ.ο.κ.). Σημειώνεται ότι η τεκμηρίωση αυτή θα λαμβάνει υπόψη τα μέτρα που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση των φαινομένων αυτών και θα επισημαίνει αν δεν υφίσταται πλέον ο κίνδυνος που υπήρχε και που προκάλεσε καταστροφές παλαιότερα. Η τεκμηρίωση αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από χάρτη της περιοχής παρέμβασης όπου θα περιλαμβάνει χωρική απεικόνιση των υποπεριοχών που αντιμετώπισαν κατά το παρελθόν καταστροφές και εξακολουθεί και σήμερα να υπάρχει αντίστοιχος κίνδυνος. Τα στοιχεία τεκμηρίωσης θα πρέπει να ληφθούν από αξιόπιστες πηγές, όπως υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας, εγκεκριμένες μελέτες/έρευνες εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κρατικών υπηρεσιών, αρμόδιων υπηρεσιών Δήμων, επεξεργασία γεωχωρικών δεδομένων, από επιτόπια έρευνα κ.α.

⁷ ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 2001, 2011. Επεξεργασία στοιχείων από την Αστική Αρχή

Το σχετικό απόσπασμα των ποσοτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ο υπολογισμός να επισυναφθεί στο Παράρτημα της πρότασης με αντίστοιχη αρίθμηση καθώς και χάρτης των κλιματικών κινδύνων στην περιοχή παρέμβασης.

Η Δυτική Αθήνα, γεωγραφικά ορίζεται από τον Κηφισό ποταμό ανατολικά και τα δύο τμήματα του όρους Αιγάλεω, το Ποικίλο και τον Κορυδαλλό δυτικά. Το χώρο της Δυτικής Αθήνας, διασχίζουν πλήθος ρεμάτων που συγκεντρώνουν τα βρόχινα νερά από τις πλαγιές του Ποικίλου Όρους και του όρους Κορυδαλλού και τα μεταφέρουν στον κύριο αποδέκτη τους, που είναι ο Κηφισός, με προορισμό τη θάλασσα.

Η περιοχή της Δυτικής Αθήνας ιστορικά υπήρξε ο κύριος αποδέκτης της εσωτερικής μετανάστευσης προς την πρωτεύουσα μετά τον πόλεμο και τον εμφύλιο. Η φτηνή γη κοντά στις παραγωγικές δραστηριότητες, βιομηχανία – βιοτεχνία και λατομεία, υπήρξε το βασικό κίνητρο. Η εκτεταμένη καταπάτηση δημόσιων εκτάσεων και η κερδοσκοπία στη γη με την οικοπεδοποίησή της χωρίς κανένα προγραμματισμό, οδήγησε, με αφετηρία τους προϋπάρχοντες οικιστικούς πυρήνες, στη δημιουργία ενός αστικού ιστού άμορφου, πυκνοδομημένου, χωρίς ελεύθερους χώρους, κοινωνικές και τεχνικές υποδομές. Δηλαδή μιας υποβαθμισμένης περιοχής από όλες τις απόψεις.

Το σχέδιο πόλης επεκτάθηκε για να «τακτοποιήσει» την ήδη διαμορφωμένη αυθαίρετη κατάσταση, συχνά νομιμοποιώντας το μπάζωμα και την καταπάτηση ρεμάτων ή τον ασφυκτικό περιορισμό της κοίτης τους. Παράλληλα η ριζική αλλαγή της εδαφοκάλυψης με την αντικατάσταση της αγροτικής η δασικής και επομένως απορροφητικής για τα βρόχινα νερά γης, με οικοδομές και στεγανές επιστρώσεις, σε συνδυασμό με την αύξηση της ταχύτητας ροής των όμβριων στις επιφάνειες αυτές, προκάλεσε κατακόρυφη αύξηση του όγκου των όμβριων υδάτων που έπρεπε πια να αποχετευτούν στον ίδιο χρόνο από τα ανεπαρκή πλέον σε παροχή ρέματα εντός του αστικού ιστού που απομένουν.

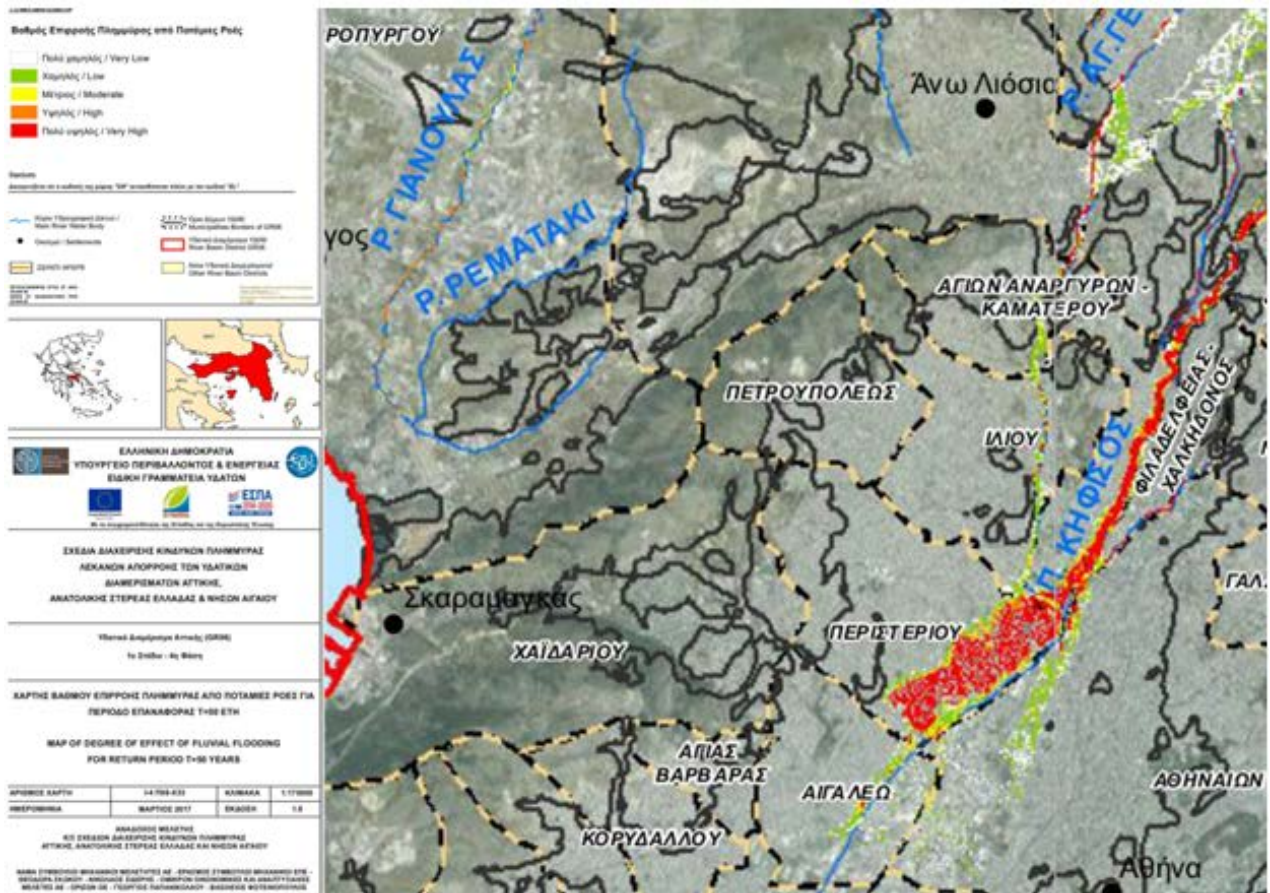
Οι καταστροφικές πλημμύρες στην ευρύτερη περιοχή, στο παλιότερο αλλά και το πρόσφατο παρελθόν, (1949, 1961, 1972, 1977, 1988, 1994, 1996, 2002, 2014 και 2015) ήταν αναπόφευκτη συνέπεια του τρόπου γέννησης και ανάπτυξης της Δυτικής Αθήνας.

Ενίσχυση της έντασης των πλημμυρικών φαινομένων οφείλεται στην απογύμνωση της χλωρίδας δύο μεγάλων περιοχών εξαιτίας των πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν στις περιοχές αυτές. Συγκεκριμένα πυρκαγιά που ξέσπασε στην περιοχή Νταμάρι Χαμηλοθώρη στο Καματερό, το έτος 2014, αποτέφρωσε 170 στρ., ενώ διάφορες πυρκαγιές που έχουν εκδηλωθεί στο όρος Αιγάλεω, ανατολικά του Δήμου Καματερού, έχουν αποτεφρώσει συνολικά 140 στρ. Αποτέλεσμα των πυρκαγιών αυτών ήταν η διάβρωση του εδάφους, η ανεξέλεγκτη απορροή μεγάλων υδάτινων όγκων και μεταφορά φερτών υλικών από τον ορεινό όγκο στον αστικό ιστό,

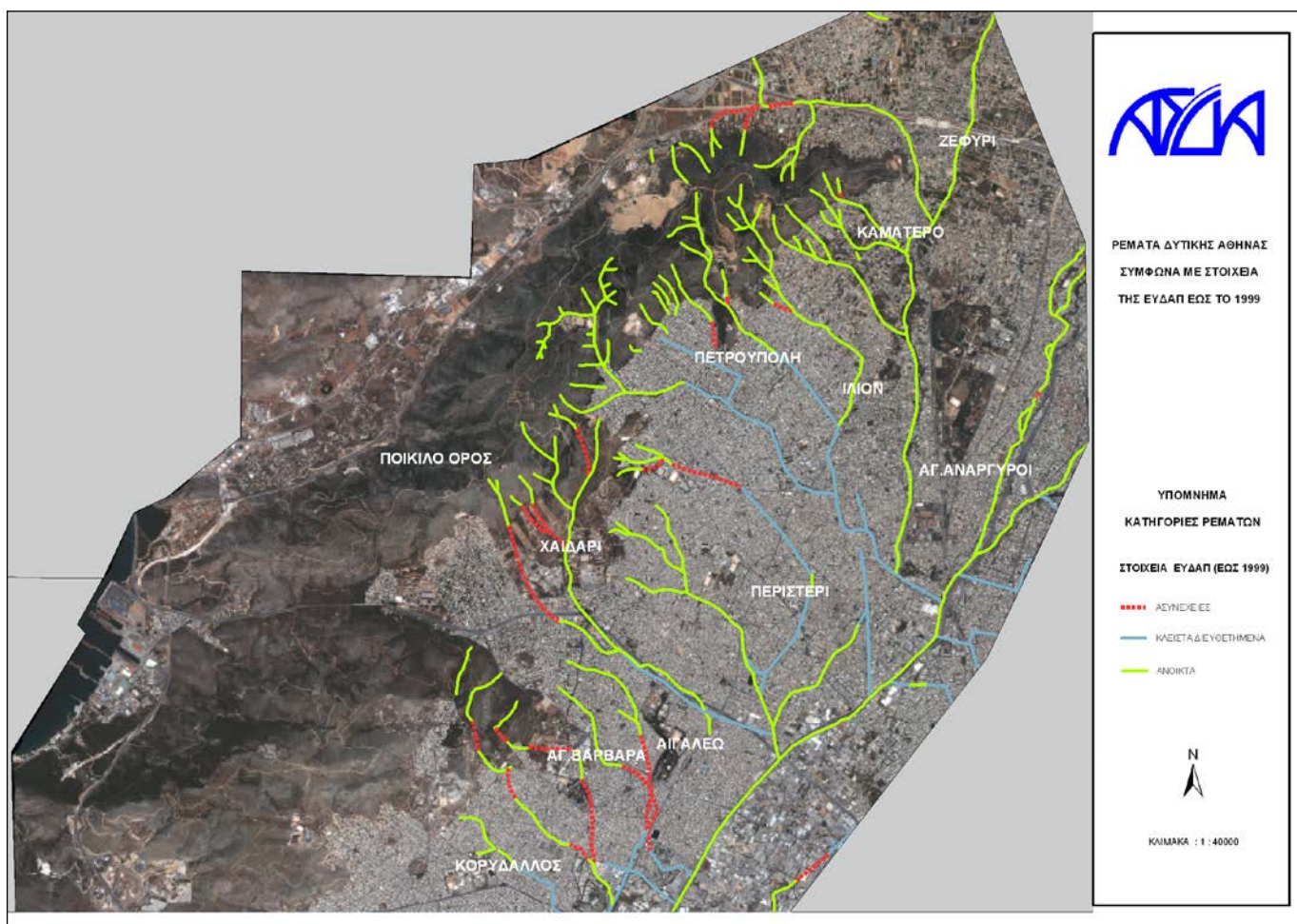
Ο Οργανισμός Αποχέτευσης Πρωτεύουσας και στη συνέχεια, από το 1980 η ΕΥΔΑΠ ανέλαβαν το δύσκολο, στις συνθήκες αυτές, έργο της διευθέτησης των ρεμάτων και της κατασκευής των αναγκαίων αντιπλημμυρικών έργων. Πολλά από αυτά μελετήθηκαν και εκτελέστηκαν κυρίως σαν οδικά έργα, αφού στον άναρχα και αποσπασματικά αναπτυγμένο αστικό ιστό, η πρόβλεψη βασικών οδικών αξόνων ήταν συνήθως ανεπαρκής ή και ανύπαρκτη. Η κάλυψη της κοίτης των ρεμάτων μετά την κατασκευή του αντίστοιχου κλειστού αγωγού, υπήρξε η εύκολη λύση για τη δημιουργία τους. Οι δυσμενείς γενικότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις αυτής της επιλογής είναι σήμερα κοινά παραδεκτές. Αλλά και τα υδραυλικά έργα που προέκυψαν με τον τρόπο αυτό, σε πολλές περιπτώσεις είναι ήδη ξεπερασμένα (βλ. σχετικό χάρτη της ΕΥΔΑΠ) σε παροχή, ενώ και η βελτίωσή τους είναι εξαιρετικά δύσκολη.

Χάρτης 2. Βαθμός Επιρροής Πλημμύρας από Ποτάμιες Ροές στη Δυτική Αθήνα

Χάρτης 3. Καταγραφή Ρεμάτων Δυτικής Αθήνας

Γ.5 - ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Να τεκμηριωθεί η επιλογή της περιοχής παρέμβασης και η οριοθέτησή της με ακριβή περιγραφή των ορίων που την καθορίζουν (οδικοί άξονες, φυσικοί σχηματισμοί, θαλάσσιο μέτωπο κ.ο.κ.) και τεκμηριωμένη αναφορά στη διαφοροποίηση σημαντικών χαρακτηριστικών (κοινωνικοοικονομικών, πολεοδομικών, περιβαλλοντικών, αναπτυξιακών κ.ο.κ.) από την ευρύτερη περιοχή που αιτιολογούν την συγκεκριμένη οριοθέτηση.

Η τεκμηρίωση αυτή θα συνοδεύεται από χάρτη που θα περιλαμβάνει και την ευρύτερη περιοχή στον οποίο θα γίνεται σαφής αναφορά των ορίων (ονομασίες οδών, τοπόσημα, ονομασίες ρεμάτων κ.ο.κ.) και θα σημειώνονται οι διαφοροποιήσεις που αιτιολογούν την επιλογή της.

Με βάση τις κατευθύνσεις της Πρόσκλησης, τα χαρακτηριστικά «εκκίνησης» της Δυτικής Αθήνας σε μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή προοπτική και την στρατηγική στόχευση για μια βιώσιμη αστική, κοινωνική και επιχειρηματική αναζωογόνηση, η Πρόταση της Δυτικής Αθήνας για «Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης» (ΟΧΕ/ΒΑΑ Δυτικής Αθήνας) υποβάλλεται στον «τύπο» των **Υποβαθμισμένων Περιοχών της Περιφέρειας Αττικής**.

Λαμβάνονται σχετικά υπόψη:

- η Πρόσκληση με κωδικό ΑΤΤ050 της ΕΥΔ του ΠΕΠ Αττικής 2014-2020 (Α.Π. 715, 24/02/2017) και την ορθή επανάληψη αυτής (01.03.2017) με τίτλο Υποβολή Προτάσεων για «Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ)» στο πλαίσιο του ΠΕΠ «ΑΤΤΙΚΗ» 2014-2020 και τα συνοδευτικά της, καθώς τα συνημμένα αυτής στοιχεία (Οδηγός, Έντυπο Υποβολής κ.λπ.).
- η Εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού «Οδηγίες για την διαχείριση και εφαρμογή των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης» (Α.Π. 40134/ΕΥΘΥ 373/12 2016),
- η Εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού για τον «Σχεδιασμό, υλοποίηση και παρακολούθηση των ΟΧΕ ως εργαλείων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής Περιόδου 2014 - 2020» (με Α.Π. 81168/ΕΥΣΣΑ 1796/302015),
- Το εγκεκριμένο ΣΟΑΠ Δυτικής Αθήνας.

Ως «Περιοχή Παρέμβασης» της Στρατηγικής ΒΑΑ προσδιορίζεται η **Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) της Δυτικής Αθήνας**, με επιμέρους «**λειτουργικές εξειδικεύσεις**»:

- **αφενός** σε **υφιστάμενους** και «**αναδυόμενους πόλους**» που ενισχύουν την **μητροπολιτικότητα της Δυτικής Αθήνας** και,
- **αφετέρου**, σε «**θύλακες**» **αρνητικών κοινωνικών φαινομένων** ή/και περιοχές με **αστική υποβάθμιση** ή/και σε αστικές ζώνες που «**διασυνδέουν**» **λειτουργικά τους θύλακες, ιδίως σε διαδημοτικό επίπεδο.**

Η Δυτική Αθήνα σε αδρές γραμμές οριοθετείται μεταξύ της Εθνικής Οδού Αθηνών – Θεσσαλονίκης (η οποία εντός του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας ακολουθεί την κοίτη του ποταμού Κηφισού) και των ορεινών όγκων του όρους Ποικίλο – Αιγάλεω και εν μέρει του όρους Πάρνηθα.

- Κατά συνέπεια η Εθνική Αθηνών – Θεσσαλονίκης χωρίζει αλλά και συνδέει την Δυτική Αθήνα με το υπόλοιπο πολεοδομικό συγκρότημα των Αθηνών αλλά και άμεσα με την βορειότερη της Αττικής χώρα. Ενώ οι βασικές οδικές προσβάσεις από την Αθήνα και τον Πειραιά προς τη

Δυτική Αθήνα τέμνουν/ διασχίζουν κάθετα την Ε.Ο σε απόσταση ενός χιλιομέτρου ή μια από την άλλη.

- Παράλληλα, η άλλη Εθνική Οδός (Αθηνών – Πατρών) διέρχεται από τη Δυτική Αθήνα στη διαδρομή της προς το κέντρο της Αθήνας. Η είσοδος της Ε.Ο. Αθηνών – Πατρών στη Δυτική Αθήνα και στο πολεοδομικό συγκρότημα Αθηνών στο ύψος της Μονής Δαφνίου στο Δήμο Χαϊδαρίου αποτελεί την μόνη πρόσβαση από την δυτική Ελλάδα στην Αθήνα.
- Γεωγραφικά, συγκοινωνιακά και συμβολικά λουπόν, το σημείο συμβολής των δυο Ε.Ο αποτελεί το κυριότερο ορόσημο – πύλη προς τη Δυτική Αθήνα.
- Οι άλλες κύριες προσβάσεις στη Δυτική Αθήνα, δηλαδή οι τομές με την Ε.Ο. Αθηνών – Θεσσαλονίκης κάθετων προς αυτήν οδικών αξόνων, που εκκινούν από το ευρύτερο κέντρο των Αθηνών συνεχίζουν προς το εσωτερικό της Δυτικής Αθήνας είναι από νότο προς βορρά: Η Ιερά Οδός προς Αιγάλεω, Χαϊδάρι, Αγία Βαρβάρα, , η Ε.Ο. Αθηνών – Πατρών όπως προαναφέρεται ως όριο Αιγάλεω και Περιστερίου και στη συνέχεια προς Χαϊδάρι, η οδός Λένορμαν – Εθνάρχου Μακαρίου – Παναγή Τσαλδάρη στο Περιστερί που συνεχίζεται προς Πετρούπολη ως Αναπαύσεως - Περικλέους, η οδός Δυρραχίου- Κωνσταντινουπόλεως, η Λεωφόρος Ανδρέα Παπανδρέου στον Ίλιον που συνεχίζεται ως Ανατολικής Ρωμυλίας στην Πετρούπολη, η Λεωφόρος Δημοκρατίας που αποτελεί την προέκταση της οδού Λιοσίων προς Αγίους Αναργύρους και Καματερό μαζί με την παράλληλη της Λεωφόρο Φυλής.
- Εντός της Δυτικής Αθήνας, καταγράφονται διαμπερείς συνδέσεις με κύριο άξονα την Οδό Θηβών, η οποία αποτελεί παράλληλο προς την Ε.Ο. Αθηνών Θεσσαλονίκης οδικό άξονα στο εσωτερικό της Δυτικής Αθήνας. Οπότε αν η ΕΟ Αθηνών – Θεσσαλονίκης αποτελεί την οριοθέτηση της περιοχής και περιλαμβάνει τα σημεία εισόδου σ' αυτήν, η Λεωφόρος Θηβών αποτελεί την «σπονδυλική στήλη» της Δυτικής Αθήνας. Άλλωστε σε αντίθεση με την Ε.Ο. η οδική κίνηση επί της Θηβών δεν είναι διερχόμενη αλλά εσωτερική της Δυτικής Αθήνας με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος της οικονομικής ζωής της περιοχής να διεξάγεται εκατέρωθεν της Θηβών. Είναι προφανές αλλά σημαντικό να τονιστεί ότι όλοι οι προαναφερόμενοι άξονες πρόσβασης στη Δυτική Αθήνα που είναι κάθετοι προς την Ε.Ο Αθηνών – Θεσσαλονίκης είναι αυτόματα κάθετοι και προς την Λεωφόρο Θηβών. Δημιουργείται δηλαδή ένα πλέγμα 2 από βορρά προς νότο και 6 από ανατολικά προς δυτικά λεωφόρων που ενσωματώνει ολόκληρη την περιοχή παρέμβασης. Αξίζει να αναφερθεί η αναβάθμιση της μεταφορικής διαλειτουργικότητας της Θηβών από νότια προς την Αττική Οδό βόρεια, μετά τη διάνοιξη της προς τη Λεωφόρο Φυλής.

Στον Χάρτη 5 γίνεται αποτύπωση των Θυλάκων» Φτώχειας, Περιθωριοποίησης και Υποβάθμισης στη Δυτική Αθήνα με βάση το ΣΟΑΠ.

Ειδικότερα, η «Περιοχή Παρέμβασης» της ΒΑΑ/ΟΧΕ της Δυτικής Αθήνας έχει τις ακόλουθες «διαστάσεις»:

- **Πόλοι Ανάπτυξης και Μητροπολιτικότητα**

Σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αττικής (ΡΣΑ 2021), μέρος της Δυτικής Αθήνας εντάσσεται στον **Μητροπολιτικό Πόλο Διεθνούς και Εθνικής Εμβέλειας της Αττικής** και, συγκεκριμένα, στην περιοχή που προσδιορίζεται από την λειτουργική σχέση του Ελαιώνα και της Ιεράς Οδού, δηλαδή τη νότια / νοτιοανατολική ζώνη της Δυτικής Αθήνας.

Είναι αξιοσημείωτο ότι στο **Δίκτυο Πόλων Διαπεριφερειακής Εμβέλειας** που περιλαμβάνεται στις «**περιοχές στρατηγικής σημασίας**» στο πλαίσιο του ΡΣΑ 2021, εντάσσονται οι παραγωγικές και επιχειρηματικές ζώνες της Μεταμόρφωσης, της Νέας Ιωνίας και της Κηφισιάς, δηλαδή οι περιοχές ανατολικά του Κηφισού.

Ως **Κέντρα Εξισορρόπησης και Συνοχής (Κ.Ε.Σ.)** προσδιορίζονται στο ΡΣΑ 2021 τα αστικά κέντρα και οι περιοχές που επιδιώκεται να αποτελέσουν την **κινητήρια δύναμη** για τη διάχυση στην περιοχή εμβέλειάς τους των ωφελειών από τη «νέα» οικονομική και κοινωνική αναδιάρθρωση της Αττικής και από την αντίστοιχη κατανομή των πόρων και κινήτρων. Το Περιστέρι εντάσσεται στα «**Διαδημοτικά Κέντρα Ευρείας Ακτινοβολίας**» της Περιφέρειας. Οι λοιποί Δήμοι αποτελούν «**Δημοτικά Κέντρα**», με στόχο την ενίσχυση της «**πολυλειτουργικότητάς**» τους και τη διεύρυνση της γεωγραφικής τους επιρροής, ώστε να αποτελέσουν τοπικούς μοχλούς ανάπτυξης.

Από την προσέγγιση του ΡΣΑ, επιβεβαιώνεται η απουσία συγκεκριμένης αναπτυξιακής «**ταυτότητας**» της Δυτικής Αθήνας, γι' αυτό και σε αρκετές περιπτώσεις συναντάται μια ταύτιση της Δυτικής Αθήνας με τη Δυτική Αττική (που στο ΡΣΑ αποτυπώνονται με τις χωρικές υποενότητες Θριασίου και Μεγαρίδος). Είναι αξιοσημείωτο πάντως ότι η ΑΠΑ Παραγωγής της Δυτικής Αττικής υπολείπεται σημαντικά εκείνης της Δυτικής Αθήνας, που ως ένα σημείο οφείλεται και στην μεγάλη πληθυσμιακή διαφορά των δύο Π.Ε.

Συνακόλουθα, η **χωρική αναπτυξιακή στρατηγική** της Δυτικής Αθήνας οφείλει να συνοδεύεται από συγκεκριμένες παρεμβάσεις, το μίγμα και ένταση των οποίων μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τα προβλήματα και τις ρεαλιστικές λύσεις που επιλέγονται στο πλαίσιο των δυνατοτήτων της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, τόσο σε χρηματοδοτικούς όρους, όσο και στο πλαίσιο της κινητοποίησης του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου, της προσέλκυσης επενδύσεων και της δημιουργίας ικανοτήτων στην Αυτοδιοίκηση και στην επιχειρηματική κοινότητα.

- **Θύλακες Αρνητικών Κοινωνικών Φαινομένων σε συνδυασμό με χρονίζοντα προβλήματα αστικής υποβάθμισης**

Η **χωρική αναπτυξιακή στρατηγική** της Δυτικής Αθήνας θα πρέπει να λάβει υπόψη της τους «**θύλακες**» έντασης και αλληλεπίδρασης αρνητικών κοινωνικών φαινομένων που αναλύονται στον Πίνακα 2. Οι «**θύλακες**» αναδείχθηκαν από την αντίστοιχη προσέγγιση του ΣΟΑΠ⁸, επιδίωξη του οποίου ήταν η συνολική βελτίωση της θέσης της Δυτικής Αθήνας, και για αυτό το λόγο για ορισμένες δράσεις ως περιοχή παρέμβασης προσδιορίζεται το σύνολο της Δυτικής Αθήνας. Σημειώνεται ότι οι θύλακες Ι και ΙΑ δεν περιλαμβάνονται στις επιλέξιμες περιοχές παρέμβασης της Πρόσκλησης ΒΑΑ/Ο.Χ.Ε. της Περιφέρειας Αττικής.

Ταυτόχρονα, τα δομικά στοιχεία-επιδιώξεις του ΣΟΑΠ επεκτείνονται:

- στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση όλων των διαστάσεων της κρίσης της περιοχής, με κεντρικό παρονομαστή την κοινωνική συνοχή.
- στην εστίαση σε συγκεκριμένους «**θύλακες**», οι οποίοι επελέγησαν με τρία κριτήρια: την ύπαρξη εξαιρετικά έντονων συγκεκριμένων προβλημάτων, τη στρατηγική θέση (δηλ. τη δυνατότητα

⁸ ΑΣΔΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας 2013

δράσεις σε κάποιο θύλακα να λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά στην ευρύτερη Δυτική Αθήνα) και την ύπαρξη «διαδημοτικής ισορροπίας» στη γεωγραφία σημείων εστίασης και δράσεων.

Έχει ήδη γίνει κωδικοποίηση των «Θυλάκων» Έντασης και Αλληλεπίδρασης Αρνητικών Κοινωνικοοικονομικών Φαινομένων στην ευρύτερη Δυτική Αθήνα, όπως έχουν αποτυπωθεί από το ΣΟΑΠ (Πίνακας 60, σελ. 78).

Σύμφωνα με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης της Αττικής (2015)⁹, στη Δυτική Αττική διαβιούν πολυάριθμες κοινότητες των Ρομά, η αριθμητική όμως εκτίμηση αυτών ποικίλλει μεταξύ διαφόρων δημοσιεύσεων και πηγών με σαφή τάση υποεκτίμησης. Η μελέτη της ΤΕΔΚΝΑ (2010)¹⁰ για την εξεύρεση χώρων στην Αττική για τη μετεγκατάσταση των Ρομά από την περιοχή του Ελαιώνα στη Δυτική Αθήνα εκτιμά τον αριθμό των Ρομά περίπου σε 13.000 (Αγία Βαρβάρα 6.000, Αιγάλεω 4.000, Ίλιον 2.000, Περιστερί 500, Πετρούπολη και Καματερό 300-500), ενώ η ΠΕΣΚΕ εκτιμά τον αριθμό τους σε 10.670.

Στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Αθήνας συναντώνται εγκατεστημένοι Ρομά. Για παράδειγμα, στο Δήμο Φυλής και συγκεκριμένα στην περιοχή των Άνω Λιοσίων συναντώνται τσιγγάνοι σε τέσσερις περιοχές όπου παρουσιάζονται διαφορετικά χαρακτηριστικά. Ο πληθυσμός εκτιμάται ότι είναι περίπου 3500-4500 άτομα. Στην περιοχή του Ζεφυρίου οι τσιγγάνοι κατοικούν διάσπαρτοι μέσα στα όρια του Δήμου, είτε σε ιδιόκτητες κατοικίες είτε σε παραπήγματα. Ο πληθυσμός εκτιμάται περίπου σε 2.000-3.000 άτομα από τα οποία το μεγαλύτερο ποσοστό είναι δημότες Φυλής. Απασχολούνται κυρίως με το στατικό εμπόριο, την περισυλλογή σιδήρων κ.α.

Οι παλιννοστούντες ομογενείς, ιδιαίτερα στη Δυτική Αθήνα και στη Δυτική Αττική, τείνουν να συγκεντρώνονται σε περιοχές με έντονα οικιστικά προβλήματα, γεγονός που ευνοεί μορφές «χωρικής γκετοποίησης» και να αντιμετωπίζουν προβλήματα ομαλής ένταξης στη σχολική και κοινωνική ζωή, εργασιακής αποκατάστασης και ξενοφοβίας/ ρατσισμού.

Στο πλαίσιο του ΤΕΒΑ, καταγράφονται 5.550 οικογένειες με 11.918 μέλη με κατοικία στους Δήμους-Εταίρους της Δυτικής Αθήνας.

• Λειτουργική Οριοθέτηση της Περιοχής Παρέμβασης

- Σαν αποτέλεσμα της δημιουργίας του προαναφερθέντος πλέγματος 2 λεωφόρων με κατεύθυνση από βορρά προς νότο και 6 λεωφόρων με κατεύθυνση από ανατολικά προς δυτικά που ενσωματώνει ολόκληρη την περιοχή παρέμβασης διαμορφώνεται λοιπόν μια ζώνη ανάμεσα στην Ε.Ο. Αθηνών – Θεσσαλονίκης (Λ. Κηφισού) και στην Λεωφόρο Θηβών όπου συγκεντρώνεται το πολύ μεγαλύτερο μέρος της παραγωγικής και οικονομικής δραστηριότητας. Στη ζώνη αυτή χωροθετούνται 4 από τους 9 θύλακες εντονότερης παρέμβασης. Στις περιοχές αυτές είναι έντονα μερικά από τα πλέον βασικά χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης στα οποία στηρίζεται η στρατηγική ΒΑΑ της πρότασης. Ζώνες αποβιομηχάνισης, προβληματικό ρυμοτομικό σχέδιο, μεγάλες ελλείψεις στις υποδομές, περιοχές συγκέντρωσης πληθυσμιακών ομάδων που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Ενώ οι υπόλοιποι 5 θύλακες χωροθετούνται κυρίως επί των κάθετων προς την Ε.Ο. και τη Θηβών

⁹ ΠΕΣΚΕ Αττικής

¹⁰ ΤΕΔΚΝΑ, ΑΣΠΑ «Μελέτη για την εξεύρεση χώρων στην Αττική για τη μετεγκατάσταση των Ρομά από την περιοχή του Ελαιώνα», παρουσίαση Καθημερινή 02/06/2010

ταυτόχρονα αξόνων, παρακολουθώντας τη ροή της κυκλοφορίας, της κατοίκησης και της οικονομικής ζωής από τα πεδινά της παρακηφίσιας ζώνης προς τους περικλείοντες ορεινούς όγκους.

- Οπότε λειτουργικά η περιοχή παρέμβασης περιλαμβάνει μεν το σύνολο της Δυτικής Αθήνας, είναι όμως απόλυτα προσανατολισμένη προς τον ίδιο τον κορμό του πλέγματος των κάθετων και οριζόντιων οδικών αξόνων που διαμορφώνουν τον πολεοδομικό σκελετό της Δυτικής Αθήνας αλλά και της οικονομικής δραστηριότητας σ' αυτήν.
- Η διάκριση ανάμεσα στην ζώνη μεταξύ Κηφισού και Θηβών και στη ζώνη «πέραν» της Θηβών δεν εκφράζει μια διαφορά στην ένταση των φαινομένων υποβάθμισης, σχετικής φτώχειας, αναπτυξιακής υστέρησης, ελλείψεων στις υποδομές. Η διάκριση εκφράζει κυρίως μια διαφορά στις δυνατότητες παρέμβασης που εκφράζεται στην προτεινόμενη στρατηγική, καθώς οι κάθετοι προς την Α. Κηφισού και τη Α. Θηβών μεγάλοι δρόμοι διαμορφώνουν αναπτυξιακούς άξονες στο εσωτερικό των πόλεων της Δυτικής Αθήνας που συνδέονται κυρίως με την τοπική οικονομική ζωή.

Στον «Χάρτη Ειδικής Αναφοράς» (Χ.Ε.Α.) 24 του Παραρτήματος της παρούσας Πρότασης αποτυπώνεται η «λειτουργική» οριοθέτηση της Περιοχής Παρέμβασης σύμφωνα με την ανάλυση που προηγήθηκε.

Πίνακας 52. Κατανομή της Ακραίας Φτώχειας στη Δυτική Αθήνα – Συγκεντρωτική Αποτύπωση¹¹

	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολα
	Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό	
Δυτική Αθήνα¹²	6.386	46,40%	7.368	53,60%	13.754
Αγία Βαρβάρα	925	43,10%	1.219	56,90%	2.144
Άγιοι Ανάργυροι - Καματερό	846	47,70%	928	52,30%	1.774
Αιγάλεω	705	47,80%	771	52,20%	1.476
Ίλιο	1.272	48,40%	1.357	51,60%	2.629
Περιστέρι	1.115	47,50%	1.231	52,50%	2.346
Πετρούπολη	388	43,50%	503	56,50%	891
Χαϊδάρι	299	45,40%	359	54,60%	658
Σύνολα	5.550	46,60%	6.368	53,40%	11.918

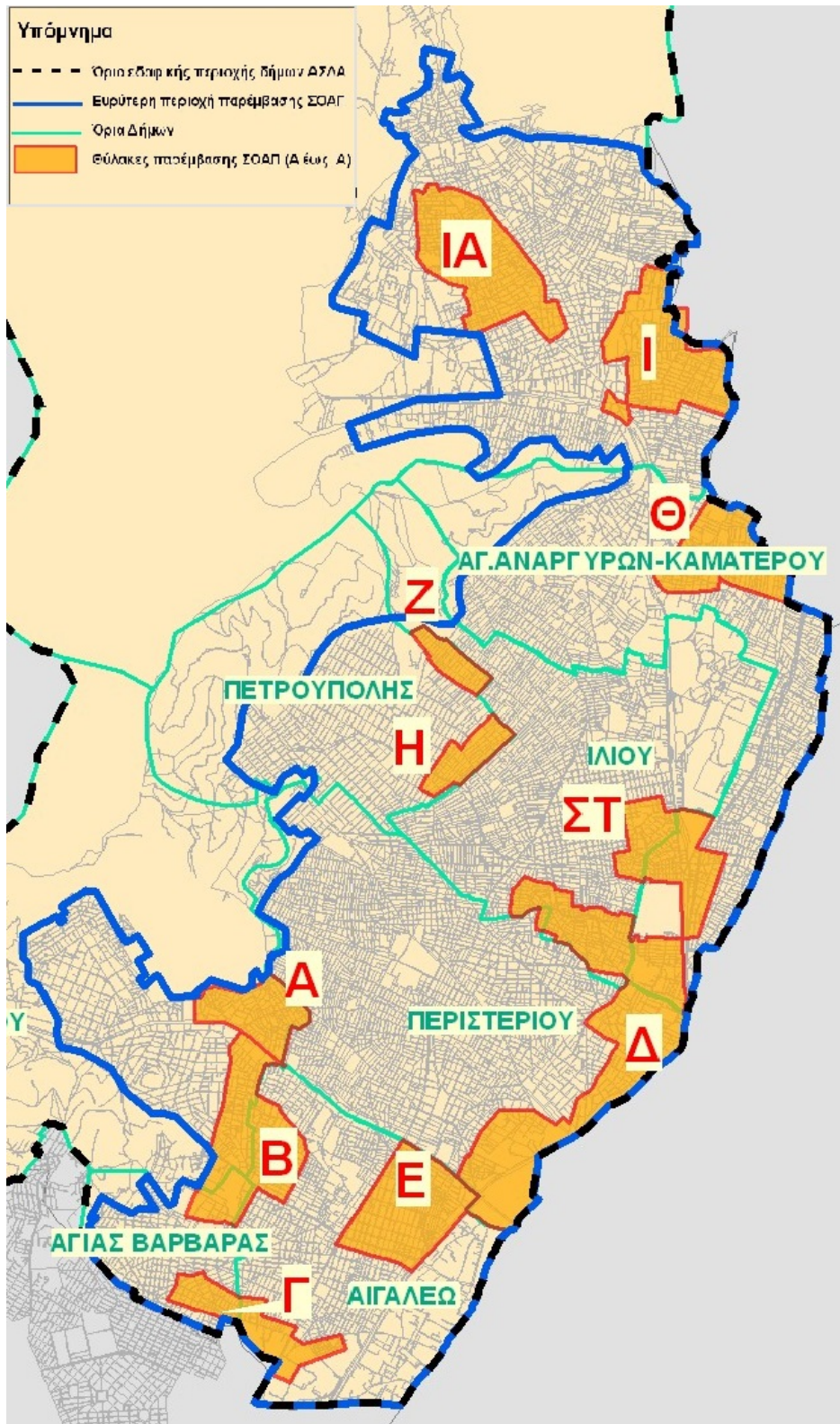
Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΤΕΒΑ

¹¹ Πηγή: ΑΣΔΑ, Επεξεργασία στοιχείων Ωφελούμενων ΤΕΒΑ, 2016

¹² Περιλαμβάνονται και ωφελούμενοι που δεν διαμένουν στους Δήμους της Περιοχής αλλά εξυπηρετούνται από Φορείς με έδρα τη Δυτική Αθήνα (λ.χ. Εκκλησία).

Χάρτης 4. Αποτύπωση των «Θυλάκων» Φτώχειας, Περιθωριοποίησης και Υποβάθμισης στην ευρύτερη Δυτική Αθήνα¹³

¹³Πηγή: ΑΣΔΑ, ΣΟΑΠ Δυτικής Αθήνας, 2013

Πίνακας 53. Κωδικοποίηση «Θύλακων» Έντασης και Αλληλεπίδρασης Αρνητικών Κοινωνικοοικονομικών Φαινομένων στην ευρύτερη Δυτική Αθήνα

Κωδικοποίηση Θύλακων	Χωροθέτηση Θύλακα	Χαρακτηριστικά Θύλακα
Θύλακας Α	Ο θύλακας Α χωροθετείται στα όρια του Δήμου Χαϊδαρίου.	Ο Θύλακας Α διαμορφώθηκε σταδιακά με διαδικασίες αυθαίρετης δόμησης, χαρακτηρίζεται από ανάμειξη παλαιών μικρών και νεότερων πολυωρόφων κτισμάτων με διαφορετικό χαρακτήρα, μη ικανοποιητική ρυμοτομία και αδιάνοικτους δρόμους. Ο θύλακας γενικά πάσχει από πολεοδομική και περιβαλλοντική υποβάθμιση, και είναι εκτός του «ανεπτυγμένου» τμήματος του Χαϊδαρίου.
Θύλακας Β	Ο θύλακας Β είναι διαδημοτικού χαρακτήρα (Χαϊδάρι, Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω).	Ο θύλακας Β περιλαμβάνει τις περιοχές του Βοτανικού Κήπου, τη ΒΙΟΧΡΩΜ, την «κεντρική» περιοχή του Αιγάλεω με άξονα το Δημαρχείο και τη ζώνη αναψυχής του Χαϊδαρίου (οδός Καραϊσκάκη). Από άποψη συγκοινωνιακών προσβάσεων βρίσκεται σε στρατηγική θέση, τεμνόμενος από την Ιερά Οδό και περιλαμβάνοντας το νέο σταθμό «Αγία Μαρίνα» του Μετρό. Η λειτουργία του Μετρό αναμένεται να οδηγήσει αφενός σε ανακατατάξεις και πιέσεις στις τοπικές χρήσεις γης και τις οικονομικές δραστηριότητες, και αφετέρου σε μετατόπιση του θύλακα σε σαφώς ανώτερη βαθμίδα υπερτοπικής προσπελασιμότητας και, υπό προϋποθέσεις, αυξημένου αναπτυξιακού ρόλου. Στη σημερινή εικόνα, το βορειότερο τμήμα του θύλακα («2») βρίσκεται σε μεγαλύτερο υψόμετρο (λόφος) και χαρακτηρίζεται από υποβαθμισμένες κτιριακά χρήσεις κατοικίας. Το νοτιότερο τμήμα περιλαμβάνει ορισμένες μεγάλες εμπορικές μονάδες (Carrefour, Lidl) αλλά και εγκαταλελειμμένα κτίσματα. Σημαντικά στοιχεία στο θύλακα είναι, επίσης, το ρέμα που τον διατρέχει και η διεπαφή του με το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Δαφνί.
Θύλακας Γ	Ο θύλακας Γ είναι διαδημοτικός (Αγία Βαρβάρα, Αιγάλεω).	Ο θύλακας Γ Περιλαμβάνει περιοχές με χρήσεις κατοικίας (περισσότερο) όχι καλής ποιότητας, προβληματικό ρυμοτομικό σχέδιο και αδιάνοικτους δρόμους, εργατικές πολυκατοικίες και αδόμητες εκτάσεις κατά μήκος της οδού Θηβών (Jumbo). Αποτελεί θύλακα φτώχειας και περιθωριοποιημένων ομάδων. Στο θύλακα Γ χωροθετούνται χρήσεις ειδικού χαρακτήρα (Εργατικές Κατοικίες, ΤΕΙ Πειραιά, επαφή με το Γ' Νεκροταφείο).
Θύλακας Δ	Ο θύλακας Δ είναι διαδημοτικός (Άγιοι Ανάργυροι-Καματερό, Ίλιον, Περιστερί, Αιγάλεω). Περιλαμβάνει τις περιοχές Τσαλαβούτα (Περιστερί), Μυκονιάτικα (Άγιοι Ανάργυροι-Καματερό), την λειτουργική επέκταση προς το Ίλιον	Βασικό στοιχείο του Θύλακα Δ είναι ο παρακηφίσιος χαρακτήρας, δεδομένου ότι η ανατολική του πλευρά αναπτύσσεται σε δι-επαφή με τον Κηφισό και την Εθνική Οδό. Βασικό χωρικό στοιχείο είναι ένας δυισμός, με την άμεση ζώνη παρά τον Κηφισό (1 ή 2 ΟΤ) να χαρακτηρίζεται από βιομηχανικές χρήσεις (ορισμένες διατηρούμενες, αρκετές εγκαταλελειμμένες) σε συνδυασμό με χαρακτηριστικά τριτογενεποίησης που δεν ρυθμίζεται ικανοποιητικά από πολεοδομική άποψη, και μια εσωτερική (προς τα δυτικά) ζώνη συμβατικού ιστού κατοικίας με προβληματικό ρυμοτομικό σχέδιο (το στοιχείο αυτό χαρακτηρίζει και την πρώτη ζώνη),

Κωδικοποίηση Θυλάκων	Χωροθέτηση Θύλακα	Χαρακτηριστικά Θύλακα
	και την Παρακηφίσια ζώνη.	<p>αδιάνοικτους δρόμους, ελλείψεις αστικών και περιβαλλοντικών υποδομών, και μια γενική υποβάθμιση. Στο πλαίσιο αυτό υπάρχουν ασφαλώς επιμέρους διαφοροποιήσεις ανά τμήμα του θύλακα. Μεταξύ αυτών, διακρίνονται περιοχές αυθαίρετης δόμησης, ενώ η περιοχή «Τσαλαβούτα» λόγω του χαμηλού υψομέτρου έχει έντονα προβλήματα πλημμυρών.</p> <p>Επισημαίνεται η εγγύτητα του Θύλακα με τον Ελαιώνα, από τον οποίο ο Θύλακας διαχωρίζεται από την Εθνική Οδό. Στο πλαίσιο αυτό, ο συγκεκριμένο Θύλακας «συνορεύει» (αποτελεί συνέχεια) με τον θύλακα του ΣΟΑΠ του Δήμου Αθηναίων.</p> <p>Η γενική εικόνα του Θύλακα αναδεικνύει μια γενικευμένη έλλειψη οργάνωσης, ενώ παράλληλα η επαφή με την Εθνική Οδό προσδίδει καλή υπερτοπική προσπελασιμότητα. Τα δύο αυτά στοιχεία λειτουργούν σήμερα αντιφατικά, και το πρώτο δεν επιτρέπει στο δεύτερο να αναπτύξει επαρκώς το αναπτυξιακό δυναμικό του (στα θετικά λανθάνοντα στοιχεία είναι και η ύπαρξη στην άμεση παρακηφίσια ζώνη μεγάλων οικοπέδων).</p>
Θύλακας Ε	Ο θύλακας Ε χωροθετείται στο Δήμο Αιγάλεω Άγιο Σπυρίδωνα	<p>Ο θύλακας Ε έχει ιδιαίτερη φυσιογνωμία, πολεοδομικά λόγω του πολύ μεγάλου κατακερματισμού της γης, και κοινωνικά λόγω του υψηλού ποσοστού αλλοδαπών μεταναστών, που άρχισαν να εγκαθίστανται στην περιοχή από τα μέσα της δεκαετίας του '90 (Σύριοι) ενώ κατά τα τελευταία χρόνια υπάρχει επίσης σημαντικό κύμα εγκατάστασης νέων μεταναστών. Συναφές χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ύπαρξη κάποιων φαινομένων βίας και ρατσισμού. Από άποψη χρήσεων γης, κυριαρχεί η κατοικία (με μια εμπορική ζώνη κατά μήκος της Οδού Θηβών), και η ποιότητα των κτισμάτων είναι μη ικανοποιητική. Στην αγορά κατοικίας ο συνδυασμός των προαναφερόμενων χαρακτηριστικών δημιουργεί πολλαπλές πιέσεις.</p>
Θύλακας ΣΤ	Ο θύλακας ΣΤ είναι διαδημοτικός (Άγιοι Ανάργυροι – Καματερό, Ίλιον)	<p>Παρεμβάλλεται μεταξύ του Στρατοπέδου 302 ΣΕΒ στα νότια και του Πάρκου Τρίτση (Πύργου Βασιλίσσης) στα βόρεια. Υπάρχουν στην περιοχή, επίσης, μεγάλες εκτάσεις όπως η έκταση του ΟΣΕ, ο πρώην χώρος του Υπουργείου Γεωργίας (νυν υπηρεσίες του Δήμου). Στο χώρο υπάρχει επίσης σταθμός του Προαστιακού.</p> <p>Ο θύλακας είναι «εγκλωβισμένος» μεταξύ των προαναφερόμενων εκτάσεων, έχει χαρακτήρα κυρίως κατοικίας, πυκνοδομημένης και γενικά σε όχι ικανοποιητική κατάσταση από κτιριακή άποψη, ενώ χαρακτηρίζεται από ελλείψεις κοινόχρηστων χώρων στο εσωτερικό του.</p>
Θύλακας Ζ	Ο θύλακας Ζ ανήκει στο Δήμο Πετρούπολης.	<p>Αποτελεί μια από περιοχές του Δήμου Πετρούπολης με προβληματικά πολεοδομικά χαρακτηριστικά και τα χαμηλότερα εισοδήματα (η άλλη είναι ο θύλακας Η), έντονα μονολειτουργική (κατοικία) με έλλειψη χαρακτήρα και κεντρικών λειτουργιών</p>

ΕΥΔ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Κωδικοποίηση Θύλακων	Χωροθέτηση Θύλακα	Χαρακτηριστικά Θύλακα
Θύλακας Η	Ο θύλακας Η ανήκει στο Δήμο Πετρούπολης.	Αποτελεί, μαζί με τον θύλακα Ζ, μια από περιοχές του Δήμου με τα λιγότερο ικανοποιητικά πολεοδομικά χαρακτηριστικά και τα χαμηλότερα εισοδήματα, έντονα μονολειτουργική (κατοικία) με έλλειψη χαρακτήρα και κεντρικών λειτουργιών
Θύλακας Θ	Ο θύλακας Θ ανήκει στο Δήμο Αγίων Αναργύρου-Καματερού	Περιοχή αυθαιρέτων σε λόφο, στα νότια του Ποικίλου Όρους, με χαμηλές τιμές γης και μεγάλα προβλήματα εφαρμογής και προώθησης του πολεοδομικού σχεδιασμού (Πράξη Εφαρμογής). ο θύλακας παρουσιάζει εξαιρετικά οξυμμένα πολεοδομικά προβλήματα, αποτελώντας ταυτόχρονα τμήμα μιας περιοχής με χαμηλά εισοδήματα και αναπτυξιακό έλλειμμα.
Θύλακας Ι	Ο θύλακας Ι αποτελεί από τέσσερα «τμήματα», στο σύνολό τους στο Δήμο Φυλής.	Τα επιμέρους τμήματα έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά, αλλά συγκροτούν με συμπληρωματικούς όρους ένα οργανικό σύνολο. Ένα τμήμα βρίσκεται νοτίως της Αττικής Οδού (που στο σημείο αυτό είναι καλυμμένη), ενώ το κύριο τμήμα ταυτίζεται με το «πάρκο της πόλης» στο οποίο ο Δήμος έχει προωθήσει ορισμένα έργα (στο πλαίσιο των μέχρι σήμερα χρηματοδοτικών δυνατοτήτων) με στόχο τη δημιουργία ενός ευρύτερης εμβέλειας πνεύμονα πρασίνου και εστίας αναψυχής, ενώ τα άλλα δύο τμήματα κατοικούνται μερικώς από Ρομά. Συνολικά, η περιοχή παρουσιάζει ένα μεικτό χαρακτήρα, με προβλήματα κοινωνικής συνοχής, πολεοδομικές και περιβαλλοντικές αδυναμίες, αλλά και ορισμένες δυνατότητες (κυρίως ως προς το πάρκο). Είναι σημαντική παράμετρος, επίσης, ότι πρόκειται για μια ζώνη με προβλήματα σε ένα Δήμο με ήδη πολύ χαμηλά εισοδηματικά χαρακτηριστικά.
Θύλακας ΙΑ	Ο θύλακας ΙΑ χωροθετείται στα διοικητικά όρια του Δήμου Φυλής.	Το κύριο χαρακτηριστικό του είναι η αντίθεση μεταξύ οικονομικού δυναμισμού -δεδομένου ότι ο θύλακας ΙΑ λειτουργεί ως πυρήνας κεντρικών λειτουργιών μιας ευρύτερης περιοχής- και ζώνης βιοτεχνίας και, από την άλλη πλευρά, έντονων προβλημάτων αστικής, πολεοδομικής και κυκλοφοριακής οργάνωσης. Η όποια ανάπτυξη σήμερα γίνεται άναρχα, και βέβαια στο πλαίσιο ενός Δήμου με χαμηλά εισοδήματα και τα συνακόλουθα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

